

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Μελέτη της επίδρασης του μορφωτικού επιπέδου των γονέων
στο Μέσο Μήκος Εκφωνήματος των παιδιών από 6-8 ετών, της
νήσου Καρπάθου (Ν. Δωδεκανήσου)»**

Επιμέλεια εργασίας: Καλλιόπη Γ. Σεβδαλή

A.M.: 2011007

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

Αικατερίνη – Αθανασία Γιαννακοπούλου

Καλαμάτα, Νοέμβριος 2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο τη διερεύνηση του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (ΜΜΕ) των παιδιών, προκειμένου να εξεταστεί η επίδραση του από το μορφωτικό επίπεδο των γονέων. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 30 παιδιά με τους γονείς τους, από τη νήσο Κάρπαθο. Η ηλικία των παιδιών ήταν 6 έως 8 ετών και κατοικούσαν στα Πηγάδια, στο Απέρι και στις Μενετές. Σε πρώτη φάση διερευνήθηκε το ΜΜΕ των παιδιών, με τη λήψη γλωσσικού δείγματος. Το γλωσσικό δείγμα περιλάμβανε την ημι-δομημένη συνέντευξη με 14 ερωτήσεις ανοιχτού τύπου και 4 εικόνες περιγραφής. Έπειτα, για τη διερεύνηση των δημογραφικών στοιχείων του παιδιού και των κηδεμόνων, αλλά και το ιστορικό του παιδιού, κατασκευάστηκε ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπληρώθηκε από τους γονείς. Η εγκυρότητα του ερωτηματολογίου ελέγχθηκε χορηγώντας το σε 5 γονείς δοκιμαστικά.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε, ότι σε γενικές γραμμές η μόρφωση του πατέρα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο ΜΜΕ των παιδιών. Ειδικότερα, όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα, τόσο αυξάνεται το ΜΜΕ. Υπάρχουν βέβαια και εξαιρέσεις, καθώς παιδιά με μητέρα χαμηλής μόρφωσης παρουσίασαν μεγαλύτερο ΜΜΕ, από παιδιά με πατέρα υψηλής μόρφωσης. Αντίθετα, διαπιστώθηκε ότι όσο μεγαλώνει το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας, τόσο μειώνεται το ΜΜΕ των παιδιών. Συμπερασματικά, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων δεν επηρεάζει άμεσα το ΜΜΕ, καθώς παιδιά με μητέρα χαμηλής μόρφωσης παρουσιάζουν μεγάλο ΜΜΕ.

Τα αποτελέσματα της ερευνητικής εργασίας δεν θεωρούνται γενικεύσιμα, καθώς το δείγμα της έρευνας απευθυνόταν στον πληθυσμό της νήσου Κάρπαθου και ήταν περιορισμένο. Ωστόσο, η ερευνητική αυτή προσπάθεια αποτελεί μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση για μια μεγαλύτερη, μελλοντική έρευνα, η οποία εκτός από το μορφωτικό επίπεδο θα λάβει υπόψη της και άλλους παράγοντες (π.χ. ενασχολήσεις του παιδιού στον ελεύθερο χρόνο του, το βαθμό επικοινωνίας του κάθε γονέα με το παιδί κ.λπ.), προκειμένου να διεξαχθεί μια σειρά ευρύτερων συμπερασμάτων.

Λέξεις κλειδιά: ΜΜΕ, μορφωτικό επίπεδο γονέων, γλωσσική ανάπτυξη παιδιών, νήσος Κάρπαθος.

ABSTRACT

This present study aims to investigate the children's Mean Length Utterance (MLU) in order to examine its influence in relation to parental educational background. In this survey, 30 children along with their parents, from the Island of Karpathos participated. They were aged 6-8, they resided in Pigadia, Aperi and Menetes. During the first stage, a language sample was received. This included a sub - structured interview with 14 open questions and 4 descriptive images. Having taken into consideration the demographic data of the children and the guardians; as well as the children's personal records, a questionnaire was created and completed by the guardians /parents. The validity of the questionnaire was tested to five parents in advance.

From the survey, it is evident that the father's educational background plays an important role in the children's MLU. In particular, the more educated the father is, the better the child's MLU. However, there are some exceptions, as children whose mother had a lower educational background showed more improved MLU levels than children whose father had higher education level. On the other hand, it was observed that the more educated a mother is the less the MLU becomes. In conclusion, the parental educational background does not immediately affect MLU, as children whose mothers had lower educational level present greater MLU.

The research results can not be generalized because the survey sample was addressed to the people of Karpathos island and was limited. However, this research constitutes an interesting approach for a large scale research; which will take into consideration other factors besides the educational background (e.g. the child's leisure time activities, communication between parent and child e.tc) in order to draw wide range conclusions.

Keywords: MLU, parental educational background, language development of children, island Karpathos.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Μελέτη της επίδρασης του μορφωτικού επιπέδου των γονέων στο Μέσο Μήκος Εκφωνήματος των παιδιών, από 6-8 ετών, της νήσου Κάρπαθου (Ν. Δωδεκανήσου)», εντάσσεται στις υποχρεώσεις των προπτυχιακών σπουδών στις επιστήμες υγείας και πρόνοιας του τμήματος Λογοθεραπείας. Κύριος στόχος της είναι η διερεύνηση του ΜΜΕ των παιδιών και του μορφωτικού επιπέδου των γονέων, με σκοπό τη συσχέτιση αυτών και τη διεξαγωγή συμπερασμάτων, σχετικά με την ανάπτυξη του ΜΜΕ.

Με την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, θεωρώ χρέος μου να εκφράσω θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνησή της. Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσά καθηγήτρια, κυρία Αικατερίνη – Αθανασία Γιαννακοπούλου, για το χρόνο που διέθεσε σε εμένα και για τις χρήσιμες παρατηρήσεις της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη φίλη μου Καλλιόπη και την οικογένειά της, που έγιναν η δεύτερη οικογένεια μου. Για την επιτυχή περαίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η συμβολή του φίλου μου Δημήτρη, τον οποίο γνώρισα στην Καλαμάτα. Του οφείλω πολλές ευχαριστίες, για το μεγάλο ενδιαφέρον, την ιδιαίτερη ευγένειά του και για τις γνώσεις του, που με πολλή διάθεση μοιράστηκε μαζί μου. Η βοήθειά του υπήρξε καθοριστική, γιατί με ορθές παρατηρήσεις με καθοδήγησε με εξαιρετικά επιστημονικό τρόπο να ξεπεράσω πολλά εμπόδια. Ακόμα θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά, το διευθυντή της ΔΕΗ Καρπάθου, τον κύριο Κουρουμπλάκη Βασίλη, για τη βοήθεια του σχετικά με τη διεξαγωγή των στατιστικών αποτελεσμάτων. Θα ήθελα να ευχαριστήσω και τους γονείς και τα παιδιά που συμμετείχαν στην έρευνα.

Τέλος, θα ήθελα να επισημάνω την απέραντη ευγνωμοσύνη μου στους γονείς μου Γιώργο και Ειρήνη, καθώς και στην αδερφή μου Ευδοξία και στη γιαγιά μου Καλλιόπη, για την κατανόηση που υπέδειξαν καθ' όλη τη διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων, αλλά και κατά το διάστημα της εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας. Χάρη στην οικογένεια μου, μπορώ να νιώθω ευτυχισμένη που ένα από τα μεγαλύτερα όνειρα μου, να σπουδάσω αυτό που πάντα ήθελα, έγινε πραγματικότητα. Σε αυτήν οφείλω το μεγαλύτερο ευχαριστώ μέσα από τα βάθη της καρδιά μου.

ΤΕΙ Πελοποννήσου, Νοέμβριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	1
Abstract.....	2
Πρόλογος.....	3
Εισαγωγή.....	7

ΜΕΡΟΣ Ι

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κεφάλαιο 1: Θεωρίες εκμάθησης της γλώσσας.....	11
1.1.Θεωρία της συμπεριφορικής μάθησης.....	12
1.2.Ψυχολογολογική- Βιολογική θεωρία.....	13
1.3.Γνωστική θεωρία.....	15
1.4.Πραγματολογική θεωρία.....	17
Κεφάλαιο 2: Γλωσσική εξέλιξη.....	19
2.1.Φωνολογική ανάπτυξη.....	19
2.1.1. Φωνολογικά λάθη.....	20
2.2.Συντακτική ανάπτυξη.....	21
2.2.1. Συντακτικά λάθη.....	23
2.3.Σημασιολογική ανάπτυξη.....	24
Κεφάλαιο 3: Προϋποθέσεις κατάκτησης της γλώσσας.....	26
3.1.Όργανα πρόσληψης ομιλίας.....	26
3.2.Όργανα παραγωγής ομιλίας.....	28
3.3.Μνήμη.....	29
3.4.Προσοχή.....	30

Κεφάλαιο 4: Ο ρόλος του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη της γλώσσας.....	32
4.1. Ο ρόλος της οικογένειας στη γενική ανάπτυξη του παιδιού.....	32
4.2. Η επίδραση της μόρφωσης των γονέων στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών.....	34
4.3. Ο ρόλος του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου στη γονεϊκή εμπλοκή της μαθησιακής διαδικασίας.....	35
4.4. Η επίδραση της μόρφωσης των γονέων στη σχολική επίδοση των παιδιών.....	37
Κεφάλαιο 5: Μέσο Μήκος Εκφωνήματος – Χρησιμότητα.....	39
5.1. Ιστορική αναδρομή – Υπολογισμός Μέσου Μήκους Εκφωνήματος.....	40
5.2. Κανόνες για τον υπολογισμό του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος.....	43

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κεφάλαιο 6: Σκοπός και μεθοδολογία έρευνας.....	45
6.1. Σκοπός - Στόχοι έρευνας.....	45
6.1.1. Υποθέσεις της έρευνας.....	46
6.1.2. Προβλήματα διεξαγωγής της έρευνας.....	46
6.2. Μεθοδολογική προσέγγιση.....	47
6.2.1. Δείγμα της έρευνας - Κριτήρια επιλογής.....	47
6.2.2. Εργαλεία της έρευνας.....	48
6.2.3. Στοιχεία δεοντολογίας.....	50
6.2.4. Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	50
6.2.5. Στατιστική ανάλυση.....	51

Κεφάλαιο 7: Αποτελέσματα της έρευνας	53
7.1.Ποσοστό γονέων με βάση το μορφωτικό επίπεδο.....	53
7.2. Αποτελέσματα επίδρασης του ΜΜΕ των παιδιών από το μορφωτικό επίπεδο των γονέων.....	54
7.3.Μέτρο διασποράς.....	59
7.4.Ευθεία παλινδρόμησης.....	59
7.5.Συζήτηση αποτελεσμάτων.....	63
7.6.Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	65
7.7.Προτάσεις για την ενημέρωση γονέων.....	65
Βιβλιογραφία	67
Παράρτημα I: Έντυπο προς υπογραφή, για έγκριση συμμετοχής των παιδιών και των γονέων στην έρευνα.....	72
Παράρτημα II: Ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση από τους γονείς.....	74
Παράρτημα III: Ερωτήσεις ημι-δομημένης συνέντευξης.....	79
Παράρτημα IV: Εικόνες περιγραφής για τη λήψη επαρκούς δείγματος ομιλίας....	81
Παράρτημα V: Απομαγνητοφωνημένοι διάλογοι δειγμάτων.....	84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πολλοί ερευνητές μελέτησαν τη συμβολή των γονέων στην ανάπτυξη του παιδιού (Φλουρής, 1989). Η συμβολή τους είναι σημαντική, γιατί το παιδί περνάει μεγάλο χρονικό διάστημα μαζί τους (Μαυρικάκης, 1997). Αποτελεί το πρώτο σχολείο του παιδιού, καθώς του προσφέρουν κοινωνική, πολιτιστική και συναισθηματική στήριξη (Κλαδάκης, 2012). Το παιδί, έτσι αποκτά τα πρώτα βιώματά του, διαμορφώνει την αντίληψη του για τον κόσμο γύρω του, μιμείται τους γονείς και αντιδρά με συγκεκριμένες συμπεριφορές στα διάφορα γεγονότα, ώστε να αποκτήσει όλα τα απαραίτητα εφόδια για την ομαλή ένταξη του στο κοινωνικό σύνολο. Οι γονείς συμβάλλουν επίσης, στη γλωσσική εξέλιξη και στην καλή σχολική επίδοση (Φλουρής, 1989). Όλα τα παραπάνω, τα οποία τα παιδιά κατακτούν κατά τη διάρκεια της ζωής τους, διαφέρουν ποιοτικά και ποσοτικά σε κάθε παιδί. Αυτή η διαφορά οφείλεται στα δημογραφικά στοιχεία των γονέων, όπως ο τόπος κατοικίας, το επάγγελμα, η οικονομική και η μορφωτική κατάσταση των γονέων κ.λπ. Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο πολλές έρευνες απέδειξαν, ότι η γλωσσική εξέλιξη, η σχολική επίδοση του παιδιού, καθώς και η συμμετοχή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία επηρεάζεται από τη μόρφωση των γονέων (Κουτσουβάνου, 1991).

Η γλωσσική εξέλιξη βέβαια, δεν εξαρτάται μόνο από την οικογένεια. Υπάρχουν πολλές θεωρίες, σχετικά με την κατάκτηση της γλώσσας. Κάποιες θεωρίες υποστηρίζουν την εμπειριοκρατία και άλλες τον ορθολογισμό (Χριστίδης, 2002). Θεωρίες όπως, η συμπεριφορική μάθηση του Skinner και η πραγματολογική προσέγγιση του Bruner, βασίζονται στην εμπειριοκρατία, καθώς το παιδί μαθαίνει τη γλώσσα επηρεασμένο από το περιβάλλον, στο οποίο αναπτύσσεται. Αντίθετα, άλλες θεωρίες, όπως του Lenneberg και του Chomsky υποστηρίζουν τον έμφυτο μηχανισμό, με τον οποίο το παιδί κατακτά τη γλώσσα. Επίσης, και η γνωστική θεωρία του Piaget βασίζεται στον ορθολογισμό, καθώς η κατάκτηση της γλώσσας σχετίζεται με τις γνωστικές ικανότητες, που έχουν αναπτύξει τα παιδιά (Μαυρικάκης, 1997).

Παρά τις διαφορετικές ερμηνείες, σχετικά με την κατάκτηση της γλώσσας, το παιδί πρέπει να ολοκληρώσει με επιτυχία τα γλωσσικά επίπεδα, προκειμένου να την αναπτύξει (Μαυρικάκης, 1997). Τα επίπεδα αυτά είναι το φωνολογικό, με τη βοήθεια του οποίου διαφοροποιείται το νόημα των λέξεων, το συντακτικό για τη δημιουργία προτάσεων (Βογινδρούκας, 2001) και το σημασιολογικό, το οποίο σχετίζεται με τη

σημασία των λέξεων. Το παιδί, καθώς μεγαλώνει παρουσιάζει φωνολογικά, συντακτικά και σημασιολογικά λάθη, στην προσπάθειά του να μάθει τη γλώσσα (Παπαηλιού, 2005).

Σημαντικοί παράγοντες, για την επιτυχή ολοκλήρωση των παραπάνω επιπέδων, είναι η ύπαρξη ενός φυσιολογικού συστήματος πρόσληψης και παραγωγής ομιλίας. Το παιδί για να αναπτύξει τη γλώσσα, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να μην αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα με τα αυτιά του, όπως απώλεια ακοής, αλλά ούτε και με το αναπνευστικό – αρθρωτικό σύστημα, όπως ανωμαλίες στη γνάθο (Παπαηλιού, 2005). Επίσης, οι γνωστικές λειτουργίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κατάκτηση της γλώσσας. Το παιδί πρέπει να είναι ικανό να διατηρεί τη προσοχή του στα σημαντικά ερεθίσματα (Μαλεγιαννάκη, 2015) και να τα καταγράφει στη μνήμη του, με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει σε κάποια στιγμή της ζωής του (Κουράκη, 2004).

Το παιδί αφού αναπτύξει ομαλά τη γλώσσα, σε ηλικία 5 ετών, είναι ικανό να τη χρησιμοποιήσει, σαν ενήλικας. Έτσι, είναι σε θέση να δημιουργεί προτάσεις με περισσότερες από πέντε λέξεις. Ο μέσος όρος των λέξεων που χρησιμοποιεί ένα παιδί σε κάθε πρόταση, μπορεί να υπολογιστεί με το Μέσο Μήκος Εκφωνήματος, το οποίο στο εξής θα αναφέρεται, ως **MME** χάριν συντομίας. Ο τρόπος με τον οποίο υπολογιζόταν το MME, έχει αλλάξει σταδιακά από το 1925 μέχρι σήμερα. Σήμερα προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των λέξεων ή μορφημάτων με το σύνολο των εκφράσεων (Shipley & McAfee, 2013). Στην Ελληνική γλώσσα υπολογίζεται με βάση τις λέξεις και όχι τα μορφήματα, λόγω της πλούσιας μορφολογίας που παρουσιάζει. Με αυτή τη μέθοδο καθορίζεται η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού και η αναγνώριση τυχών δυσκολιών, οι οποίες χρήζουν περεταίρω αξιολόγηση (Parker & Brorson, 2005). Για την εύρεση του είναι απαραίτητη η λήψη επαρκούς γλωσσικού δείγματος, από το οποίο το μέτρημα των λέξεων πραγματοποιείται με βάση κανόνες.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση του MME των παιδιών και του μορφωτικού επιπέδου των γονέων, με σκοπό να μελετηθεί η σχέση μεταξύ τους. Ειδικότερα, στο θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας, περιέχονται ορισμένες θεωρίες γλωσσικής κατάκτησης, τα στάδια γλωσσικής εξέλιξης, τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της γλώσσας, την επίδραση της μόρφωσης των γονέων στη γλωσσική

εξέλιξη και στην ακαδημαϊκή πρόοδο του παιδιού, τη χρησιμότητα, την ιστορική αναδρομή, καθώς και τον υπολογισμό του ΜΜΕ.

Στη συνέχεια στο ερευνητικό πλαίσιο, περιγράφονται αναλυτικά ο σκοπός, οι στόχοι, οι υποθέσεις, καθώς και τα προβλήματα διεξαγωγής της έρευνας. Παρουσιάζεται επίσης, το δείγμα της έρευνας, τα κριτήρια επιλογής του, τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν, τα στοιχεία δεοντολογίας και τη διαδικασία συλλογής δεδομένων. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται η περιγραφή της στατιστικής ανάλυσης, η παρουσίαση των αποτελεσμάτων, η συζήτηση των ευρημάτων της έρευνας, καθώς και ορισμένες προτάσεις για μελλοντική έρευνα και για ενημέρωση των γονέων, σχετικά με το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στην ανατροφή του παιδιού.

ΜΕΡΟΣ Ι

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Θεωρίες εκμάθησης της γλώσσας

Η γλώσσα αποτελεί έναν πολύπλοκο μηχανισμό. Η ανάπτυξη της κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας είναι ραγδαία και τα παιδιά πριν ακόμα φτάσουν στο 5^ο έτος της ηλικίας τους καθίστανται ικανά να χρησιμοποιούν τους συντακτικούς, μορφολογικούς και σημασιολογικούς κανόνες της γραμματικής. Αυτοί οι κανόνες τους επιτρέπουν να χρησιμοποιούν τον λόγο, για να επικοινωνήσουν με τους ανθρώπους γύρω τους. Η χρήση των κανόνων αυτών, προϋποθέτει παιδιά με φυσιολογική ανάπτυξη (Μαυρικάκης, 1997).

Οι ερευνητές, στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, διατύπωσαν μια σειρά θεωριών για την ανάπτυξη αυτού του πολύπλοκου μηχανισμού στο παιδί. Οι θεωρίες αυτές διαφοροποιούνται με βάση το είδος και τη φύση των ικανοτήτων, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση της γλώσσας (Παπαηλιού, 2005). Για αρκετά χρόνια όμως παρέμεινε το ερώτημα, αν η γλωσσική ανάπτυξη οφείλεται στην κληρονομικότητα ή στο περιβάλλον (Μαυρικάκης, 1997). Η ορθολογιστική άποψη υποστηρίζει, «ότι η κατάκτηση της γλώσσας από το παιδί πραγματοποιείται σε μικρό χρονικό διάστημα, με περιορισμένο γλωσσικό υλικό και δεν είναι αποτέλεσμα συστηματικής διδασκαλίας». Η εμπειριοκρατική άποψη «θεωρεί, ότι η ανακάλυψη των δομών της γλώσσας απαιτεί αρχικά την επαφή με σωρεία γλωσσικού υλικού, που θα επιτρέπει με την πάροδο του χρόνου περίπλοκες αναλύσεις πολλών συγκεκριμένων λέξεων, έως ότου το παιδί φτάσει μέσα από επαγωγικές γενικεύσεις στην κατηγοριοποίηση των λέξεων» (Μαυρικάκης, 1997: 7).

Επομένως, σε διαφορετικές περιόδους η ανάπτυξη της γλώσσας έχει αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες όπως, στην κοινωνική αλληλεπίδραση, στις γνωστικές διεργασίες, στις περιβαλλοντικές επιδράσεις και στην έμφυτη γνώση της γλώσσας (Παπαηλιού, 2005). Σημαντικές θεωρητικές ερμηνείες, οι οποίες απασχόλησαν περισσότερο τους επιστήμονες στο χώρο της γλωσσολογίας, είναι η θεωρία της συμπεριφορικής μάθησης, η Ψυχογλωσσολογική - Βιολογική, η Γνωστική και η Πραγματολογική Θεωρία (Βογινδρούκας, 2002).

1.1. Θεωρία της συμπεριφορικής μάθησης

Η σημαντικότερη εμπειριοκρατική θεωρία, είναι η θεωρία της συμπεριφορικής μάθησης του λόγου, με πρωτεργάτη τον Skinner. Η θεωρία αυτή υπήρξε, ως η κυρίαρχη ψυχολογική θεωρία στις ΗΠΑ τον 20^ο αιώνα. Σύμφωνα με αυτή, η μάθηση της γλώσσας από το παιδί, πραγματοποιείται με το γνωστό σχήμα Ερέθισμα – Αντίδραση, δηλαδή η μάθηση προκύπτει από τα εξωτερικά ερεθίσματα προερχόμενα από το περιβάλλον και την αντίδραση του ανθρώπινου εγκεφάλου σε αυτά (Skinner, 1957). Ο Skinner είχε μια απλοϊκή αντίληψη σχετικά με τη γλώσσα. Πίστευε δηλαδή, ότι η γλώσσα είναι ένα σύνολο από εκφράσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένες περιστάσεις (Κατή, 2009). Το παιδί χρησιμοποιεί τεχνικές, όπως είναι η μίμηση, η πρακτική εξάσκηση και η επιλεκτική ενίσχυση με σκοπό την κατάκτησή της (Βογινδρούκας, 2002). Με αυτόν τον τρόπο, το παιδί ακούει τις λέξεις και τις προτάσεις της γλώσσας και τις μαθαίνει απομνημονεύοντας τις σε συνδυασμό με τις περιστάσεις που χρησιμοποιούνται και τις αναπαράγει σε κάποια στιγμή της ζωής του. Τα άτομα, για παράδειγμα, βιώνουν μια περίσταση, όπως την εικόνα ενός αυτοκινήτου που τρέχει και ανασύρουν την σχετική έκφραση που έχουν μάθει ως ετικέτα της περιστασης, το αυτοκίνητο τρέχει (Hoff, 2005).

Στην προσπάθεια αυτή του παιδιού σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι γονείς, αλλά και τα άτομα που έρχονται σε επαφή με αυτό, καθώς του προσφέρουν κατάλληλα εκφραστικά μοντέλα προς μίμηση και ενισχύουν τις σωστές εκφράσεις, αποθαρρύνοντας τις λανθασμένες (Βογινδρούκας, 2002). «Με την επιβράβευση του σωστού τρόπου έκφρασης, τη διόρθωση και τη διαμόρφωση των εκφράσεων, ώστε να είναι γραμματικά σωστές και αποδεκτές, τα παιδιά προχωρούν στην εκμάθηση της γλώσσας αξιοποιώντας έτσι, τα κατάλληλα ερεθίσματα του περιβάλλοντος τους» (Βογινδρούκας, 2002: 20). Έτσι, το παιδί ξεκινώντας από άναρθρες φωνές κατορθώνει σταδιακά με τη βοήθεια των τεχνικών που προαναφέρθηκαν παραπάνω, να κατανοεί και να εκφράζει απλές λέξεις και να σχηματίζει φράσεις και προτάσεις (Μαυρικάκης, 1997).

Η θεωρία της συμπεριφορικής μάθησης δέχτηκε πολλές κριτικές με σημαντικότερη αυτή του Chomsky. Ο ίδιος υποστηρίζει, ότι οι προτάσεις δεν είναι πάντα γραμματικά σωστές, εφόσον η καθημερινή ομιλία χαρακτηρίζεται από κομπιάσματα, επαναλήψεις και ανολοκλήρωτες προτάσεις. Αυτό λοιπόν, δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει ως

πρότυπο απομνημόνευσης της γλώσσας (Κατή, 2009). Επίσης, τα παιδιά χρησιμοποιούν λέξεις, που δεν ακούν από τους ενήλικες, για παράδειγμα, η χρήση της λέξης «δώνω» αντί του ρήματος «δίνω». Ακόμα, σύμφωνα με έρευνες, οι γονείς συνήθως δεν διορθώνουν την έκφραση των παιδιών τους κατά την παραγωγή γραμματικών και συντακτικών λαθών. Επομένως, ο ρόλος των γονέων είναι περιορισμένος και θεωρείται αδύνατον αυτοί να αποτελούν το βασικότερο παράγοντα εκμάθησης του λόγου των παιδιών, όπως πίστευε ο Skinner (Hoff, 2005). Επιπλέον, ο χρόνος μέσα στον οποίο το παιδί μαθαίνει τη γλώσσα δεν επαρκεί για την απομνημόνευση όλων των εκφράσεων που έχει ακούσει. Οι προτάσεις που ακούει είναι πάρα πολλές και δεν αποτελούν μιμήσεις παλαιότερων, καθώς είναι πάντα καινούργιες. Οι ιδέες του Chomsky οδήγησαν την επιστήμη σε μια νέα αναθεώρηση, σχετικά με τη γλωσσική συμπεριφορά (Κατή, 2009).

1.2. Ψυχογλωσσολογική- Βιολογική θεωρία

Οι θεωρίες αυτές είναι αντίθετες με τη θεωρία της συμπεριφορικής μάθησης του Skinner, καθώς υποστηρίζουν τη δύναμη του έμφυτου παράγοντα για τη μάθηση της γλώσσας (Μαυρικάκης, 1997). Ο Lenneberg μελέτησε τη βιολογική υποδομή της γλώσσας και ισχυρίστηκε, ότι οι άνθρωποι έχουν μια βιολογικά καθορισμένη ικανότητα κατάκτησής της. Υποστηρίζει, ότι η ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού είναι παράλληλη προς τη γλωσσική. Αυτό σημαίνει, ότι το παιδί στον 6^ο μήνα της ζωής του κάθεται και πιάνει διάφορα αντικείμενα, ενώ παράλληλα τα ψελλίσματα μετατρέπονται σε εκφωνήματα, αλλά και τον 11^ο μήνα που αρχίζει να βαδίζει, ξεκινάει και το άκουσμα των πρώτων λέξεων. Καταλήγει δηλαδή στο συμπέρασμα, ότι η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού είναι το αποτέλεσμα εσωτερικής ωρίμανσης. Αυτός ο παράγοντας είναι καθοριστικός, αλλά όχι ο μοναδικός (Lenneberg, 1967). Για να καταλήξει στο παραπάνω συμπέρασμα βασίστηκε στα εξής κριτήρια:

- I. Η ιδιαιτερότητα της δομής και της λειτουργίας του ανθρώπινου εγκεφάλου, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της γλώσσας του παιδιού, καθώς επηρεάζει την επεξεργασία, την αντίληψη, τη συγκράτηση και τη χρήση των γλωσσικών συμβόλων.
- II. Η κατάκτηση της γλώσσας πραγματοποιείται από την ηλικία των 2 ετών και ολοκληρώνεται στην εφηβεία. Αυτό το χρονικό διάστημα ονομάζεται κρίσιμη περίοδος. Η ηλικία έναρξης βασίστηκε στην ανάπτυξη των οργάνων της φωνής

και του συντονισμού παραγωγής της ομιλίας, ενώ η ηλικία ολοκλήρωσης στη λειτουργική διαφοροποίηση των εγκεφαλικών ημισφαιρίων (Μαυρικάκης, 1997).

III. Η γλωσσική ανάπτυξη είναι σχεδόν ίδια σε όλα τα παιδιά, ακόμα και στα παιδιά που αντιμετωπίζουν μια νοητική καθυστέρηση.

IV. Η γλωσσική ανάπτυξη βασίζεται στις έμφυτες ικανότητες, με τις οποίες πραγματοποιείται η κατάκτηση οποιασδήποτε γλώσσας από το παιδί. (Κουτσουβάνου, 1991).

Με την κατάκτηση της γλώσσας ασχολήθηκε και ο Noam Chomsky. Ο ίδιος υπέθεσε την ύπαρξη οντοτήτων, μη προσιτές στις αισθήσεις, όπως οι νοητικοί κανόνες και το γλωσσικό σύστημα, τα οποία ήταν ικανά να εξηγήσουν τη γλωσσική συμπεριφορά (Κατή, 2009). Σε αυτόν, οφείλεται η δημιουργία μιας νέας θεωρίας της γλώσσας, η οποία ώθησε τη γλωσσολογία να εξελιχθεί σημαντικά (Μαυρικάκης, 1997). Σύμφωνα με αυτήν, η γλώσσα είναι ένα οργανωμένο σύστημα, το οποίο αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων (Hoff, 2005). Με βάση αυτούς τους κανόνες, καθίσταται ικανή η κατανόηση και η παραγωγή άπειρου αριθμού προτάσεων που είναι γραμματικά σωστές. Η μάθηση αυτών είναι αδύνατον να κατακτηθεί λαμβάνοντας υπόψη μόνο τις γλωσσικές επιδράσεις του περιβάλλοντος. Η παραπάνω πρόταση έγινε γνωστή, ως γενετική μετασχηματιστική γραμματική. Ονομάστηκε γενετική, γιατί καθορίζει τον μηχανισμό με τον οποίο κάθε γλώσσα γεννά τις προτάσεις της. Αποτελείται δηλαδή, από την καθολική γραμματική, η οποία περιλαμβάνει τα καθολικά χαρακτηριστικά για τη γλώσσα, όπως γένος, πτώση και αριθμό. Ο όρος μετασχηματιστική οφείλεται στο γεγονός, ότι περιγράφει το σύστημα σε δύο επίπεδα, τη βαθιά και την επιφανειακή δομή. Η βαθιά δομή είναι ο βασικός σκελετός της πρότασης (οι γενικές αρχές), ο οποίος μετασχηματίζεται με διάφορους κανόνες σε μια επιφανειακή δομή (Βογινδρούκας, 2002). Για παράδειγμα, η καταφατική πρόταση «Ο Γιάννης κοιμάται» αποτελεί μια βαθιά δομή, η οποία μπορεί να μετασχηματιστεί με βάση κανόνες σε μια επιφανειακή δομή, όπως η ερώτηση «Κοιμάται ο Γιάννης;» (Φιλιππάκη, 1992). Ο ίδιος υποστηρίζει, ότι για την κατάκτηση της γλώσσας από το παιδί υπάρχουν γλωσσικές δομές, τις οποίες το άτομο γνωρίζει εκ γενετής. Δεν απαιτείται δηλαδή, να τις διδαχθεί προκειμένου να τις μάθει, γιατί είναι γενετικά προγραμματισμένο. Επομένως, το παιδί διαθέτει τα χαρακτηριστικά της γραμματικής όλων των ανθρώπινων γλωσσικών συστημάτων, τα οποία διαμορφώνονται ανάλογα

με το γλωσσικό σύστημα, στο οποίο θα εκτεθεί (Βογινδρούκας, 2002). Η άποψη του Chomsky, σχετικά με τον έμφυτο μηχανισμό θεωρείται ισχυρή, αν λάβουμε υπόψη ότι:

- I. Η σταδιακή γλωσσική κατάκτηση είναι ίδια σε όλους τους λαούς.
- II. Η γρήγορη ταχύτητα κατάκτησης της γλώσσας στα 4 πρώτα χρόνια της ζωής του εξηγείται μόνο με την έμφυτη ικανότητα του ανθρώπου.
- III. Η συστηματική λανθασμένη χρήση τύπων, τους οποίους ποτέ δεν άκουσε το παιδί από ενήλικες.

Οι απόψεις του Chomsky δημιούργησαν, ένα νέο προβληματισμό για έρευνα (Μαυρικάκης, 1997). Οι Schlesinger (1982) & Sinclair- de Zwart (1973) αμφισβήτησαν τη θεωρία του Chomsky, το γεγονός δηλαδή, ότι η κατάκτηση της γλώσσας πραγματοποιείται ανεξάρτητα από τη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού. Οι δύο ερευνητές πιστεύουν, ότι το παιδί κατακτά τη γλώσσα συνδέοντας τη γνώση με τις λέξεις (Hoff, 2005). Παρόλο που η θεωρία του Chomsky δέχτηκε πολλές κριτικές, ώθησε πολλούς ερευνητές να ασχοληθούν με τον τρόπο κατάκτησης της γλώσσας στα παιδιά. Αυτό θεωρείται, μια από τις σημαντικές συμβολές του στον τομέα της γλωσσολογίας (Βογινδρούκας, 2002).

1.3. Γνωστική θεωρία

Λόγω της διαμάχης ανάμεσα στις εμπειριοκρατικές και τις Βιολογικές – Ψυχογλωσσολογικές θεωρίες, δημιουργήθηκε μια τρίτη θεωρία, η οποία έδωσε τη δική της ερμηνεία για τη γλωσσική κατάκτηση. Η Γνωστική θεωρία ισχυρίζεται, ότι η γλώσσα δεν αποτελεί ξεχωριστή γνωστική ικανότητα του ατόμου (Μαυρικάκης, 1997). Το παιδί μαθαίνει τη γλώσσα, λόγω των γενικότερων, μη γλωσσικών αναπαραστάσεων, οι οποίες προϋπάρχουν πριν από το στάδιο της γλωσσικής ανάπτυξης (Hoff, 2005). Η θεωρία αυτή προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων, καθώς ήταν αντίθετη με τις μέχρι τότε θεωρίες για την ανάπτυξη της γλώσσας (Παπαηλιού, 2005).

Ο πρώτος που ισχυρίστηκε, ότι η ανάπτυξη της γλώσσας βασίζεται στις γενικότερες νοητικές ικανότητες του παιδιού, ήταν ο Piaget (Παπαηλιού, 2005). Ο ίδιος ισχυρίστηκε, ότι τα παιδιά κατανοούν μόνο, ότι ταιριάζει στη γνωστική τους δομή και

αγνοούν οτιδήποτε την ξεπερνά (Παρασκευόπουλος, 1985). Η νοητική ανάπτυξη του παιδιού είναι «η σταδιακή απόκτηση διαφόρων πολύπλοκων νοητικών σχημάτων. Η απόκτηση των σχημάτων αυτών επιτυγχάνεται με την επίδραση δύο μηχανισμών, της αφομοίωσης και της συμμόρφωσης» (Μαυρικάκης, 1997: 12). Έτσι, το παιδί με το μηχανισμό της αφομοίωσης, ενσωματώνει τα νέα στοιχεία με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας στα υπάρχοντα σχήματα, χωρίς όμως να τα μεταβάλει. Στην περίπτωση που ένα νέο στοιχείο, δεν εμφανίζει καμία ομοιότητα με τις υπάρχουσες γνώσεις, αυτό απορρίπτεται. Με το μηχανισμό της συμμόρφωσης τροποποιεί τα σχήματα για να μπορέσει να ενσωματώσει σε αυτά και να κατανοήσει τα νέα στοιχεία, τα οποία εμφανίζουν ελάχιστα κοινά σημεία με τις γνώσεις που έχουν αποκτηθεί. Στον πρώτο χρόνο της ζωής του, το παιδί γνωρίζει αρκετά για τον κόσμο γύρω του, προτού αρχίσει να μιλάει και να κατανοεί τις πρώτες λέξεις. Έτσι, το παιδί εκφράζει λεκτικά τη γνώση, που είχε αποκτηθεί στην προγλωσσική περίοδο, μεταφράζει δηλαδή, τις προγλωσσικές νοητικές αναπαραστάσεις σε γλωσσικές (Βογινδρούκας, 2002). Καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι η κατάκτηση της γλώσσας σχετίζεται με τις γνωστικές ικανότητες, που έχουν αναπτυχθεί προηγουμένως (Μαυρικάκης, 1997).

Ο Piaget μελέτησε τη σχέση μεταξύ νόησης και ομιλίας, σε κάθε στάδιο της αισθητηριοκινητικής ανάπτυξης, με σκοπό να αποδείξει, ότι η νόηση προηγείται της ομιλίας και υποβοηθά την ανάπτυξή της. Σε ηλικία 2 ετών παρατηρείται η λεκτική ανάκληση μιας κατάστασης, η οποία δεν είναι παρούσα. Επίσης, αναπτύσσονται και μη λεκτικές συμπεριφορές, όπως το συμβολικό παιχνίδι, η μίμηση και η νοητική παραγωγή εικόνων. Επομένως, η συμβολική λειτουργία δεν οφείλεται στην ομιλία και το παιδί τη χρησιμοποιεί σε διάφορους τομείς, ένας εκ των οποίων είναι και η γλώσσα. Στην ηλικία των 7 ετών, στο στάδιο δηλαδή, της ενεργητικής νόησης, το παιδί εκτελεί συγκεκριμένες νοητικές πράξεις, όπως η πρόσθεση ή ο πολλαπλασιασμός. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι το παιδί κατά το παιχνίδι μόνο του, κατηγοριοποιεί, ενώνει και διαχωρίζει τα αντικείμενα γύρω του. Άρα, οι συγκεκριμένες πράξεις της λογικής οφείλονται σε ένα συνδυασμό πράξεων, οι οποίες προϋπάρχουν της ομιλίας (Hoff, 2005).

Στο στάδιο της τυπικής νόησης, σε ηλικία 12 ετών, ο έφηβος είναι ικανός να σκέφτεται λογικά για αφηρημένες έννοιες και να ενδιαφέρεται για υποθετικά, μελλοντικά και ιδεολογικά προβλήματα. Επίσης, έχει την ικανότητα να

μετασχηματίζει την ενεργητική σκέψη, που προαναφέρθηκε στο προηγούμενο στάδιο, δημιουργώντας νέα είδη νοητικών πράξεων, όπως οι συμπερασματικές προτάσεις. Όλα τα παραπάνω δεν οφείλονται στην ομιλία, αλλά προέρχονται από ικανότητες αισθητηριοκινητικής φύσεως που έχει ήδη αποκτήσει. Ένα βρέφος για παράδειγμα, είναι ικανό να χρησιμοποιήσει ένα αντικείμενο πριν ακόμα μιλήσει. Αντίστοιχα, ένας έφηβος μπορεί να πραγματοποιήσει όλους τους δυνατούς συνδυασμούς τεσσάρων διαφορετικών χρωμάτων, πράγμα που σημαίνει, ότι τα λογικά εγχειρήματα εφαρμόζονται και σε μη λεκτικούς τομείς. Η ομιλία διαδραματίζει βοηθητικό ρόλο στη διαμόρφωση των περίπλοκων νοητικών δομών και συνυπάρχει με τη σκέψη σε ένα γενετικό κύκλο. Παρόλα αυτά, η νόηση προϋπάρχει της ομιλίας και είναι ανεξάρτητη από αυτή (Παπαηλιού, 2005).

Η γνωστική θεωρία δέχτηκε και αυτή κριτικές. Το μεγαλύτερο μέρος της κριτικής που δέχτηκε η θεωρία του Piaget, ήταν σχετικά με την ηλικιακή κατανομή των σταδίων, αν δηλαδή όλοι μπορούν να φτάσουν στο τελευταίο στάδιο των τυπικών νοητικών ενεργειών και κατά πόσον η ανάπτυξη είναι αυθόρμητη. Το ερώτημα αυτό αποτέλεσε αντικείμενο πολλών ερευνών, αρκετές από τις οποίες υποστηρίζουν, ότι ο Piaget υποτίμησε τις ικανότητες των παιδιών. Επίσης, δεν εξηγούσε με επάρκεια τον τρόπο κατάκτησης της γλώσσας και παραμέρισε τις γλωσσικές πληροφορίες που αντλεί το παιδί από το περιβάλλον του και τη συμμετοχή της κοινωνικής επικοινωνιακής αλληλεπίδρασης στη διαδικασία αυτή (Βογινδρούκας, 2002).

1.4. Πραγματολογική Θεωρία

Η πραγματολογική προσέγγιση, σύμφωνα με τον Bruner θεωρεί, ότι η απόκτηση της γλώσσας από τα παιδιά σχετίζεται με την κοινωνική αλληλεπίδραση και τις κοινωνικές συναλλαγές. Το παιδί αποτελεί μέλος μιας ομάδας ανθρώπων και όχι ένας μικρός επιστήμονας που πειραματίζεται στο εργαστήριό του. Γεννιέται δηλαδή, εξοπλισμένο με έμφυτες δυνατότητες, οι οποίες ενεργοποιούνται με τα κατάλληλα και επαρκώς ενδιαφέροντα ερεθίσματα του περιβάλλοντος, με στόχο την προσαρμογή στις νέες συνθήκες. Για την παροχή αυτών των ερεθισμάτων σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι γονείς (Bruner, 1974/75).

Ο Bruner υποστηρίζει, ότι η γνωστική ανάπτυξη του ατόμου ακολουθεί τρία στάδια, τα οποία συνυπάρχουν στο παιδί ανεξάρτητα από την ηλικία και η διαφορά προκύπτει

στο βαθμό που χρησιμοποιείται το κάθε στάδιο σε κάθε ηλικία. Το πρώτο στάδιο είναι η ενεργητική αναπαράσταση, στο οποίο το βρέφος αποκτά την εμπειρία του κόσμου μέσα από την επαφή του με τα αντικείμενα που το περιβάλλουν, για παράδειγμα φέρνοντας αντικείμενα στο στόμα του. Το δεύτερο είναι η εικονική αναπαράσταση, όπου στην ηλικία των 2 ετών, τα παιδιά χρησιμοποιούν νοερές εικόνες για την κατανόηση του κόσμου που τα περιβάλλει. Η ικανότητα σχηματισμού των εικόνων αυτών προετοιμάζει το άτομο για τη χρήση συμβόλων, οδηγώντας το στην επόμενη μορφή, της συμβολικής αναπαράστασης. Σύμφωνα με τη συμβολική αναπαράσταση, το παιδί αναπτύσσει το πλέον αποτελεσματικό συμβολικό σύστημα, τη γλώσσα. Δεν φαντάζεται πλέον απλώς αντικείμενα και γεγονότα, αλλά χειρίζεται αυτές τις νοερές εικόνες για να διαμορφώσει αντιλήψεις, πολλές από τις οποίες αυξάνουν τη δυνατότητά του να ελέγξει το περιβάλλον του και συμβάλλουν στη νοητική του ανάπτυξη (Κολιάδης, 1994).

Συνοπτικά, η πληθώρα των ερευνών, σχετικά με την ανάπτυξη της γλώσσας αποδεικνύει, ότι η γλώσσα είναι ένας σύνθετος και πολύπλοκος μηχανισμός. Για τον λόγο αυτόν, η κατάκτηση της γλώσσας είναι αδύνατον να εξηγηθεί, αν λάβουμε υπόψη μας μόνο μια από τις παραπάνω θεωρίες. Η ερμηνεία της εμφάνισης της γλώσσας, προϋποθέτει το συνδυασμό των παραπάνω θεωριών. Επομένως, απαραίτητες προϋποθέσεις για την κατάκτησή της είναι η ύπαρξη, ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος, η κοινωνική αλληλεπίδραση, τα μοντέλα ομιλίας και χρήσης του λόγου και οι βιολογικοί μηχανισμοί (Βογινδρούκας, 2002).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. Γλωσσική εξέλιξη

Οι παραπάνω θεωρίες, ερμήνευσαν διαφορετικά τον τρόπο με τον οποίο το παιδί κατακτά τη γλώσσα. Το παιδί, ανεξάρτητα από τον τρόπο κατάκτησης της γλώσσας, πρέπει να πραγματοποιήσει με επιτυχία τα επίπεδα γλωσσικής εξέλιξης, ώστε να είναι ικανό να κατανοεί και να επικοινωνεί με τον κόσμο γύρω του. Τα επίπεδα αυτά είναι το φωνολογικό, το σημασιολογικό και το συντακτικό. Στο φωνολογικό επίπεδο, το παιδί είναι σε θέση να κατανοεί και να διακρίνει τους ήχους της γλώσσας, καθώς και να τους συνδυάζει μεταξύ τους. Με το συντακτικό επίπεδο, είναι ικανό να συνδυάζει λέξεις με βάση κάποιους κανόνες, με σκοπό την δημιουργία προτάσεων. Τέλος, με την κατάκτηση του σημασιολογικού επιπέδου, το παιδί κατανοεί τη σημασία των λέξεων (Μαυρικάκης, 1997).

2.1. Φωνολογική ανάπτυξη

Όλες οι γλώσσες αποτελούνται από φωνήματα. «Το φώνημα είναι η μικρότερη γλωσσική μονάδα, η οποία έχει διακριτική αξία και μπορεί να μεταβάλλει το νόημα της λέξης» (Βογινδρούκας, 2002: 11). Τα φωνήματα κάθε γλώσσας διαφέρουν αριθμητικά και ηχητικά, με σκοπό να διαφοροποιήσουν το νόημα των λέξεων. Το φωνήεν των λέξεων, για παράδειγμα ship και sheep, στα αγγλικά προφέρεται διαφορετικά με σκοπό τη διαφοροποίηση της σημασίας των λέξεων. Αυτή η διαφορά είναι σημαντική μόνο στα αγγλικά και όχι στα ελληνικά (Κατή, 2009). Έτσι, κάθε γλώσσα αποτελείται από τους δικούς της φωνοτακτικούς κανόνες, δηλαδή κανόνες, οι οποίοι καθορίζουν το συνδυασμό των φωνημάτων και των συλλαβών μεταξύ τους (Hoff, 2005).

Τα στάδια της γλωσσικής ανάπτυξης διαχωρίζονται σε προγλωσσικά και γλωσσικά. Το προγλωσσικό στάδιο αναφέρεται στη φωνολογική ανάπτυξη του παιδιού, από τη γέννηση του έως την ηλικία των 12 μηνών και περιλαμβάνει τις άναρθρες φωνές, το βάβισμα και τα φωνολογικά σύνολα (Μαυρικάκης, 1997). Συγκεκριμένα, στην ηλικία 0 έως 2 μηνών, το βρέφος παράγει ημι-ηχηρούς πυρήνες. Οι ημι-ηχηροί πυρήνες είναι ένα είδος μη γλωσσικών ήχων και χαρακτηρίζονται από ομαλή φώνηση, χαμηλή

ένταση και συχνότητα 1200 Hz (Hoff, 2005). Οι ήχοι αυτοί μπορεί να προέρχονται από το βήχα του βρέφους ή από το κλάμα. Συγκεκριμένα, ο ήχος ο οποίος παράγεται από το βήχα θυμίζει σύμφωνα, όπως το /g/ και το κλάμα φωνήεντα, όπως το /a/ και το /u/ (Κατή, 2009). Στην ηλικία 2 έως 4 μηνών, οι παραπάνω ήχοι μοιάζουν περισσότερο με τους αντίστοιχους γλωσσικούς ήχους και συνδυάζονται με σκοπό την παραγωγή συλλαβών, όπως /agu/. Αυτές οι παραγωγές ήχων, οι οποίες μοιάζουν με συλλαβές, ονομάζονται ψελλίσματα. Στην ηλικία 4 έως 6 μηνών το βρέφος παράγει όλο και περισσότερα ψελλίσματα, τα οποία μοιάζουν με τους ήχους της ομιλίας. Σε αυτό το στάδιο ανάπτυξης παρατηρείται και ένα άλλο είδος φώνησης, όπως κραυγές, γρυλίσματα και στριγκλιές (Παπαηλιού, 2005).

Κατά την περίοδο 7 έως 10 μηνών, η παραγωγή των ήχων γίνεται περισσότερο συστηματική, καθώς τα φωνήματα και οι συλλαβές του βρέφους παρουσιάζουν τη δομή που χρησιμοποιούν οι ενήλικες. Σε αυτή την ηλικία εμφανίζεται το κανονικό βάβισμα, δηλαδή ο επαναλαμβανόμενος συνδυασμός ίδιων συλλαβών με μορφή σύμφωνο - φωνήεν, όπως μπα – μπα – μπα. Το βάβισμα, εμφανίζεται ξαφνικά και οι ενήλικες εντυπωσιάζονται, καθώς αποτελεί ένα σημάδι, ότι το παιδί τους θα μιλήσει. Τα σύμφωνα, από τα οποία αποτελείται το βάβισμα είναι κυρίως τα στιγμικά, τα υπερωικά και τα ένρινα, ενώ από τα φωνήεντα κυριαρχούν το /a/ και το /o/. Μετά το κανονικό βάβισμα σε ηλικία 10 έως 12 μηνών ακολουθεί το ποικιλόχρωμο βάβισμα, στο οποίο οι συλλαβές χαρακτηρίζονται από ποικιλία συμφώνων, όπως μπα – μα – ντα. Σε αυτή την περίοδο παρατηρούνται και οι φωνητικά σταθερές μορφές, οι οποίες είναι ήχοι, χωρίς σύμφωνα. Αυτοί οι ήχοι παράγονται κάθε φορά με διαφορετική ένταση και τόνο φωνής, με σκοπό την έκφραση του συναισθήματος των βρεφών και συνοδεύονται με χειρονομίες, όπως δείξη (Hoff, 2005).

2.1.1. Φωνολογικά λάθη

Αρχικά, οι λέξεις των παιδιών έχουν απλή συλλαβική δομή και χαρακτηρίζονται από φωνολογικά λάθη (Παπαηλιού, 2005). Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από τη γλώσσα που μιλούν και τις ατομικές διαφορές, κατά την προσχολική ηλικία παρουσιάζουν φωνολογικά λάθη στην ομιλία τους (Μαυρικάκης, 1997). Τέτοιου είδους λάθη είναι τα ακόλουθα:

I. Αντικατάσταση φωνημάτων

Τα άφωνα σύμφωνα στην αρχή της λέξης και πριν από φωνήεν μετατρέπονται σε ηχηρά, όπως /'borta/ αντί για πόρτα. Τα διαρκή γίνονται στιγμικά, όπως /'telo/ αντί για θέλω. Τα ουρανικά μετατρέπονται σε φατνιακά, όπως /za'za/ αντί για γιαγιά και τα οδοντικά σύμφωνα σε χειλοδοντικά, φατνιακά ή ουρανικά, όπως /'xalasa/ αντί για θάλασσα (Παπαηλιού, 2005).

II. Παράλειψη ή πρόσθεση φωνημάτων και συλλαβών

Το παιδί παραλείπει άτονες συλλαβές με σκοπό να αρθρώσει τις μεγάλες λέξεις πιο εύκολα, όπως /'xatos/ αντί για χαρταετός (Παπαηλιού, 2005). Απλοποιεί τα συμφωνικά συμπλέγματα, όπως /'riti/ αντί για σπίτι. Επίσης, παραλείπουν τα τελικά σύμφωνα, όπως /ra'ru/ αντί για παπούς ή προσθέτουν φωνήεντα στο τέλος της λέξης, όπως /'fosi/ αντί για φως (Καμπανάρου, 2007).

III. Μετάθεση και αφομοίωση

Στην προσπάθεια του παιδιού να αρθρώσει τις λέξεις αλλάζει τη σειρά των συλλαβών, μετακινεί δηλαδή δύο συλλαβές ή ήχους μέσα στη λέξη, όπως /e'felandas/ αντί για ελέφαντας. Αυτό το φαινόμενο ονομάζεται μετάθεση. Πιο συχνό φαινόμενο είναι η αφομοίωση, η αλλαγή δηλαδή φωνήματος λόγω επίδρασης από άλλο φώνημα του ίδιου περιβάλλοντος με στόχο να μοιάζουν, όπως /'lelo/ αντί για θέλω (Καμπανάρου, 2007).

2.2. Συντακτική ανάπτυξη

Αφού το παιδί πει τις πρώτες του λέξεις, μετά την ηλικία του ενός έτους, εμφανίζεται σταδιακά η σύνταξη. Στην περίοδο αυτή, πρέπει το παιδί να γνωρίζει τη σημασία των λέξεων που χρησιμοποιεί, ώστε να τις συνδέσει, με σκοπό τη δημιουργία προτάσεων. Η σημασία των λέξεων βοηθά το παιδί να τοποθετήσει σωστά τις λέξεις στην πρόταση, ώστε να έχει ένα συγκεκριμένο νόημα. Επομένως, η σύνταξη αναπτύσσεται παράλληλα με τη σημασιολογία (Βογινδρούκας, 2002).

Μετά τον πρώτο χρόνο της ζωής του παιδιού, εμφανίζεται η ολοφραστική ομιλία. Η ομιλία αυτή χαρακτηρίζεται από την παραγωγή μεμονωμένων λέξεων. Η κάθε μεμονωμένη λέξη που παράγει το παιδί, αντιστοιχεί σε μια ολόκληρη πρόταση και μπορεί να εμπεριέχει ποικίλες σημασίες (Κατή, 2009). Ένα παράδειγμα, ολοφραστικής ομιλίας είναι η λέξη «μπάλα», η οποία μπορεί να αντιστοιχεί σε μια ή

περισσότερες φράσεις, έχει δηλαδή διαφορετικά νοήματα. Η λέξη «μπάλα» μπορεί να σημαίνει «Δώσε μου τη μπάλα» ή «Παίζω με την μπάλα». Η παραγωγή των μεμονωμένων λέξεων ακολουθεί από μη λεκτικές συμπεριφορές, όπως χειρονομίες και εκφράσεις του προσώπου. Οι συμπεριφορές αυτές, βοηθούν τους ενήλικες να καταλάβουν τι θέλει να πει το παιδί (Παπαηλιού, 2005). Η παραγωγή, για παράδειγμα, της λέξης «μπαμπά» με το παράλληλο δείξιμο της καρέκλας, σημαίνει «η καρέκλα του μπαμπά» (Μαυρικάκης, 1997). Πολλοί ερευνητές θεωρούν, ότι αυτό το στάδιο δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στα στάδια συντακτικής ανάπτυξης, καθώς δεν ακολουθούν τη συντακτική δομή των προτάσεων (Κατή, 2009).

Το παιδί στην ηλικία των 18 μηνών αρχίζει να συνδυάζει τις μεμονωμένες λέξεις για να σχηματίσει προτάσεις (Παπαηλιού, 2005). Απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία προτάσεων, είναι να γνωρίζει το παιδί περίπου 300 λέξεις (Βογινδρούκας, 2002). Αυτή η περίοδος ονομάζεται 'πρώτοι συνδυασμοί λέξεων'. Αρχικά, σχηματίζει φράσεις με δύο λέξεις, οι οποίες αποτελούνται από ουσιαστικά, όπως «μαμά κάλτσα». Μετά την ηλικία των 18 μηνών χρησιμοποιεί ρήματα και επίθετα (Μαυρικάκης, 1997). Κύριο χαρακτηριστικό των φράσεων είναι, ότι η μια λέξη χρησιμοποιείται σταθερά από το παιδί και δηλώνει ένα γεγονός. Η λέξη αυτή ονομάζεται αξονική και συνδυάζεται με διαφορετικές λέξεις (ανοιχτές), οι οποίες δηλώνουν αντικείμενα (Παπαηλιού, 2005).

Από την ηλικία των 24 μηνών (Παπαηλιού, 2005), οι προτάσεις των παιδιών αποτελούνται από τρεις λέξεις. Χαρακτηριστικό αυτών των προτάσεων είναι η συστηματική παράλειψη συντακτικών στοιχείων, όπως άρθρα και προθέσεις, ενώ ποτέ δεν λείπουν τα ουσιαστικά και τα ρήματα. Η παράλειψη αυτών των στοιχείων, είναι δευτερεύουσας σημασίας, καθώς οι ενήλικοι μπορούν να κατανοήσουν το νόημα των προτάσεων των παιδιών. Το γεγονός αυτό συναντάται σε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από τη γλώσσα που αναπτύσσουν. Αποτελεί δηλαδή, ένα οργανωμένο σύστημα, το οποίο βοηθάει τα παιδιά να προσεγγίσουν το συντακτικό των ενηλίκων. Το στάδιο αυτό ονομάζεται «τηλεγραφική ομιλία», καθώς η ομιλία των παιδιών θυμίζει τα τηλεγραφήματα των ενηλίκων. Ένα παράδειγμα, τηλεγραφικής ομιλίας είναι «φάγαμε μακαρόνια κιμά», δηλαδή «φάγαμε μακαρόνια με κιμά» (Κατή, 2009). Από τις προτάσεις που σχηματίζουν φαίνεται, ότι τα παιδιά είναι σε θέση να κατανοούν τις σημαντικές πληροφορίες, τις οποίες μεταδίδουν με σκοπό να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά με τους ενήλικες (Βογινδρούκας, 2002).

Στην ηλικία 3 ετών (Παπαηλιού, 2005) εμφανίζονται οι σύνθετες προτάσεις, οι οποίες μοιάζουν περισσότερο με τις προτάσεις των ενηλίκων. Τα παιδιά, εκτός από το γεγονός, ότι χρησιμοποιούν περισσότερες λέξεις για τη δημιουργία προτάσεων είναι σε θέση να συνδέσουν με διαφορετικό τρόπο τις φράσεις τους. Η σύνδεση των φράσεων πραγματοποιείται με την παρατακτική και υποτακτική σύνδεση. Η παρατακτική σύνδεση εμφανίζεται πρώτη, καθώς είναι πιο εύκολη και παρατηρείται σε όλες τις γλώσσες του κόσμου, σε σχέση με την υποτακτική. Μια μορφή, για παράδειγμα, υποτακτικής σύνταξης είναι οι προτάσεις με αναφορικές αντωνυμίες, τις οποίες τα παιδιά αντικαθιστούν με παρατακτική σύνδεση. Επίσης, στις προτάσεις αντικαθιστούν το «που» με το «και». Η πρόταση, για παράδειγμα, «η γάτα που έφαγε τον ποντικό, αρρώστησε» μετατρέπεται σε «η γάτα έφαγε τον ποντικό και αρρώστησε». Αυτό το γεγονός δεν είναι τυχαίο, καθώς η ελληνική γλώσσα, επιτρέπει την παραπάνω αλλαγή. Συγκεκριμένα, το «και» μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη θέση άλλων δομών (Κατή, 2009).

2.2.1. Συντακτικά λάθη

Κατά την περίοδο ανάπτυξης του συντακτικού παρατηρούνται πολλά λάθη στη σύνταξη. Ενδεικτικά, ένα σύνηθες λάθος είναι η σύνταξη αρνητικών προτάσεων. Σχεδόν σε όλες τις γλώσσες, παρατηρείται δύσκολη και περίπλοκη σύνταξη των αρνητικών προτάσεων. Για παράδειγμα, στα γαλλικά πραγματοποιείται η χρήση ενός αρνητικού μορίου πριν το ρήμα και ενός άλλου μετά το ρήμα, προκειμένου να σχηματιστεί η αρνητική πρόταση (Hoff, 2005). Στα ελληνικά η δομή τέτοιου είδους προτάσεων είναι απλή, καθώς για τη δημιουργία τους χρησιμοποιείται ένα αρνητικό μόριο πριν το ρήμα, όπως «δεν τρέχω». Η δυσκολία που συναντούν τα ελληνόπουλα σε αυτή την περίπτωση, οφείλεται στην αλλαγή της έγκλισης, όπου το «δεν» αλλάζει σε «μην». Αυτόν τον κανόνα τα παιδιά μικρής ηλικίας, τα οποία αναπτύσσουν σταδιακά τη γλώσσα, δεν το γνωρίζουν. Για παράδειγμα, μπορεί να πουν «δεν έρχεσαι κοντά μου» αντί για το σωστό «μην έρχεσαι κοντά μου».

Ένα άλλο συντακτικό λάθος που παρατηρείται στη σύνταξη των παιδιών, αφορά προτάσεις με δομή: πρόθεση + επίρρημα + πρόθεση + αντικείμενο. Τη δομή αυτή τα παιδιά την απλοποιούν σε: πρόθεση + επίρρημα + αντικείμενο. Τα παιδιά, για παράδειγμα, αντί να πουν «από κάτω από τα ρούχα», λένε εσφαλμένα «από κάτω τα ρούχα». Παρόλο που η ποικιλομορφία της ελληνικής γλώσσας δείχνει να μπερδεύει

τα παιδιά, η συχνή χρήση μιας συγκεκριμένης δομής, όπως η παραπάνω αποδεικνύει, ότι με τα λάθη τους ανακαλύπτουν τους σωστούς συντακτικούς κανόνες (Κατή, 2009).

2.3. Σημασιολογική ανάπτυξη

Η σημασιολογία μελετά τη σημασιολογική δομή της γλώσσας (Μαυρικάκης, 1997). Η σημασιολογική ανάπτυξη ξεκινά από τη γέννηση και είναι παρούσα σε όλη τη διάρκεια ζωής του ατόμου. Τα παιδιά αλλά και οι ενήλικες δεν γνωρίζουν τη σημασία όλων των λέξεων που υπάρχουν. Αντίθετα, η φωνολογική και η συντακτική ανάπτυξη από ένα παιδί με τυπική ανάπτυξη, ολοκληρώνεται μέχρι τη σχολική ηλικία. Η γλωσσική ανάπτυξη, εάν σταματούσε στα 5 έτη το παιδί θα είχε κατακτήσει πολλές συντακτικές και φωνολογικές γνώσεις, όμως το λεξιλόγιό του θα ήταν το 25% του λεξιλογίου ενός ενήλικα. Επομένως, όσο το παιδί μεγαλώνει και ενηλικιώνεται μαθαίνει και τη σημασία καινούργιων λέξεων (Hoff, 2005).

Η ανάπτυξη της σημασιολογίας των λέξεων, σχετίζεται με τις εμπειρίες και τα ερεθίσματα του παιδιού που το περιβάλλουν και το βοηθούν να κατακτήσει το νόημα των λέξεων, μέσω διάφορων συνδέσεων (Βογινδρούκας, 2002). Στον πρώτο χρόνο το παιδί καταλαβαίνει, ότι το κάθε πράγμα έχει τη δική του ονομασία, την οποία την μαθαίνει ρωτώντας τους ενήλικες (Μαυρικάκης, 1997). Στην πρώιμη ανάπτυξη των παιδιών παρατηρείται το φαινόμενο της γενίκευσης και της συμπύκνωσης. Η γενίκευση είναι το φαινόμενο κατά το οποίο, το παιδί χρησιμοποιεί την ίδια λέξη για να αναφερθεί σε διάφορες κατηγορίες με ένα κοινό χαρακτηριστικό. Για παράδειγμα, μπορεί να ονομάζει σκυλάκι, όχι μόνο τα σκυλάκια αλλά και τα άλλα ζώα που έχουν κοινό γνώρισμα, όπως γάτες, λύκους κ.λπ. Αντίθετα, η συμπύκνωση είναι η χρήση μιας λέξης για την αναφορά περιορισμένων σημείων αναφορών. Για παράδειγμα, το παιδί ονομάζει σκυλάκι μόνο το μπλε σκυλάκι που έχει (Παπαηλιού, 2005).

Αρχικά, τα παιδιά παράγουν λέξεις, οι οποίες σχετίζονται με κοινωνικές σχέσεις, ονόματα αγαπημένων ατόμων και αντικείμενα που είναι σε θέση να τα χειριστούν. Οι λέξεις αυτές είναι ουσιαστικά, ρήματα και επίθετα. Τα ουσιαστικά μαθαίνονται, πριν τα ρήματα και αποτελούν τη μεγαλύτερη λεξιλογική κατηγορία. Τα ρήματα και τα επίθετα αποτελούν το 5% του συνολικού λεξιλογίου και αυξάνονται, όταν το λεξιλόγιο του παιδιού ξεπεράσει τις 100 λέξεις (Παπαηλιού, 2005). Στη συνέχεια,

περίπου στην ηλικία 2 έως 4 ετών, κατανοούν και παράγουν λέξεις, οι οποίες σχετίζονται με το χώρο, χρόνο, αιτία και χρονική ακολουθία (Βογινδρούκας, 2002). Συγκεκριμένα, όταν το λεξιλόγιο του παιδιού φτάσει να εμπεριέχει 300 έως 500 λέξεις, αυξάνονται τα επιρρήματα και οι αντωνυμίες, οι οποίες αποτελούσαν πριν το 5% του συνολικού λεξιλογίου (Παπαηλιού, 2005). Τέλος, στην ηλικία των 6 ετών κατακτάται η μη κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, το νόημα δηλαδή που κρύβουν οι λέξεις (Βογινδρούκας, 2002).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. Προϋποθέσεις κατάκτησης της γλώσσας

Τα παιδιά από τη γέννηση τους, ακόμα αρχίζουν να αναπτύσσουν σταδιακά τη γλώσσα. Σε κάθε ηλικία κατακτούν και μια διαφορετική πλευρά της γλώσσας. Για το πώς αυτή κατακτάται έχουν διατυπωθεί πολλές θεωρίες, εκ των οποίων κάποιες αποδίδουν την ανάπτυξη της γλώσσας στο περιβάλλον και άλλες στον έμφυτο μηχανισμό, με τον οποίο γεννιέται το παιδί. Ωστόσο, υπάρχουν και ατομικοί παράγοντες, οι οποίοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κατάκτησή της. Οι παράγοντες αυτοί είναι σημαντικοί, καθώς επηρεάζουν την πρόσληψη, την κατανόηση και την παραγωγή του λόγου (Παπαηλιού, 2005).

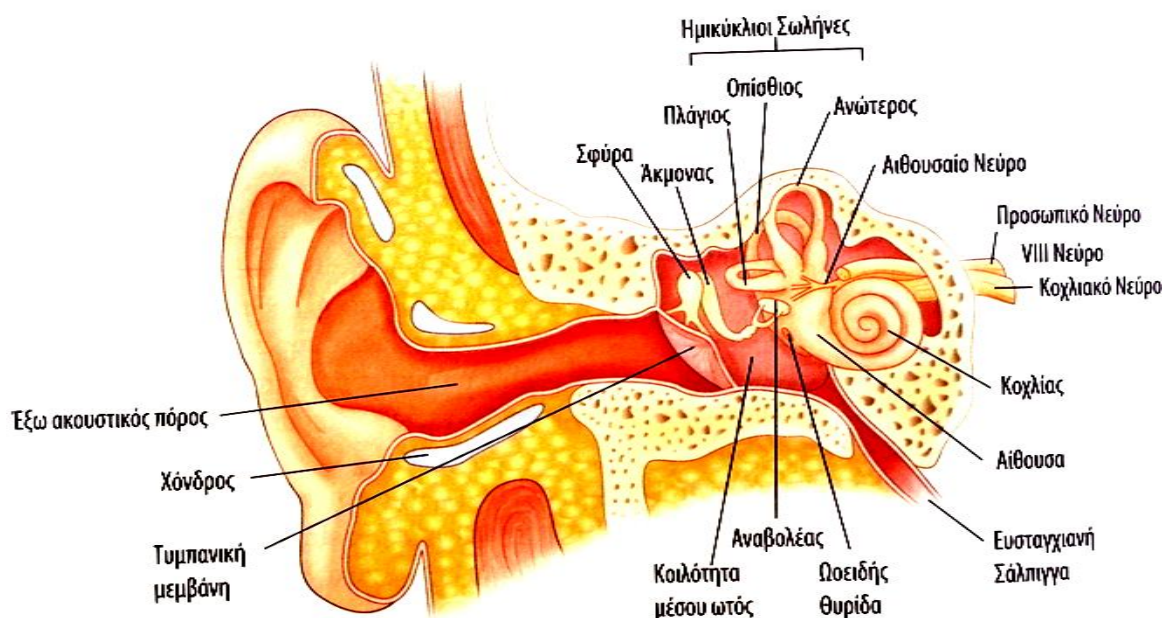
3.1. Όργανα πρόσληψης ομιλίας

Ένα σημαντικό όργανο για την κατάκτηση της γλώσσας είναι το αυτί. Το παιδί από τη γέννησή του δέχεται ακουστικά ερεθίσματα. Για την πρόσληψη αυτών των ερεθισμάτων, πρέπει να μην αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα με τα αυτιά του, όπως απώλεια ακοής. Το αισθητήριο όργανο ακοής αποτελείται από το εξωτερικό, το μέσο και το εσωτερικό αυτί (Παπαδόπουλος, 2010). Το κάθε μέρος του αυτιού έχει τη δική του λειτουργία, προκειμένου να μεταδοθεί ο ήχος.

Το εξωτερικό αυτί αποτελεί επικουρικό τμήμα, το οποίο χρησιμεύει στη μετάδοση του ήχου (Παπαδόπουλος, 2010). Περιλαμβάνει το περύγιο, με το οποίο επιτυγχάνεται ο εντοπισμός του ήχου και η μεταφορά του στον έξω ακουστικό πόρο, ο οποίος ενισχύει τις υψηλές συχνότητες με σκοπό να γίνουν εύκολα αντιληπτές (Odonoghue & Garard, 2005). Ο έξω ακουστικός πόρος είναι ένας σωλήνας 23-25mm, που ξεκινάει από το περύγιο και καταλήγει στο τύμπανο, το οποίο μετατρέπει τον ήχο σε παλμικές δονήσεις (Παπαδόπουλος, 2010). Πίσω από το τύμπανο είναι το μέσο αυτί. Το μέρος αυτό είναι μια αεροφόρος κοιλότητα, η οποία περιλαμβάνει τον άκμονα, τη σφύρα και τον αναβολέα (Odonoghue & Garard, 2005). Αυτά ονομάζονται οστάρια και μετατρέπουν τις δονήσεις του τυμπάνου σε μηχανική ενέργεια, η οποία μεταφέρεται στο εσωτερικό αυτί και συγκεκριμένα στον κοχλία (Ραδιώτης, 1992). Ο κοχλίας, είναι ένας ελικοειδής και οστέινος σωλήνας. Μέσα σε

αυτόν βρίσκεται το αισθητήριο όργανο της ακοής, το όργανο Corti, το οποίο περιέχει τριχοφόρα κύτταρα. Τα κύτταρα αυτά, μετατρέπουν τη μηχανική κίνηση σε νευρικές ώσεις (ηλεκτρικά σήματα). Στη συνέχεια, οι νευρικές ώσεις μεταφέρονται στον εγκέφαλο, διαμέσου του ακουστικού νεύρου (Odonoghue & Garard, 2005). Το μέσο αυτί αποτελείται και από την ευσταχιανή σάλπιγγα, η οποία συμβάλει στη φυσιολογική μετάδοση του ήχου, εξισορροπώντας την ατμοσφαιρική πίεση (Ραδιώτης, 1992). Το εσωτερικό αυτί περιλαμβάνει επίσης, και τρεις ημικύκλιους σωλήνες, οι οποίοι ελέγχουν την αίσθηση της ισορροπίας (Παπαδόπουλος, 2010).

Το ακουστικό σήμα που έχει μεταφερθεί στα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου, διοχετεύεται μέσω του θαλάμου στον εγκεφαλικό φλοιό και συγκεκριμένα στην περιοχή του κροταφικού λοβού. Ο κροταφικός λοβός περιλαμβάνει τον πρωτογενή ακουστικό φλοιό, ο οποίος διακρίνει τις υψηλές και τις χαμηλές συχνότητες και τον συνειρμικό ακουστικό φλοιό, ο οποίος συσχετίζει ηχητικές πληροφορίες με πληροφορίες από άλλες περιοχές του φλοιού και ερμηνεύει το νόημα του μηνύματος. Επομένως, η ύπαρξη μόλυνσης ή τραυματισμού σε κάποιο μέρος της ακουστικής κοιλότητας μπορεί να προκαλέσει απώλεια ακοής. Μια τέτοια απώλεια είναι ικανή να επηρεάσει την γλωσσική κατανόηση και έκφραση (Ζιάβρα & Σκεύας, 2009).

Εικόνα 1: Αυτί: Όργανο πρόσληψης ήχου (Shipley & McAfee, 2013).

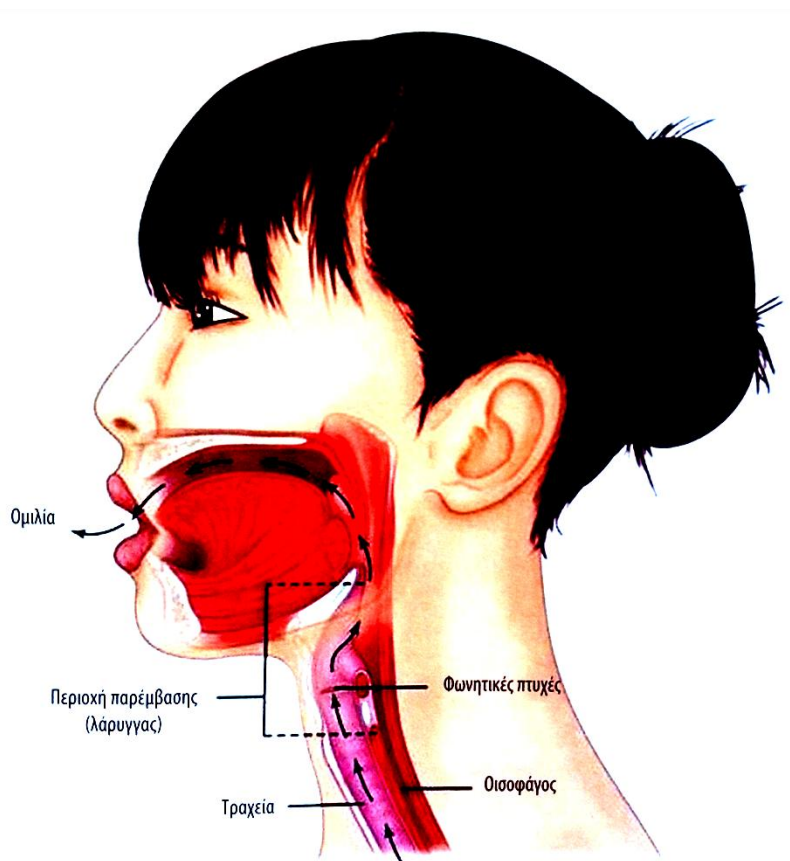
3.2. Όργανα παραγωγής ομιλίας

Εφόσον, το παιδί έχει ένα φυσιολογικό ακουστικό σύστημα, με το οποίο δέχεται τις πληροφορίες, είναι ικανό μέσω του αρθρωτικού καναλιού να παράγει την ομιλία με σκοπό τη γλωσσική επικοινωνία. Με τα όργανα παραγωγής, το παιδί μπορεί να στείλει ένα μήνυμα στον ακροατή, ο οποίος θα το προσλάβει με το ακουστικό σύστημα. Η ανάπτυξη ενός φυσιολογικού αρθρωτικού συστήματος, αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη της γλώσσας (Παπαηλιού, 2005).

Σύμφωνα με τη μυοελαστική – αεροδυναμική θεωρία ο αέρας, ο οποίος είναι συγκεντρωμένος στους πνεύμονες, κατά την εκπνοή κατευθύνεται προς τη γλωττίδα. Η γλωττίδα είναι το άνοιγμα μεταξύ των δύο γνήσιων φωνητικών χορδών. Οι φωνητικές χορδές είναι πτυχές, οι οποίες βρίσκονται στο λάρυγγα. Όταν ο εκπνεόμενος αέρας συγκεντρωθεί κάτω από τη γλωττίδα, η οποία είναι κλειστή, αυξάνεται η υπογλωττιδική πίεση, ώστε να διανοίξει τη γλωττίδα και να διαφύγει ο αέρας (Τζιόλα, 2013). Ο αέρας, καθώς διαφεύγει προς το φάρυγγα οι φωνητικές χορδές πάλλονται, με σκοπό τη μετατροπή του αέρα σε ακουστικό σήμα. Στη συνέχεια το ακουστικό σήμα μεταφέρεται στη φωνητική κοιλότητα για να παραχθούν οι ήχοι. Η φωνητική κοιλότητα περιλαμβάνει τους ενεργητικούς αρθρωτές, όπως είναι η γλώσσα, τα χείλη, η μαλακή υπερώα, η κάτω γνάθος και τους παθητικούς, οι οποίοι δεν κινούνται, όπως τα δόντια και η σκληρή υπερώα. Αφού το ακουστικό σήμα αποκτήσει τα χαρακτηριστικά του στη φωνητική κοιλότητα, μεταφέρεται στον ακροατή, είτε μέσω της στοματικής κοιλότητας, αν πρόκειται για στοματικούς ήχους, είτε μέσω της ρινικής κοιλότητας, αν πρόκειται για ρινικούς ήχους, όπως το /m/ και το /n/ (Παπαηλιού, 2005).

Στην παραγωγή της φωνής και κατ' επέκταση της ομιλίας, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το νευρικό σύστημα. Συγκεκριμένα, το περιφερικό νευρικό σύστημα νευρώνει τους αναπνευστικούς μύες, τους μύες του λάρυγγα, της αντήχησης και της άρθρωσης. Ελέγχει επίσης, 39 προσωπικές και σωματικές κινήσεις, οι οποίες συμμετέχουν στην ομιλία. Οι παραπάνω νευρώσεις πραγματοποιούνται μέσω των νευρών του περιφερικού συστήματος. Το κεντρικό νευρικό σύστημα οργανώνει τη λειτουργία της ομιλίας. Περιλαμβάνει αισθητικές εισόδους, με τις οποίες δέχεται τα ακουστικά και οπτικά ερεθίσματα. Με τα ακουστικά ερεθίσματα το άτομο αντιλαμβάνεται την ομιλία του και ρυθμίζει τα χαρακτηριστικά της φωνής, αλλά και

της ομιλίας του, ενώ τα οπτικά δρουν συμπληρωματικά στη διαμόρφωση της άρθρωσης. Τέλος, συντονίζει τα κινούμενα τμήματα, τα οποία συμμετέχουν στην παραγωγή της φωνής και της ομιλίας. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται ο σωστός συντονισμός της αναπνοής, της φώνησης και της άρθρωσης (Τζιόλα, 2013).

Εικόνα 2: Παραγωγή ομιλίας (Shipley & McAfee, 2013).

3.3. Μνήμη

Η μνήμη είναι μια βιολογική λειτουργία εγγραφής και αναπαραγωγής γεγονότων στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Αποτελείται από τη βραχύχρονη και μακρόχρονη μνήμη. Μέρος της βραχύχρονης είναι η εργαζόμενη μνήμη (Κουράκη, 2004). Η εργαζόμενη μνήμη αποτελείται από την κεντρική εκτελεστική μονάδα, η οποία χαρακτηρίζεται από μικρή χωρητικότητα και συγκρατεί πληροφορίες, που προσλαμβάνει από τα αισθητήρια όργανα, για περίπου ένα δευτερόλεπτο (Ρούσος, 2011). Αυτό συμβαίνει, ώστε οι πληροφορίες στη συνέχεια να διαγραφούν ή να επεξεργαστούν περαιτέρω και να αποθηκευτούν στη μακρόχρονη μνήμη (Κουράκη, 2004). Επίσης, μέρος της

εργαζόμενη μνήμη είναι το φωνολογικό κύκλωμα, το οποίο επεξεργάζεται τις γλωσσικές πληροφορίες, τις οποίες συγκρατεί για λίγο και η οπτικο-χωρική αποτύπωση, η οποία συγκρατεί και επεξεργάζεται οπτικές και χωρικές πληροφορίες. Η εργαζόμενη μνήμη μπορεί να επηρεάσει την ανάπτυξη της γλώσσας με διάφορους τρόπους. Συγκεκριμένα, παιδιά που έχουν καλή εργαζόμενη μνήμη έχουν πιο πλούσιο λεξιλόγιο. Αντίθετα, τα παιδιά που η μνήμη τους είναι περιορισμένη παρατηρείται μικρό λεξιλόγιο και η χρήση απλών, σύντομων προτάσεων (Ρούσσο, 2011).

Τα παιδιά είναι ικανά να μιμηθούν με ακρίβεια λέξεις και προτάσεις, με τη βοήθεια της λεκτικής εργαζόμενη μνήμη σε συνδυασμό με την καλή άρθρωση. Έπειτα, αυτά αποθηκεύονται στη μακρόχρονη μνήμη. Σε περίπτωση που υπάρχει ένας περιορισμός στη μνήμη αυτή, πιθανόν να οδηγήσει σε λάθη κατά την παραγωγή φράσεων με νέες πληροφορίες. Ένα τέτοιο λάθος, για παράδειγμα, μπορεί να είναι η παράλειψη συλλαβών (Παπαηλιού, 2005).

3.4. Προσοχή

Η διατήρηση της προσοχής είναι σημαντική στην καθημερινή ζωή, καθώς με αυτή επιτυγχάνεται η επεξεργασία των ερεθισμάτων του περιβάλλοντος. Η προσοχή «είναι η λειτουργία που λαμβάνει χώρα στο νου και προϋποθέτει την εστίαση και τη συγκέντρωση της συνείδησης. Περιλαμβάνει την απομάκρυνση από κάποια πράγματα, για να ασχοληθεί κανείς αποτελεσματικότερα με κάποια άλλα» (Μαλεγιαννάκη, 2015: 7). Η λειτουργία της προσοχής αλληλεπιδρά με άλλες γνωστικές λειτουργίες, καθώς συμβάλλει στην ενεργοποίησή τους. Το άτομο, για παράδειγμα, δεν μπορεί να διαβάσει κάτι αν δεν το προσέξει (Ρούσσο, 2011).

Το παιδί λοιπόν, για να αναπτύξει τη γλώσσα πρέπει να είναι ικανό να διατηρεί τη προσοχή του στα γλωσσικά ερεθίσματα, τα οποία δέχεται από τα άλλα άτομα. Επίσης, πρέπει να στρέφει την προσοχή του στα ερεθίσματα που είναι σημαντικά για αυτό, αγνοώντας τα άσχετα ερεθίσματα και να διατηρεί την προσοχή του για αρκετό χρονικό διάστημα. Έτσι, επιτυγχάνεται η εκμάθηση καινούργιων δραστηριοτήτων και η ανάπτυξη της γνώσης (Μαλεγιαννάκη, 2015). Τα βρέφη από τη γέννησή τους είναι ικανά να εστιάζουν την προσοχή τους σε ερεθίσματα, τα οποία είναι σημαντικά για την ανάπτυξη της γλώσσας (Ρούσσο, 2011).

Συγκεκριμένα, λίγες ώρες μετά τη γέννησή τους, εστιάζουν την προσοχή τους στην ομιλία και προτιμούν τους γλωσσικούς ήχους. Επίσης, στο ίδιο χρονικό διάστημα επικεντρώνονται σε σχέδια που απεικονίζουν το ανθρώπινο πρόσωπο. Το πρόσωπο αποτελεί σημαντικό παράγοντα, για την ανάπτυξη γλωσσικής επικοινωνίας, καθώς μέσω αυτού πραγματοποιείται η έκφραση των συναισθημάτων. Στην ηλικία των 3 μηνών παρατηρείται η εναλλαγή των ρόλων, το βρέφος δηλαδή δεν παράγει ήχους, όταν του μιλούν οι άλλοι. Έτσι, παρακολουθεί και μιμείται τα άλλα άτομα, τα οποία με τη σειρά τους παρατηρούν την ποιότητα και τη σημασία των ήχων τους, με σκοπό να τους ενισχύσουν ή να τους διορθώσουν. Με τη βοήθεια της προσοχής αλλά και της μνήμης, πραγματοποιείται η φωνητική μίμηση, η οποία είναι σημαντική για την έκφραση της γλώσσας. Η φωνητική μίμηση παρουσιάζεται, σε χρονικό διάστημα 15 λεπτών, μετά τη γέννηση του βρέφους, καθώς είναι ικανά να μιμηθούν τον ήχο /a/. Όσο μεγαλώνει το βρέφος μιμείται και άλλους γλωσσικούς ήχους, όπως φωνήεντα, σύμφωνα και συμπλέγματα. Τέλος, σημαντικός παράγοντας για την κατάκτηση της γλώσσας, είναι η δείξη. Ο ενήλικας, καθώς ονομάζει ένα αντικείμενο δείχνοντάς το, διευκολύνει το βρέφος στην αντιστοιχία της σημασίας της λέξης με το συγκεκριμένο αντικείμενο (Παπαηλιού, 2005).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. Ο ρόλος του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη της γλώσσας

Παρόλη τη διαμάχη, που επικρατεί μεταξύ των εμπειριοκρατικών και των ορθολογιστικών απόψεων, καμία από αυτές δεν αγνοεί, ότι για την κατάκτηση μιας συγκεκριμένης γλώσσας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενός φυσιολογικού γλωσσικού περιβάλλοντος. Υπάρχουν εξάλλου και αναφορές σε ιστορικά πρόσωπα, όπως ο αυτοκράτορας, Φρειδερίκος Β΄, ο οποίος απομόνωσε τα παιδιά του, ώστε να μην επικοινωνούν με άλλα άτομα, με σκοπό να ανακαλύψει ποια γλώσσα θα μιλήσουν από τη φύση τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, τα παιδιά να μην αναπτύξουν τη γλώσσα και τελικά να πεθάνουν, έχοντας στερηθεί την ανθρώπινη επαφή. Επίσης, σύμφωνα με σύγχρονες περιστάσεις παιδιών, τα οποία ανακαλύφθηκαν σε εφηβική ηλικία δεν ήξεραν να μιλούν, καθώς ήταν απομονωμένα από τον κόσμο. Συγκεκριμένα, το 1970 ανακαλύφθηκε στην Καλιφόρνια ένα κορίτσι 13 χρονών και το έφηβο «άγριο αγόρι» της Aveyron στη Γαλλία στις αρχές του 19^{ου} αιώνα (Κατή, 2009).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η ορθολογιστική άποψη δεν θεωρεί επαρκή τα περιβαλλοντικά ερεθίσματα για την κατάκτηση της γλώσσας πιστεύοντας, ότι το παιδί έρχεται στον κόσμο με ειδικά εφόδια. Αντίθετα, η εμπειριοκρατική άποψη θεωρεί επαρκή τον ρόλο του περιβάλλοντος, καθώς ένα ενήλικο άτομο είναι ικανό να οργανώσει τα ερεθίσματα, διευκολύνοντας την ανάλυση της ομιλίας. Τέλος, και στις δύο περιπτώσεις η απλή έκθεση του παιδιού στη γλώσσα δεν αποτελεί μοναδική προϋπόθεση για τη μάθηση της, καθώς υπάρχει πάντα ένας επιπρόσθετος παράγοντας, ο οποίος εξηγεί την κατάκτησή της (Ρούσσο, 2011).

4.1. Ο ρόλος της οικογένειας στη γενική ανάπτυξη του παιδιού

Η οικογένεια είναι το βασικότερο κύτταρο της ανθρώπινης κοινωνίας και ασκεί στα παιδιά της μια ψυχικά και πνευματικά διαμορφωτική επίδραση, καθώς αποτελείται από ενήλικα άτομα με σχηματισμένη προσωπικότητα, σε αντίθεση με το παιδί που βρίσκεται στο στάδιο της διαμόρφωσης (Τζάνη, 1983). Μέσα από αυτήν, το άτομο δέχεται τις πρώτες φροντίδες για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του και

παίρνει τα πρώτα ερεθίσματα που είναι καθοριστικά (Σακελλαρόπουλος, 2001). Η οικογένεια έχει να επιτελέσει τις παρακάτω λειτουργίες, σε σχέση με το παιδί:

- I. Την ικανοποίηση των βασικών βιολογικών αναγκών και την υγεία του παιδιού.
- II. Τη φροντίδα για την κοινωνικοποίηση του παιδιού, δηλαδή την εκμάθηση κοινωνικών αποδεκτών συμπεριφορών, οι οποίες είναι απαραίτητες να υπάρχουν σε μια κοινωνική ομάδα.
- III. Τη φροντίδα για την ανάπτυξη υγιούς προσωπικότητας, δηλαδή τη συναισθηματική ισορροπία, τη ψυχική υγεία και τη κοινωνική προσαρμογή του παιδιού.
- IV. Τη φροντίδα για την ανάπτυξη γνωστικών ικανοτήτων, δηλαδή την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος με μορφωτικά ερεθίσματα, για την ενεργοποίηση των νοητικών ικανοτήτων του παιδιού (Παρασκευόπουλος, 1985).

Ειδικότερα, η σχέση της μητέρας με το παιδί διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη συναισθηματική του εξέλιξη, κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου. Η εξέλιξη αυτή πραγματοποιείται μέσα από την επαφή και την αλληλεπίδραση, δηλαδή μέσα από τη «μητρική φροντίδα» που παρέχεται στο παιδί. Με τον όρο «μητρική φροντίδα» εννοείται η φροντίδα του παιδιού, η οποία παρέχεται μόνο από ένα άτομο, δηλαδή τη μητέρα, η καθημερινή στοργή, η προστασία, η αγάπη και η τρυφερότητα. Βέβαια, κάθε άτομο που παρουσιάζεται στο παιδί με όλα τα παραπάνω μπορεί να αποτελέσει για αυτό μητρική μορφή, είτε είναι η πραγματική μητέρα, είτε το υποκατάστατό της. Η μητέρα είναι το μόνο πρόσωπο, το οποίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη σχέση του παιδιού με το περιβάλλον. Στην σχέση αυτή, ο πατέρας και τα αδέρφια εισέρχονται αργότερα μέσα από τη μητέρα, η σχέση της οποίας αποτέλεσε πρότυπο για τη δημιουργία σχέσεων με άλλα άτομα.

Όσον αφορά τη σχέση πατέρα και παιδιού, αποτέλεσε θέμα επιστημονικής μελέτης τα τελευταία 15 χρόνια. Μέχρι τότε θεωρούσαν, ότι ο πατέρας λειτουργεί ως βοήθεια στη γυναίκα για να γίνει μητέρα και έτσι ως ψυχολογική οντότητα ήταν ανύπαρκτος. Τις τελευταίες δεκαετίες, ο πατέρας συμμετέχει ενεργά στη φροντίδα του παιδιού, η οποία του παρέχει ευχαρίστηση και υπερηφάνεια. Σύμφωνα με τον Yogman (1982), η αλληλεπίδραση πατέρα και βρέφους έχει κυρίως έναν σωματικό χαρακτήρα. Ο πατέρας για παράδειγμα, χρησιμοποιεί πιο συχνά από τη μητέρα παιχνίδια αγγίγματος

και κοιτάγματος. Επίσης, η παρουσία του βοηθά το βρέφος στην αλληλεπίδραση με άγνωστα άτομα. Τα μωρά 5 μηνών που έχουν αναπτύξει μια αλληλεπίδραση με τον πατέρα, αλληλεπιδρούν πιο εύκολα με άγνωστα πρόσωπα, εκδηλώνοντας τις περισσότερες φορές ευχαρίστηση. Η διαφορά αυτή εμφανίζεται κυρίως στα αγόρια, καθώς στην ηλικία του ενός έτους έχουν μικρότερη φοβία προς τα ξένα άτομα. Ο πατέρας επίσης, εμπλέκεται σε επιθετικά παιχνίδια με το παιδί, τα οποία σταματάνε, όταν γίνουν καταστρεπτικά. Με αυτόν τον τρόπο, αντιλαμβάνεται το παιδί την αλλαγή στο συναίσθημα του πατέρα και το όχι που του λέει. Αντίθετα, τα παιδιά που μεγάλωσαν χωρίς τον πατέρα, δεν μπορούν τις περισσότερες φορές να ρυθμίσουν τις βίαιες αλληλεπιδράσεις με άτομα ίδιας ηλικίας (Σακελλαρόπουλος, 2001).

Κάθε παιδί αντιλαμβάνεται τον κόσμο διαφορετικά. Αυτό συμβαίνει, γιατί κάθε οικογένεια βοηθάει με διαφορετικό τρόπο το παιδί να καλλιεργήσει τις δεξιότητές του, να κατανοήσει τον κόσμο γύρω του και να πραγματοποιήσει τις σχολικές δραστηριότητες του. Η οικογένεια καλείται να του μεταδώσει τις αντιλήψεις, τις αξίες και τους κανόνες της ζωής και να του προσφέρει αισθήματα ασφάλειας, εμπιστοσύνης και αγάπης. Το παιδί καθώς ωριμάζει, το οικογενειακό περιβάλλον καλλιεργεί σχέσεις και δημιουργεί ένα κλίμα για την κοινωνικοποίηση του νέου μέλους. Τέλος, η διαφοροποίηση των ερεθισμάτων, που δέχεται το παιδί από τους γονείς του, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που σχετίζονται με την οικογένεια, όπως οι κοινωνικοί, οι οικονομικοί, οι πολιτισμικοί και οι μορφωτικοί (Mulhauber, 2002).

4.2. Η επίδραση της μόρφωσης των γονέων στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

Κατά τη βρεφική και τη νηπιακή ηλικία, η γλώσσα του παιδιού αναπτύσσεται με γρήγορο ρυθμό. Σε αυτή την εξελικτική διαδικασία της γλώσσας, το περιβάλλον που επηρεάζει άμεσα το παιδί είναι το οικογενειακό. Μέσα σε αυτό, το παιδί αποκτά τις πρώτες του εμπειρίες και παραμένει κάτω από την επίδρασή του, για μεγάλο χρονικό διάστημα (Κολιάδης, 1994). Συνεπώς, η επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος στη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού είναι πολύ σημαντική. Η ποικιλία και η ποσότητα των ερεθισμάτων και των μαθησιακών ευκαιριών που παρέχει η οικογένεια στο παιδί, αλλά και το μέγεθος και το είδος της αλληλεπίδρασης γονέων και παιδιού αποτελούν παράγοντες, που ενισχύουν τη νοητική και τη γλωσσική του ανάπτυξη.

Αποτελέσματα πολλών ερευνών έχουν δείξει, ότι το οικογενειακό περιβάλλον, που δεν παρέχει πλούσια ερεθίσματα και ευκαιρίες για μάθηση και συγχρόνως δεν προωθεί τη γλωσσική παραγωγή, προκαλεί σημαντική καθυστέρηση στην αναπτυξιακή πορεία του παιδιού. Αποφασιστικό ρόλο στην περίπτωση αυτή, διαδραματίζει το μορφωτικό επίπεδο των γονέων (Παρασκευόπουλος, 1985).

Τα διάφορα γλωσσικά μηνύματα, τα οποία μεταφέρονται από τους γονείς στα παιδιά διαφέρουν ανάλογα με το μορφωτικό τους επίπεδο. Ειδικότερα, ο λόγος των γονέων που ανήκουν σε ανώτερα μορφωτικά στρώματα είναι πιο ακριβής και σύνθετος και το περιεχόμενο του είναι πιο περίπλοκο (Φραγκουδάκη, 1985). Έτσι, το παιδί, το οποίο ανήκει σε ένα περιβάλλον με γλωσσική ευχέρεια, πλεονεκτεί σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με ένα παιδί, που γεννήθηκε σε ένα γλωσσικά φτωχό περιβάλλον. Οι γονείς υψηλού μορφωτικού επιπέδου ενισχύουν το παιδί ψυχολογικά, συζητούν και εξηγούν το λόγο για τον οποίο ζητάνε κάτι, επαινούν το παιδί για τη θετική συμπεριφορά του, έχουν καλή επικοινωνία με το παιδί και δημιουργούν ένα περιβάλλον με πνευματικά και μορφωτικά ερεθίσματα, τα οποία συμβάλουν στις νοητικές και γλωσσικές λειτουργίες του (Κολιάδης, 1994).

Αντίθετα, οι γονείς με χαμηλή μόρφωση χρησιμοποιούν μικρές, απλοποιημένες γραμματικά προτάσεις και εύκολα κατανοητές (Φραγκουδάκη, 1985). Επίσης, ενισχύουν στο παιδί την υπακοή και όχι την περιέργεια και την αυτονομία, είναι αυστηροί και χρησιμοποιούν τιμωρίες και υιοθετούν αυταρχική συμπεριφορά, καθώς δεν συζητούν με το παιδί και δεν του εξηγούν τον λόγο για τον οποίο ζητούν κάτι. Επομένως, η επικοινωνία μεταξύ του παιδιού και των γονέων είναι ποσοτικά λίγη και ποιοτικά κακή και η χρήση ποινών είναι συχνή (Κολιάδης, 1994). Συνέπεια λοιπόν, της ανάπτυξης του παιδιού σε ένα τέτοιο περιβάλλον θα είναι η ελλιπής γλωσσική εξέλιξη και η χαμηλή σχολική του επίδοση (Φραγκουδάκη, 1985). Επιπρόσθετα, τα παιδιά είναι απομονωμένα, δειλά, αγχώδη και ανασφαλή στις διαπροσωπικές σχέσεις (Κολιάδης, 1994).

4.3. Ο ρόλος του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου στη γονεϊκή εμπλοκή της μαθησιακής διαδικασίας

Το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των γονέων, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του είδους εμπλοκής των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία των παιδιών

τους. Με τον όρο «γονεϊκή εμπλοκή», εννοείται η συμβολή των γονέων στην ενίσχυση της σχολικής επίδοσης και πνευματικής ισορροπίας του παιδιού, όχι μόνο στο σπίτι, αλλά και στο χώρο του σχολείου (Ζερβουδάκη, 2011). Βέβαια, μπορεί να σημαίνει και μια απλή επίσκεψη στο σχολείο, συχνές επαφές με τους δασκάλους, καθώς και τη συμμετοχή τους στο σύλλογο γονέων σε αποφάσεις, σχετικά με τη διοίκηση του σχολείου (Γεωργίου, 2000). Από τα μέσα της δεκαετίας του '60, αυτό θεωρείται ένας παράγοντας, ο οποίος επηρεάζει τη σχολική επίδοση των παιδιών (Antonelli, 2005). Το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο περιλαμβάνει τη μόρφωση των γονέων, το εισόδημα τους, την κοινωνική τάξη στην οποία ανήκουν, την εθνικότητα, τη φυλή και την ομιλούμενη γλώσσα στο σπίτι. Όλα τα παραπάνω, επηρεάζουν την προσαρμογή των παιδιών στο σχολείο (Ryan & Adams, 1995).

Γονείς με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο αποφεύγουν τις επισκέψεις στο σχολείο, είτε γιατί δεν μπορούν να παίρνουν συχνά άδεια, είτε γιατί έχουν άλλες πολλές υποχρεώσεις στο σπίτι (Finders & Lewis, 1994). Σύμφωνα με έρευνα των Lareau και Shuman (1996), οι γονείς με μεσαίο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο δημιουργούν και διατηρούν σχέσεις με το σχολείο. Οι δάσκαλοι ανταποκρίνονται πιο εύκολα στα αιτήματά τους και συζητούν για θέματα του σχολείου. Αντίθετα, οι γονείς με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο δεν γνωρίζουν, τους γονείς των παιδιών που φοιτούν στην ίδια τάξη με τα δικά τους και έχουν μικρή συμμετοχή σε ομιλίες και συνεδρίες γονέων και δασκάλων (O'Donnel, Kirkner, & Meyer-Adams, 2008). Πολλοί από αυτούς τους γονείς, εκτός από το μη ευέλικτο ωράριο εργασίας, ενδεχομένως να αισθάνονται άσχημα στο σχολείο, είτε γιατί ως μαθητές είχαν αρνητικές εμπειρίες (Lamb-Parker et al., 2001), είτε γιατί θεωρούν, ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν εκπαιδευτεί να διδάσκουν και όχι να ασκούν το ρόλο του συμβούλου στα προβλήματα των μαθητών (Lawson, 2003).

Επίσης, η έρευνα των Okpala, Okpala και Smith (2001), σε σχολεία στην υποβαθμισμένη περιοχή της νότιας Καρολίνας ανέδειξε, ότι η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας είναι ο μόνος παράγοντας, που σχετίζεται με τη σχολική επίδοση. Οι διαφορές στις αξίες και στον τρόπο ζωής μεταξύ των δασκάλων των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων και των γονέων που προέρχονται από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα είναι παράγοντας σοβαρών προβλημάτων, που επιβάλλεται να επιλύονται με πρωτοβουλία των εκπαιδευτικών (McNamara-Horvat, Weininger & Lareau, 2003).

4.4. Η επίδραση της μόρφωσης των γονέων στη σχολική επίδοση των παιδιών

Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, σχετίζεται άμεσα με τη σχολική επίδοση των παιδιών και μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη της επιτυχίας ή αποτυχίας των παιδιών στο σχολείο (Σακκάς, 2001). Το παιδί που μεγαλώνει με γονείς χαμηλού μορφωτικού επιπέδου διατρέχει τον κίνδυνο να γίνει ενήλικας με μειωμένη μόρφωση και επαγγελματική αποκατάσταση (Παρασκευόπουλος, 1985). Το μορφωτικό επίπεδο συνδέεται περισσότερο με το επάγγελμα και λιγότερο με την οικονομική κατάσταση. (Σακκάς, 2001). Υπάρχουν πολλές έρευνες, στις οποίες έχει διαπιστωθεί, ότι η σχολική επίδοση των παιδιών και η φιλοδοξία τους για μορφωτική πρόοδο, δεν εξαρτώνται αποκλειστικά και μόνο από την ευφυΐα των μαθητών, αλλά και από άλλα χαρακτηριστικά, όπως το οικονομικό επίπεδο, ο τόπος διαμονής κ.λπ., εκ των οποίων το κυριότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων (Γιάννου, 2006).

Σύμφωνα με έρευνα των Baker και Stevenson (1986), οι μητέρες με υψηλή μόρφωση συμμετείχαν πιο πολύ στα σχολικά δρώμενα και είχαν συχνή επικοινωνία με τους δασκάλους, σε σχέση με μητέρες χαμηλής μόρφωσης. Έτσι, ήταν σε θέση να γνωρίζουν περισσότερο για την σχολική επίδοση των παιδιών τους. Ο Bernstein (1971) αναφέρεται σε μορφωτικές τάξεις, που έχουν επίδραση στη σχολική επίδοση των παιδιών. Ειδικότερα, έχει βρεθεί, ότι τα παιδιά με γονείς υψηλού μορφωτικού επιπέδου, έχουν πέντε φορές μεγαλύτερες πιθανότητες για καλή σχολική επίδοση στη δευτεροβάθμια και είκοσι φορές μεγαλύτερες στην ανώτατη εκπαίδευση, από ότι τα παιδιά των γονέων με χαμηλή μόρφωση. Σε παρόμοια έρευνα (Πάλλης, 1982) παρατηρήθηκε, ότι οι γονείς των μαθητών με χαμηλή βαθμολογία είχαν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, σε σύγκριση με τους γονείς των μαθητών που είχαν υψηλή βαθμολογία. Επίσης, η έρευνα των Demetriou A. & Efklides A., 1987 παρατήρησε, ότι όσο υψηλότερο μορφωτικά είναι το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού, τόσο υψηλότερες τείνουν να είναι οι επιδόσεις του σε γνωστικά προβλήματα (Σακκάς, 2001).

Η μόρφωση λοιπόν των γονέων, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή του τομέα σπουδών, που σκοπεύει το παιδί να ακολουθήσει (Σακκάς, 2001). Ειδικότερα, «όσο πιο υψηλό είναι το επίπεδο σπουδών των γονέων, τόσο πιο υψηλό το ποσοστό των παιδιών που σκοπεύουν να κάνουν σπουδές σε επιστημονικούς τομείς και τόσο

μικρότερο το ποσοστό αυτών που διαλέγουν σπουδές μικρότερου γοήτρου» (Σακκάς, 2001: 120). Επιπρόσθετα, τα παιδιά που προέρχονται από γονείς με υψηλό μορφωτικό επίπεδο αντιμετωπίζουν συχνά το σχολείο, σαν μια προέκταση της οικογενειακής τους κουλτούρας. Όταν βρίσκονται δηλαδή, μέσα στο σχολείο δεν νιώθουν, ότι κάνουν κάτι διαφορετικό, από ότι κάνουν στο σπίτι τους. Αντίθετα, το παιδί, το οποίο προέρχεται από γονείς με χαμηλή μόρφωση αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο τα σχολικά μαθήματα (Γιάννου, 2006).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μια οικογένεια με ανεβασμένο μορφωτικό επίπεδο ασκεί ιδιαίτερη επίδραση, όχι μόνο στην σχολική επίδοση, αλλά και στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι οι γονείς μεγαλώνουν τα παιδιά τους επηρεασμένοι από το μορφωτικό τους επίπεδο, με αποτέλεσμα να επηρεάζουν άμεσα την προσωπικότητα των παιδιών και συνεπώς έμμεσα τη σχολική τους επίδοση (Φραγκουδάκη, 1985). Έτσι, το κάθε παιδί που πηγαίνει στο σχολείο, έχει ένα ορισμένο απόθεμα εμπειριών και γνώσεων, που είναι διαφορετικό και εξαρτάται από τη μόρφωση των γονέων (Γιάννου, 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. Μέσο Μήκος Εκφωνήματος - Χρησιμότητα

Ο Brown (1973) παρατήρησε, ότι παιδιά τα οποία ανήκουν στην ίδια ηλικιακή ομάδα, βιώνουν διαφορετικό στάδιο γλωσσικής ανάπτυξης, ενώ παιδιά τα οποία δεν έχουν την ίδια ηλικία εμφανίζουν συχνά, τα ίδια γλωσσικά χαρακτηριστικά. Όλα τα παιδιά, για παράδειγμα, δεν βιώνουν την έκρηξη του λεξιλογίου στην ίδια ηλικία, δηλαδή στα 2 έτη. Κατέληξε λοιπόν στο συμπέρασμα, ότι η ηλικία δεν αποτελεί ακριβές κριτήριο για την περιγραφή της μορφο-συντακτικής ανάπτυξης. Για τον λόγο αυτό, πρότεινε ένα νέο, ασφαλές μέτρο, το οποίο ονομάζεται Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (MME). Το MME είναι ο μέσος αριθμός μορφημάτων ή λέξεων, που ένα παιδί παράγει σε ένα προτασιακό σχήμα. Είναι σημαντικό, καθώς χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της γλωσσικής ανάπτυξης και αποτελεί έναν δείκτη μιας γλωσσικής διαταραχής ή καθυστέρησης (Shipley & McAfee, 2013). Αυτός ο τρόπος λοιπόν, συμβάλει στην αναγνώριση παιδιών που χρήζουν περαιτέρω αξιολόγηση της γλώσσας, καθώς και στη διάγνωση και αναγνώριση ενός γλωσσικού προβλήματος κ.λπ. Οι Miller και Chapman (1981) τονίζουν, ότι το MME, πρέπει να χρησιμοποιείται για την περιγραφή των αναπτυξιακών γλωσσικών δεξιοτήτων ενός παιδιού και όχι ως ένα διαγνωστικό εργαλείο κάθε χρήσης (Parker & Brorson, 2005).

Για τον υπολογισμό του MME, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η λήψη ενός επαρκούς δείγματος ομιλίας. Το γλωσσικό δείγμα αποτελεί σημαντικό κομμάτι για την εκτίμηση της γλώσσας, λόγω των περιορισμών των τυποποιημένων γλωσσικών αξιολογήσεων. Για τη συλλογή των γλωσσικών δειγμάτων υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις, όπως η συζήτηση, το ελεύθερο παιχνίδι και η παραγωγή μιας ιστορίας. Με το γλωσσικό δείγμα μπορεί να εκτιμηθεί η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών, υπολογίζοντας τα ποσοτικά κριτήρια (δείκτες) αυθόρμητων γλωσσικών δειγμάτων. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, ποικίλες μελέτες έχουν λάβει χώρα σε αυτόν τον τομέα. Μια από τις πρώτες μελέτες, ήταν των Miller και Chapman, οι οποίοι παρουσίασαν το MME και το ισοδύναμο της ηλικίας των 123 παιδιών αγγλικής καταγωγής ηλικίας από 17 έως 59 μηνών. Οι παραπάνω διαπίστωσαν, ότι η

εκφραστική ικανότητα ενός παιδιού αυξάνεται, όσο αυξάνεται και η ηλικία του και μπορεί να προβλεφθεί με τον υπολογισμό του MME.

Ο Williamson επιβεβαίωσε αυτά τα ευρήματα λέγοντας, ότι όσο τα παιδιά ωριμάζουν, το MME αυξάνεται. Επίσης, πιστεύει πως αυτό πρέπει να υπολογισθεί βασισμένο στα μορφήματα παρά σε λέξεις. Η αύξηση του MME με βάση την ηλικία επιβεβαιώθηκε και με τα αποτελέσματα της μελέτης των Zanjani, Vahab και Karimi (2014). Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω ευρήματα, υπάρχει σημαντική σχέση ανάμεσα στο MME και την ηλικία των παιδιών (Zanjani, Vahab & Karimi, 2014).

5.1. Ιστορική αναδρομή – Υπολογισμός Μέσου Μήκους Εκφωνήματος

Μια διαδικασία κοινώς χρησιμοποιημένη στην ανάλυση της γλώσσας είναι η μέτρηση του MME ενός παιδιού. Το 1925 ο Nice χρησιμοποίησε το ‘Μέσο Μήκος Απάντησης’ (Mean Length of Response), για να αποδείξει το αναμενόμενο πρότυπο της γλωσσικής ανάπτυξης ενός παιδιού. Έτσι, μέτρησε το μέσο μήκος διαιρώντας το συνολικό αριθμό των λέξεων με τον αριθμό των εκφωνημάτων. Ο τρόπος με τον οποίο, υπολογίζεται και περιγράφεται το μέσο μήκος έχει εξελιχθεί από τότε που ο Nice απέδειξε τη χρησιμότητά του. Λόγω αυτής της εξέλιξης μετονομάστηκε από ‘Μέσο Μήκος Απάντησης’ σε ‘Μέσο Μήκος Εκφωνήματος σε λέξεις’ (Mean Length of Utterance in words). Παρά την αλλαγή αυτή, ο τρόπος με τον οποίο υπολογιζόταν το MME σε λέξεις παρέμεινε ο ίδιος, όπως προαναφέρθηκε παραπάνω.

Παρόλο που η μέτρηση του μέσου μήκους αποτελούσε μια χρήσιμη μέτρηση της γλωσσικής ανάπτυξης ενός παιδιού, οι ερευνητές άρχιζαν να αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο υπολογιζόταν. Μια τέτοια αλλαγή συμπεριελάμβανε τη μέτρηση του μήκους εκφωνήματος μετρώντας τον αριθμό των λέξεων, ενώ υπολόγιζαν τα εκφωνήματα που περιείχαν δύο ή περισσότερες λέξεις. Αυτή η μέτρηση έγινε γνωστή σαν ‘Μέσο Μήκος Σύνταξης’ (Mean syntactic Length). Άλλη μέτρηση, ήταν το ‘Μέσο Μήκος Εκφωνήματος σε συλλαβές’ (Mean Length of Utterance in syllables). Αυτό υπολογιζόταν διαιρώντας το συνολικό αριθμό των συλλαβών με τον αριθμό των εκφωνημάτων. Όμως, το μέτρημα των συλλαβών αποτελούσε πιο δύσκολη

διαδικασία, λόγω των τάσεων ενός παιδιού να επαναλαμβάνει συλλαβές και να χρησιμοποιεί υποκοριστικά, αυξάνοντας το αποτέλεσμα της μέτρησης.

Το 1973, ο Roger Brown πρότεινε μια νέα μέθοδο υπολογισμού του μέσου μήκους, η οποία έγινε γνωστή ως 'Μέσο Μήκος Εκφωνήματος σε μορφήματα' (Mean Length of Utterance in Morphemes). Αυτό υπολογίζεται διαιρώντας τον συνολικό αριθμό των μορφημάτων με το συνολικό αριθμό των εκφωνημάτων. Ο ίδιος θεώρησε, το MME σε μορφήματα, ως έναν εξαιρετικό, απλό δείκτη της γλωσσικής ανάπτυξης. Η πρόοδος στη γλωσσική ανάπτυξη, έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του μήκους των εκφωνημάτων. Κατά την ανάπτυξη δηλαδή, των παιδιών παρατηρείται πρόσθεση λέξεων ή άλλων γλωσσικών στοιχείων στα εκφωνήματα τους. Έτσι, το MME σε μορφήματα, χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της ηλικίας του παιδιού με βάση τα εκφωνήματα που παράγει, καθώς και για το που θα έπρεπε να βρίσκεται με βάση την ηλικία του (Parker & Brorson, 2005).

Ο Brown (1973) υπολόγισε, τα σημαντικότερα στάδια ανάπτυξης της σύνταξης. Ο Πίνακας 1 αναφέρει τα στάδια αυτά, με βάση την ηλικία των παιδιών.

Πίνακας 1: Στάδια ανάπτυξης του MME, σε κάθε ηλικία (Shipley & McAfee, 2013).

Στάδιο ανάπτυξης	Ηλικία	MME
1 ^ο	1;0 – 2;2 ετών	1.0 – 2.0
2 ^ο	2;3 – 2;6 ετών	2.0 – 2.5
3 ^ο	2;7 – 2;10 ετών	2.5 – 3.0
4 ^ο	2;11 – 3;4 ετών	3.0 – 3.75
5 ^ο	3;5 – 3;10 ετών	3.75 – 4.5

Σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα, το πρώτο στάδιο έχει MME 1.0 έως 2.0. Αυτό σημαίνει, ότι το παιδί έχει αρχίσει να παράγει περισσότερες από μία λέξεις. Στο δεύτερο στάδιο, το MME ξεπερνά το 2.0, δηλαδή το παιδί παράγει από δύο έως τρεις λέξεις σε κάθε έκφραση και εμφανίζει τα πρώτα άρθρα και τις προθέσεις στον λόγο του. Στο τρίτο στάδιο, το MME είναι 2.5 έως 3.0, πράγμα που σημαίνει, ότι τα εκφωνήματα με τρεις λέξεις υπερισχύουν και εμφανίζονται τα βοηθητικά ρήματα, οι ερωτηματικές, προστακτικές και οι αρνητικές προτάσεις. Στο τέταρτο στάδιο, το

MME είναι 3.0 έως 3.75. Το στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται από την ανάδυση σύνθετων προτάσεων και τον εμπλουτισμό τους με άλλα στοιχεία. Στο πέμπτο και ανώτερο στάδιο ανάπτυξης, το MME είναι 3.75 έως 4.0, δηλαδή το παιδί παράγει κατά μέσο όρο τέσσερις λέξεις σε κάθε πρόταση (Shipley & McAfee, 2013).

Σύμφωνα με έρευνα, την οποία διεξήγαν ερευνητές της Ολλανδικής, Ιρλανδικής και Ισλαμικής γλώσσας (Arlman και άλλοι, 1976, Hickey, 1991, Thordardottir & Weismer, 1998) συσχέτισαν το MME σε μορφήματα με το MME σε λέξεις. Αυτή η συσχέτιση οδήγησε ορισμένους ερευνητές στο συμπέρασμα, ότι το MME σε λέξεις μπορεί να αποτελεί μια καλύτερη και πιο αξιόπιστη μέτρηση για τον υπολογισμό του μήκους των εκφωνημάτων, αλλά και πιο εύκολη μέτρηση της γλωσσικής ανάπτυξης ενός παιδιού. Ένας από αυτούς τους ερευνητές υπήρξε ο Hickey (1991), ο οποίος ισχυρίστηκε, ότι το MME μετρημένο σε λέξεις αποτελεί καλύτερη, ευκολότερη και αποτελεσματικότερη μέτρηση στη χρήση του. Παρομοίως, οι Arlam και άλλοι (1976) υποστηρίζουν, πως μετρώντας λέξεις είναι ευκολότερο, ταχύτερο και πιο αξιόπιστο. Τέλος, ο Hickey (1991), συμπέρανε πως λόγω της μεγάλης συσχέτισης μεταξύ του MME των μορφημάτων και των λέξεων, δεν χρειάζεται να χρησιμοποιούνται τα μορφήματα ως τρόπος υπολογισμού του MME για τους λόγους που προαναφέρθηκαν παραπάνω (Parker & Brorson, 2005).

Ο Brown υπολόγισε το MME της αγγλικής γλώσσας, διαιρώντας το σύνολο των μορφημάτων με το σύνολο των εκφράσεων των παιδιών. Η Αγγλική γλώσσα όμως, δεν διαθέτει πλούσια μορφολογία, όπως η Ιταλική ή η Ελληνική. Εξαιτίας της ποικιλομορφίας της Ελληνικής γλώσσας, ο υπολογισμός του MME σε μορφήματα οδηγεί σε λανθασμένα αποτελέσματα, καθώς μια ελληνική λέξη μπορεί να αποτελείται από τρία ή τέσσερα μορφήματα. Για παράδειγμα, ο υπολογισμός τεσσάρων μορφημάτων για κάθε λέξη που παράγει ένα παιδί στα Ελληνικά, μπορεί να οδηγηθεί στο λανθασμένο συμπέρασμα, ότι το παιδί έχει MME 4.00, ενώ βρίσκεται στο στάδιο μίας λέξης. Επομένως, για την ορθότητα των αποτελεσμάτων, σε γλώσσες με πλούσια μορφολογία, κρίθηκε απαραίτητο ο υπολογισμός του MME σε λέξεις (Κατή, 2009). Αυτός ο τρόπος χρησιμοποιήθηκε και για τη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας.

5.2. Κανόνες για τον υπολογισμό του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος

Το ΜΜΕ υπολογίζεται, αφού απομαγνητοφωνηθεί το γλωσσικό δείγμα των παιδιών. Για το σωστό υπολογισμό του, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η τήρηση των παρακάτω κανόνων:

I. Μετράμε ως μία λέξη τα ακόλουθα:

- Γραμματικά μορφήματα που είναι ολόκληρες λέξεις όπως, ουσιαστικά, ρήματα, άρθρα και προθέσεις.
- Βοηθητικά ρήματα και προσδιορισμοί όπως, είναι, έχω, πρέπει, θα και να.
- Υποκοριστικά, όπως μαν-ούλα.
- Επαναλαμβανόμενες λέξεις λόγω τραυλικής συμπεριφοράς όπως, πω, πω, πω.
- Σύνθετες λέξεις όπως, ανοιγοκλείνω και ασπρόμαυρο.
- Μεμονωμένες λέξεις όπως, ναι και γεια.
- Κύρια ονόματα.
- Τελετουργικοί αναδιπλασιασμοί όπως, γαβ-γαβ.

II. Μετράμε ως δύο ή παραπάνω λέξεις τα ακόλουθα:

- Επαναλαμβανόμενες λέξεις, οι οποίες παράγονται για έμφαση όπως, όχι, όχι, όχι!

III. Δεν μετράμε τα ακόλουθα:

- Μη ολοκληρωμένες παραγωγές.
- Μιμήσεις λέξεων κατόπιν γλωσσικού ερεθίσματος.
- Ακατάληπτες παραγωγές.
- Απομνημονευμένα ερεθίσματα όπως, ποιηματάκια.
- Εμβόλιμοι ήχοι όπως, εεε, μμμ.
- Μέτρηση, ακολουθίες ή άλλες απαγγελίες (Shipley & McAfee, 2013).

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1. Σκοπός - Στόχοι έρευνας

Η οικογένεια αποτελεί το πρώτο σχολείο του ανθρώπου, καθώς παρέχει μορφωτικά ερεθίσματα, τα οποία συμβάλουν στη διαμόρφωση της προσωπικότητας, αλλά και της γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού (Μαυρικάκης, 1997). Οι μελετητές ασχολήθηκαν με την επίδραση της οικογένειας στην ανάπτυξη του παιδιού βασισμένοι σε τρεις κυρίως τομείς:

- I. Στη φροντίδα που παρέχεται στο παιδί από τους γονείς, σχετικά με τον τρόπο διατροφής και περιποίησης του παιδιού, τα οποία σχετίζονται με τα ψυχοσεξουαλικά στάδια της θεωρίας του Freud, όπως ο θηλασμός, ο τρόπος μάθησης ελέγχου των σφικτήρων κ.λπ.
- II. Στα δημογραφικά και κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά της οικογένειας, όπως η σύνθεση και το μέγεθος της οικογένειας, το οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο κ.λπ.
- III. Σε ψυχολογικούς παράγοντες, όπως η προσωπικότητα των γονέων, οι ενδοοικογενειακές σχέσεις, η συμπεριφορά τους κ.λπ. (Παρασκευόπουλος, 1985).

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν σε παραπάνω κεφάλαια, σχετικά με την επίδραση των γονέων στην ανάπτυξη του παιδιού ανακύπτει, ότι ο βασικός σκοπός της παρούσας ερευνητικής μελέτης είναι η διερεύνηση της γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού, σε σχέση με τα δημογραφικά και κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά της οικογένειας. Ειδικότερα, μελετάται η επίδραση που ασκεί το μορφωτικό επίπεδο των γονέων στο ΜΜΕ του παιδιού, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση του τρόπου ανάπτυξης της γλώσσας των παιδιών. Οι στόχοι, οι οποίοι μελετώνται είναι:

- I. Η διερεύνηση του ΜΜΕ των παιδιών.
- II. Η διερεύνηση του μορφωτικού επιπέδου των γονέων.
- III. Η μελέτη της σχέσης του ΜΜΕ με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων.

6.1.1. Υποθέσεις της έρευνας

Στη σύγχρονη οικογένεια το παιδί ανατρέφεται και από τους δύο γονείς, οι οποίοι ικανοποιούν τις βασικές του ανάγκες, όπως βιολογικές, ψυχοσυναισθηματικές, γνωστικές και επικοινωνιακές. Οι γονείς συμβάλλουν σημαντικά στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού. Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη ψυχοπνευματική του ανάπτυξη. Η ανατροφή των παιδιών σε ένα οικογενειακό περιβάλλον με γονείς χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, οδηγεί στη στέρηση μορφωτικών και πνευματικών ευκαιριών, με αποτέλεσμα τα παιδιά να έχουν ελλιπή μόρφωση, απλό λεξιλόγιο, κακή σχολική επίδοση και ανασφάλεια στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, όπως προαναφέρθηκε στο θεωρητικό μέρος της εργασίας (Μαυρικάκης, 1997). Πάνω σε αυτά στηρίζονται, οι παρακάτω υποθέσεις της έρευνας:

- I. Το ΜΜΕ των παιδιών επηρεάζεται από το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα.
- II. Το ΜΜΕ των παιδιών επηρεάζεται από το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας.
- III. Το ΜΜΕ των παιδιών επηρεάζεται από το μορφωτικό επίπεδο και των δύο γονέων.

6.1.2. Προβλήματα διεξαγωγής της έρευνας

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας τα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίστηκαν, αφορούσαν τη δύσκολη πρόσβαση στα χωριά της Καρπάθου (Μενετές και Απέρι), για τη λήψη των δειγμάτων. Εκτός, από τις μακρινές και δύσβατες περιοχές, στις οποίες βρίσκονταν τα σπίτια των παιδιών, υπήρξε σημαντική δυσκολία στην εύρεση των σπιτιών, λόγω της ανωνυμίας των οδών. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, να καθυστερήσει η δειγματοληψία και να πραγματοποιηθεί εκπρόθεσμα. Άλλο πρόβλημα ήταν η καχυποψία, η προκατάληψη και η άρνηση, από ορισμένους γονείς. Επίσης, κάποιες συναντήσεις ακυρώθηκαν, λόγω ασθένειας του παιδιού ή υποχρεώσεων των γονέων. Αυτό οδήγησε σε καινούργια αναζήτηση παιδιών με σκοπό να συμπληρωθεί επαρκής αριθμός δείγματος. Η αναζήτηση νέων δειγμάτων πραγματοποιήθηκε μέσω των γονέων που ήδη συμμετείχαν στην έρευνα, οι οποίοι πρότειναν παιδιά αντίστοιχης ηλικίας, από το συγγενικό και φιλικό περιβάλλον τους. Τέλος, αποτράπηκε η χρήση μερικών συνομιλιών, καθώς κάποιοι γονείς δεν

επικοινωνήσαν για την επιστροφή των ερωτηματολογίων, καθώς και λόγω ύπαρξης θορύβου προερχόμενου από ομιλίες γονέων ή άλλων συγγενών.

6.2. Μεθοδολογική προσέγγιση

Με βάση τη βιβλιογραφική ανασκόπηση διαφαίνεται, ότι η οικογένεια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του παιδιού. Σε πολλές έρευνες, οι ερευνητές συσχέτισαν την επίδραση που ασκεί η μόρφωση των γονέων στη γλωσσική ανάπτυξη, στη σχολική επίδοση του παιδιού και στη γονεϊκή εμπλοκή, τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο (Μαυρικάκης, 1997). Ωστόσο, καμία έρευνα, τουλάχιστον στην ελληνική βιβλιογραφία, δεν μελέτησε την επίδραση της μόρφωσης στο ΜΜΕ των παιδιών. Αυτός είναι και ο σκοπός της παρούσας εργασίας, όπως προαναφέρθηκε παραπάνω. Το αποτέλεσμα της έρευνας δεν είναι γενικεύσιμο, αλλά δίνει τη δυνατότητα για περαιτέρω διερεύνηση.

6.2.1. Δείγμα της έρευνας - Κριτήρια επιλογής

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη στη νήσο Κάρπαθο. Η διαδικασία συλλογής δειγμάτων, διήρκεσε οκτώ ημέρες (5 - 12 Αυγούστου του 2015). Ο πληθυσμός της έρευνας, περιελάμβανε παιδιά, ηλικίας 6-8 ετών. Για τη λήψη δείγματος, χρησιμοποιήθηκε η μη πιθανοθεωρητική δειγματοληψία. Το αρχικό δειγματοληπτικό πλαίσιο περιελάμβανε 70 παιδιά, τα οποία επιλέχθηκαν με δειγματοληψία ευκολίας, καθώς δεν απαιτείται ο κατάλογος του πληθυσμού και ο ερευνητής έχει εύκολη πρόσβαση σε αυτόν. Το τελικό δείγμα αποτελούταν από 30 παιδιά, τα οποία επιλέχθηκαν με δειγματοληψία κατά κριτήρια, με σκοπό την αύξηση της αντικειμενικότητας και τη σωστή διεξαγωγή των αποτελεσμάτων (Δαμιανού, 2006). Βασική προϋπόθεση για την επιλογή του δείγματος, ήταν η φυσιολογική ανάπτυξη των παιδιών, η οποία βασίστηκε σε παρόμοια έρευνα (Zanjani, Vahab & Karimi, 2014). Επομένως, κρίθηκε αναγκαίο να συμπληρώσουν οι γονείς στο ερωτηματολόγιο, αν το παιδί τους αντιμετωπίζει μία από τις παρακάτω διαταραχές (καθώς αυτές μπορούν να επηρεάσουν το ΜΜΕ). Οι διαταραχές αυτές είναι: οποιοδήποτε σύνδρομο, αυτισμός, εγκεφαλική παράλυση, νοητική υστέρηση, βαρηκοΐα/κώφωση, καθώς και άλλες όπως: δυσπραξία, δυσφασία, τραυλισμός, καθυστέρηση λόγου και ομιλίας, ειδική γλωσσική διαταραχή. Τα παιδιά που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας, ήταν κάτοικοι των περιοχών Πηγάδια, Απέρι και Μενετές.

Κατά τη διάρκεια λοιπόν της ερευνητικής διαδικασίας, αποκλείστηκαν 40 παιδιά, λόγω διγλωσσίας, τραυλισμού, ειδικής γλωσσικής διαταραχής και καθυστέρηση ομιλίας, σύμφωνα με τα στοιχεία που συμπλήρωσαν οι γονείς. Αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν το MME, πράγμα το οποίο θα οδηγούσε σε λανθασμένα αποτελέσματα της έρευνας. Ένας άλλος λόγος αποκλεισμού των παιδιών από την ερευνητική διαδικασία ήταν, ότι οι γονείς δεν επέστρεψαν τα ερωτηματολόγια που τους δόθηκαν, πράγμα που καθιστά αδύνατη τη γνώση του μορφωτικού επιπέδου των γονέων, αλλά και άλλων σημαντικών πληροφοριών για τα αποτελέσματα της έρευνας. Στο τελικό δείγμα της έρευνας συμπεριλήφθηκαν 30 παιδιά, εκ των οποίων τα 15 ήταν αγόρια και τα άλλα 15 ήταν κορίτσια. Ο Πίνακας 1, εμφανίζει τον αριθμό των παιδιών, τα οποία συμμετείχαν στην έρευνα, με βάση το φύλο και τον τόπο κατοικίας τους.

Πίνακας 1: Στοιχεία παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Φύλο \ Τόπος	Πηγάδια	Απέρι	Μενετές
Κορίτσια	8	3	4
Αγόρια	9	5	1

6.2.2. Εργαλεία της έρευνας

Στο πλαίσιο της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν, για τη συλλογή του υλικού, ένα ερωτηματολόγιο, η ημι-δομημένη συνέντευξη και 4 εικόνες περιγραφής. Το ερωτηματολόγιο, το οποίο δόθηκε προς συμπλήρωση στους γονείς, ήταν αυτοσχέδιο, βασισμένο σε ερωτηματολόγιο από παρόμοιες έρευνες. Η εγκυρότητα του βασίστηκε στο γεγονός, ότι χορηγήθηκε δοκιμαστικά σε 5 γονείς προκειμένου να διαπιστωθεί η σαφήνεια των ερωτήσεων και τυχόν τροποποίηση αυτών (απλοποίηση ή αναδιατύπωση κάποιων ερωτήσεων κ.λπ.). Το ερωτηματολόγιο κρίθηκε, ως η πλέον κατάλληλη τεχνική προκειμένου να ληφθούν και στη συνέχεια να διερευνηθούν τα δημογραφικά στοιχεία του παιδιού και των γονέων, καθώς και το ιστορικό του παιδιού.

Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου, περιέχει τα δημογραφικά στοιχεία του παιδιού και περιλαμβάνει το φύλο, την ηλικία, την τάξη, το σχολείο φοίτησης, τα

αδέρφια, τη σειρά γέννησης, την παλιά και την τωρινή περιοχή κατοικίας του. Το δεύτερο μέρος, αναφέρεται στα δημογραφικά στοιχεία των γονέων, δηλαδή την ηλικία, το παλιότερο και το νεότερο επάγγελμα τους, καθώς και το μορφωτικό επίπεδο και των δύο γονέων. Έπειτα, ακολουθεί ένα σύντομο ιστορικό, στο οποίο συλλέγονται πληροφορίες, σχετικά με πιθανές διαταραχές που ίσως αντιμετωπίζει το παιδί, την επίδοσή του στο σχολείο, τη χρήση δεύτερης γλώσσας, τις ασχολίες τον ελεύθερο χρόνο του, καθώς και τα άτομα με τα οποία ζει το παιδί στο σπίτι. Οι ερωτήσεις, οι οποίες περιέχονται στο ερωτηματολόγιο είναι κλειστού και μικτού τύπου, καθώς σε μερικές από αυτές δινόταν η δυνατότητα στους γονείς να αναφέρουν επιπλέον χρήσιμες πληροφορίες.

Σύμφωνα με την μελέτη των Zanjani, Vahab και Karimi (2014) για τη συλλογή του δείγματος ομιλίας των παιδιών χρησιμοποιήθηκαν δύο τεχνικές. Η πρώτη ήταν η ελεύθερη ομιλία (free speech), μέσω της ημι-δομημένης συνέντευξης. «Με τη χρήση της συνέντευξης, ο ερευνητής έχει προσωπική επαφή με τους συμμετέχοντες στην έρευνα και προσπαθεί να συγκεντρώσει το υλικό που τον ενδιαφέρει εμβαθύνοντας περισσότερο στο υπό εξέταση θέμα» (Αποστόλου, 2011: 140). Η ημι-δομημένη συνέντευξη αποτελεί τεχνική συλλογής δεδομένων που χαρακτηρίζεται από ευελιξία (Κλαδάκης, 2012). Συγκεκριμένα, η συνέντευξη διεξήχθη έχοντας ως αφητηρία μια φόρμα με 14 προκαθορισμένες γενικές ερωτήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ευελιξία, ως προς τη σειρά των ερωτήσεων ανάλογα με τη ροή της συζήτησης. Στην παρούσα έρευνα οι ερωτήσεις είναι ανοιχτού τύπου, ώστε να είναι πιο αυθόρμητες οι απαντήσεις. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα στο παιδί να εκφράσει τις σκέψεις του με τον δικό του τρόπο (Αποστόλου, 2011). Οι σχετικές ερωτήσεις είχαν, ως θεματικό άξονα τα αδέρφια και το κατοικίδιο του μαθητή (εφόσον είχε), το σπίτι του, το αγαπημένο του μάθημα, τους φίλους του, την εκδρομή με το σχολείο του, την καθημερινότητα του, τα παραμύθια και τα παιχνίδια ή με οτιδήποτε άλλο ασχολείται στον ελεύθερο χρόνο του.

Η δεύτερη τεχνική ήταν ο περιγραφικός λόγος (descriptive speech), σύμφωνα με την οποία η λήψη του δείγματος ομιλίας πραγματοποιήθηκε με 4 εικόνες περιγραφής. Οι εικόνες είναι χρήσιμες για τη λήψη δείγματος και παρέχουν ένα οικείο περιεχόμενο (Shipley & McAfee, 2013). Το περιεχόμενο των εικόνων, το οποίο κλήθηκαν τα παιδιά να περιγράψουν, κάλυπτε θέματα από τη φύση και την οικογενειακή ζωή, όπως αγροτικές εργασίες, ζώα, ψάρεμα, κολύμπι, παιχνίδια στη θάλασσα και στην

παιδική χαρά. Οι τρεις εικόνες ανακτήθηκαν από την ιστοσελίδα Λογο...θεραπεία, ενώ η τέταρτη από το βιβλίο 'Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία' των Shipley & McAfee, 2013. Η διαδικασία λήψης του δείγματος διήρκησε περίπου 10 λεπτά για τη λήψη επαρκούς δείγματος, καθώς σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, όσο περισσότερες προτάσεις περιέχει το δείγμα τόσο πιο αξιόπιστο είναι το αποτέλεσμα του MME (Shipley & McAfee, 2013).

6.2.3. Στοιχεία δεοντολογίας

Το ερωτηματολόγιο συνοδευόταν από μια επιστολή προς τους γονείς, η οποία εξηγούσε τον λόγο της έρευνας. Στη συνέχεια, στην επιστολή γινόταν σαφές, ότι όλα τα στοιχεία που θα προσφέρονταν θα διατηρούσαν την ανωνυμία και θα χρησιμοποιούνταν μόνο για ερευνητικούς σκοπούς.

Η συνέντευξη και η περιγραφή των εικόνων ηχογραφήθηκαν με ψηφιακό μαγνητόφωνο εγγραφής φωνής Sony ICD-PX312, έχοντας την έγκριση των γονέων και με τον όρο να διαγραφτούν τα αρχεία αυτά αμέσως μετά την απομαγνητοφώνηση τους. Το μαγνητόφωνο τοποθετήθηκε σε κατάλληλη θέση, για να είναι κοντά στο παιδί με τρόπο, ώστε να μην ενοχλεί ή αποσπά την προσοχή του.

Η συμμετοχή των παιδιών στην έρευνα έγινε με την έγγραφη έγκριση των κηδεμόνων και την προφορική συναίνεση των παιδιών. Τέλος, το ερωτηματολόγιο και το δείγμα ομιλίας φέρουν έναν κωδικό αριθμό για τη διασφάλιση του απορρήτου.

6.2.4. Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Τον Ιούλιο (2015), σε πρώτη φάση, πραγματοποιήθηκε σαφής ενημέρωση προς τους γονείς των παιδιών που κατοικούσαν στα Πηγάδια, στο Απέρι και στις Μενετές, ατομικά από την ίδια την ερευνήτρια, σχετικά με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, καθώς και για τη χρησιμότητά της. Στους γονείς δόθηκε ένα έντυπο προς υπογραφή για την έγκριση συμμετοχής των παιδιών τους στην έρευνα. Στη περίπτωση, που οι γονείς έδιναν τη συγκατάθεσή τους, τότε επικοινωνούσαν άμεσα με την ερευνήτρια στο τηλέφωνο, το οποίο αναγραφόταν στο έντυπο, σχετικά με τον καθορισμό της ώρας και της μέρας που θα πραγματοποιούνταν η επίσκεψη στο σπίτι τους.

Η συλλογή των δειγμάτων ξεκίνησε στις 5 Αυγούστου 2015, σε παιδιά που κατοικούσαν στην περιοχή Πηγάδια. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν η εξής:

Αρχικά, είχαν καθοριστεί τηλεφωνικά οι ώρες συνάντησης με τους γονείς και τα παιδιά στα σπίτια τους. Στις επισκέψεις πραγματοποιήθηκε η λήψη του δείγματος με το παιδί, ιδιαιτέρως. Για τη λήψη του δείγματος χρησιμοποιήθηκαν η ημι-δομημένη συνέντευξη και 4 εικόνες περιγραφής, όπως προαναφέρθηκε (Κεφ. 6.2.2.). Στη συνέχεια το δείγμα, μετατράπηκε σε ηλεκτρονική μορφή και απέκτησε έναν συγκεκριμένο κωδικό αριθμό. Ο κωδικός αυτός αριθμός, ήταν ίδιος με αυτόν του ερωτηματολογίου, το οποίο δόθηκε εκείνη τη στιγμή στο γονέα. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίστηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε ατομικά και ανώνυμα, για όλα τα παιδιά και τους γονείς που έλαβαν μέρος στην έρευνα, προκειμένου να διασφαλιστεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων. Η ομιλία κάθε παιδιού, μαγνητοφωνήθηκε από ψηφιακό μαγνητόφωνο εγγραφής φωνής. Κάθε παιδί απασχολήθηκε για 10 λεπτά και οι επισκέψεις στο σπίτι του πραγματοποιούνταν, κατά τις απογευματινές ώρες και μετά από συνεννόηση με τους γονείς κάθε παιδιού, ώστε να μην ενοχλείται η υπόλοιπη οικογένεια από την παρουσία της ερευνήτριας.

Η παραπάνω διαδικασία πραγματοποιήθηκε και στα χωριά Απέρι και Μενετές. Η συλλογή των δειγμάτων ολοκληρώθηκε επιτυχώς στις 12 Αυγούστου και τα δείγματα ομιλίας που ελήφθησαν, και ήταν αντιπροσωπευτικά για την έρευνα, προέρχονταν από 30 παιδιά. Μετά το τέλος της ερευνητικής διαδικασίας, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τους γονείς κάθε παιδιού, με σκοπό την παραλαβή των ερωτηματολογίων. Μετά τη διεξαγωγή έρευνας ακολούθησε η ταξινόμηση των ερωτηματολογίων, με βάση το φύλλο των παιδιών και η απομαγνητοφώνηση των γλωσσικών δειγμάτων.

6.2.5. Στατιστική ανάλυση

Αρχικά, τα ερωτηματολόγια ταξινομήθηκαν με βάση το φύλο των παιδιών. Μετά τη λεπτομερή ανάγνωσή τους, αποκλείστηκαν τα παιδιά που αντιμετώπιζαν κάποια διαταραχή, όπως προαναφέρθηκε παραπάνω (Κεφ. 6.2.1.), ενώ για τα παιδιά που συμμετείχαν, σημειώθηκε ο κωδικός αριθμός των ερωτηματολογίων τους. Στη συνέχεια, απομαγνητοφωνήθηκε το δείγμα ομιλίας τους και υπολογίστηκε το MME για κάθε παιδί χωριστά. Σε κάθε δείγμα αναφέρεται, εκτός από τον κωδικό αριθμό του παιδιού, το φύλο του καθώς και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, ο τόπος κατοικίας τους και το MME.

Έχοντας συγκεντρώσει 30 γλωσσικά δείγματα σε γραπτή μορφή, με τα παραπάνω στοιχεία, πραγματοποιήθηκε η ταξινόμηση και η ανάλυση των δεδομένων. Αρχικά, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων ορίστηκε, ως χαμηλό (απόφοιτοι δημοτικού ή γυμνασίου), μέσο (απόφοιτοι λυκείου και πτυχιούχοι ανώτερης σχολής) και υψηλό (πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. ή κάτοχοι μεταπτυχιακού και διδακτορικού τίτλου). Στην παρούσα εργασία η παραπάνω κλιμάκωση του μορφωτικού επιπέδου, βασίστηκε στην πρόσφατη έρευνα του Κλαδάκη, (2012). Στη συνέχεια, δημιουργήθηκαν δύο πίνακες με τα παραπάνω μορφωτικά επίπεδα του πατέρα και της μητέρας χωριστά. Αυτό έχει σαν στόχο να δείξει, αν και κατά πόσο επηρεάζεται το ΜΜΕ από το μορφωτικό επίπεδο και των δύο γονέων ή αν διαφέρει με βάση τη μόρφωση του κάθε γονέα χωριστά. Έπειτα, ανάλογα το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, συμπληρώθηκε το αντίστοιχο ΜΜΕ για κάθε παιδί.

Στη συνέχεια, υπολογίστηκε το ποσοστό κάθε γονέα ξεχωριστά με βάση το μορφωτικό επίπεδο, στο οποίο ανήκαν. Τα ποσοστά απεικονίστηκαν σε κυκλικά διαγράμματα. Το κυκλικό διάγραμμα περιγράφει το ποσοστό του συνολικού αριθμού παρατηρήσεων που περιέχει κάθε κατηγορία, διαιρώντας έναν κύκλο σε κυκλικούς τομείς. Έπειτα, για κάθε μορφωτικό επίπεδο της μητέρας και του πατέρα χωριστά, υπολογίστηκε ο μέσος όρος (μέτρο θέσης) του ΜΜΕ των παιδιών. Η απεικόνιση των αποτελεσμάτων της παραπάνω μεθόδου πραγματοποιήθηκε με 7 ραβδογράμματα με σκοπό τη σύνοψη, την παρουσίαση αριθμητικών δεδομένων, την ερμηνεία και κατά συνέπεια την ευκολότερη διεξαγωγή συμπερασμάτων. Υπολογίστηκε επίσης, η τυπική απόκλιση για την εύρεση της ομοιογένειας ή ανομοιογένειας του ΜΜΕ, σε κάθε μορφωτικό επίπεδο. Όλα τα παραπάνω εξετάζουν κάθε φορά μία μόνο μεταβλητή χωριστά. Για τον λόγο αυτόν, σχεδιάστηκαν και 6 γραφήματα παλινδρόμησης με σκοπό την ταυτόχρονη μελέτη δύο μεταβλητών, ώστε να προσδιοριστεί με ποιο τρόπο οι μεταβλητές αυτές, σχετίζονται μεταξύ τους (Γναρδέλλης, 2003).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

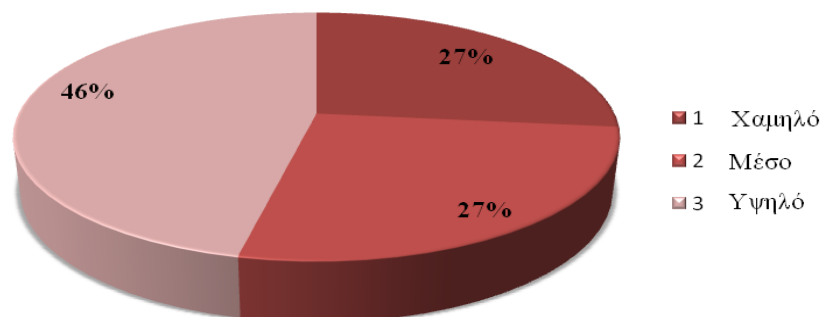
7. Αποτελέσματα έρευνας

Αφού κωδικοποιήθηκαν και μελετήθηκαν τα δεδομένα της έρευνας, τα αποτελέσματα τα οποία προέκυψαν σχετίζονταν σε πρώτη φάση με το ποσοστό των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα, ανά μορφωτικό επίπεδο. Στη συνέχεια δημιουργήθηκαν ραβδογράμματα, στα οποία απεικονίζονταν το ΜΜΕ των παιδιών με βάση τα μορφωτικά επίπεδα και των δύο γονέων μαζί αλλά και ξεχωριστά, με σκοπό τη σύγκριση μεταξύ τους. Υπολογίστηκε η τυπική απόκλιση και σχεδιάστηκαν τα διαγράμματα παλινδρόμησης, με σκοπό την επαλήθευση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από το μέτρο θέσης, καθώς μελετά δύο μεταβλητές ταυτόχρονα. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται παρακάτω.

7.1. Ποσοστό γονέων με βάση το μορφωτικό επίπεδο

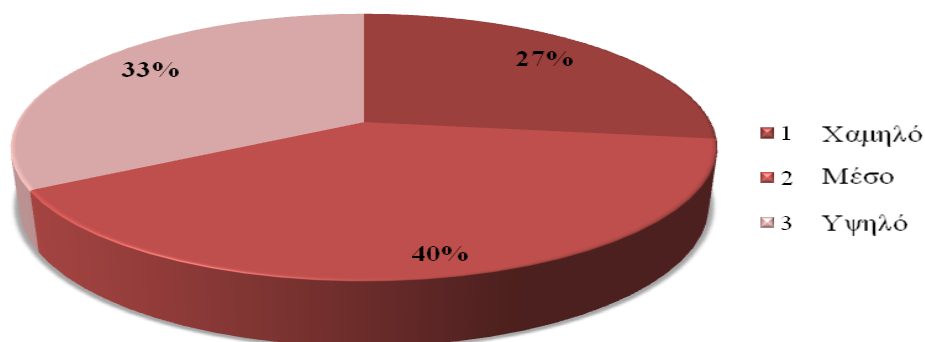
Αρχικά, το δείγμα των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα εξετάστηκε στατιστικά, ως προς το μορφωτικό επίπεδο. Σύμφωνα με το Σχήμα 1, το 27% των μητέρων που συμμετείχαν είχαν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, το 27% μέσο και το 46% υψηλό. Όπως φαίνεται το μεγαλύτερο ποσοστό των μητέρων έχουν υψηλή μόρφωση. Αντίστοιχα, στο Σχήμα 2, το 27% των πατέρων είχαν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, το 40% μέσο και το 33% υψηλό, όπου ο ένας εκ των οποίων δήλωσε, ότι είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου. Ωστόσο, με εξαίρεση τον πατέρα αυτόν, κανένας άλλος γονέας δεν κατείχε μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο.

Μορφωτικά επίπεδα μητέρας

Σχήμα 1: Μορφωτικά επίπεδα μητέρας.

Μορφωτικά επίπεδα πατέρα

Σχήμα 2: Μορφωτικά επίπεδα πατέρα.

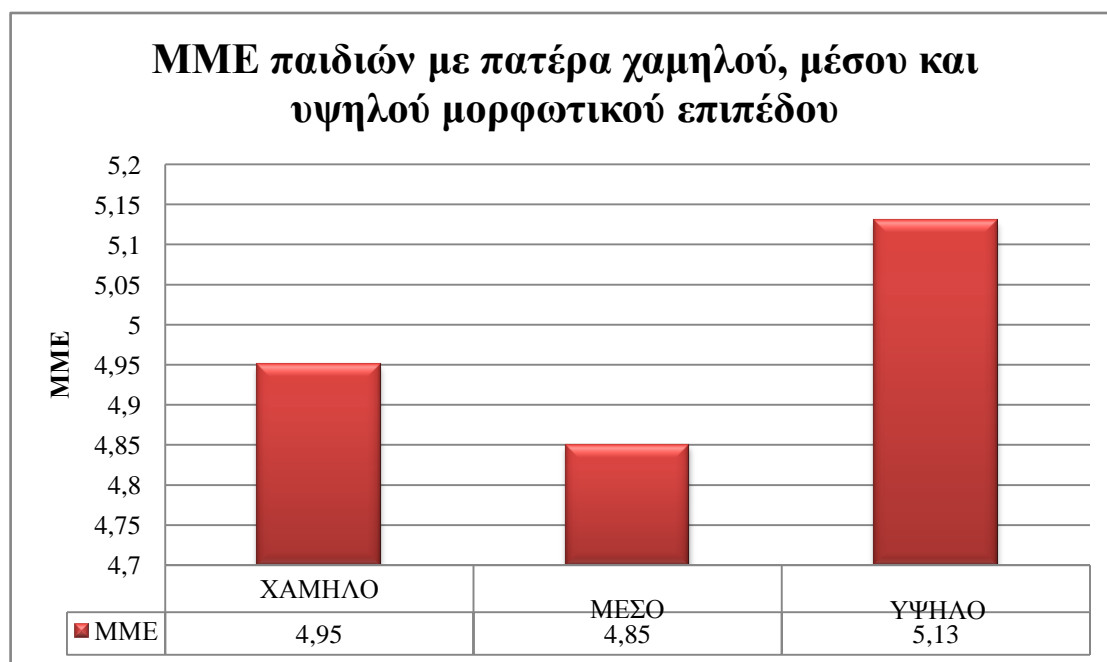
7.2. Αποτελέσματα επίδρασης του ΜΜΕ των παιδιών από το μορφωτικό επίπεδο των γονέων

Από τα ευρήματα της έρευνας προέκυψε, ότι το ΜΜΕ των παιδιών δεν επηρεάζεται από το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το Σχήμα 1, τα παιδιά με μητέρα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου έχουν μεγαλύτερο ΜΜΕ από τα παιδιά με μητέρα μέσου και υψηλού μορφωτικού επιπέδου. Το παραπάνω αποτέλεσμα πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός, ότι οι μητέρες με υψηλή μόρφωση έχουν πολλές υποχρεώσεις και δεν αφιερώνουν τον απαραίτητο χρόνο στο παιδί τους, ενώ οι μητέρες με χαμηλή μόρφωση αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στα παιδιά τους με αποτέλεσμα να δέχονται περισσότερα γλωσσικά ερεθίσματα.

Σχήμα 1: ΜΜΕ παιδιών με μητέρα χαμηλής, μέσης και υψηλής μόρφωσης.

Αντίθετα, το MME των παιδιών επηρεάζεται από το υψηλό μορφωτικό επίπεδο του πατέρα. Όπως φαίνεται στο Σχήμα 2, τα παιδιά με πατέρα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, έχουν MME 5.13, τα παιδιά με πατέρα χαμηλής μόρφωσης έχουν 4.95 και τα παιδιά με πατέρα μέσης μόρφωσης 4.85. Επίσης, από το ίδιο σχήμα παρατηρείται, ότι τα παιδιά με πατέρα χαμηλής μόρφωσης έχουν μεγαλύτερο MME από τα παιδιά με πατέρα μέσης μόρφωσης.

Σχήμα 2: MME παιδιών με πατέρα χαμηλού, μέσου και υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Σύμφωνα με το Σχήμα 3 παρατηρείται, ότι τα παιδιά με μητέρα υψηλής μόρφωσης έχουν μικρότερο MME από παιδιά, που ο πατέρας τους έχει υψηλή μόρφωση. Το γεγονός αυτό πιθανόν οφείλεται, στο ότι ο πατέρας τους έχει περισσότερο ελεύθερο χρόνο σε σχέση με τη μητέρα, η οποία εκτός από τα εργασιακά της καθήκοντα, έχει αναλάβει και τις οικιακές ασχολίες. Επομένως, ο πατέρας αφιερώνει περισσότερο χρόνο με το παιδί του.

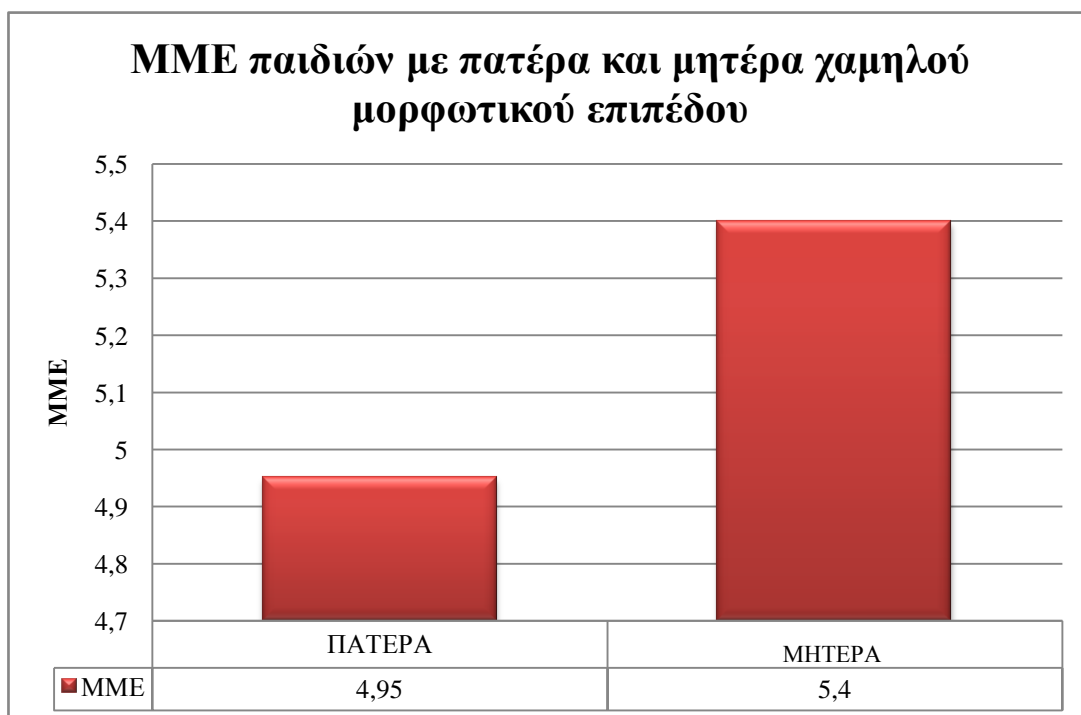
Σύμφωνα με το Σχήμα 4, τα παιδιά με μητέρα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, έχουν κατά μέσο όρο MME 5.4, δηλαδή μεγαλύτερο από τα παιδιά με πατέρα χαμηλής μόρφωσης. Αυτό ίσως συμβαίνει, γιατί οι μητέρες με χαμηλή μόρφωση δεν έχουν πολλά εργασιακά καθήκοντα και αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στα παιδιά. Όπως φαίνεται δεν επηρεάζεται από τον πατέρα το συγκεκριμένο MME, πιθανόν γιατί ο πατέρας περνάει λιγότερο χρόνο με τα παιδιά, είτε λόγω μιας δεύτερης εργασίας για

ένα επιπλέον εισόδημα, είτε λόγω διάφορων απασχολήσεων όπως, ψάρεμα, συνεύρεση με φίλους στα καφενεία της γειτονιάς κ.λπ.

Σχήμα 3: ΜΜΕ παιδιών με πατέρα και μητέρα υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Σχήμα 4: ΜΜΕ παιδιών με πατέρα και μητέρα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.

Συνεχίζοντας την έρευνα παρατηρείται (Σχ. 5), ότι τα παιδιά με μητέρα χαμηλής μόρφωσης παρουσιάζουν μεγαλύτερο MME συγκριτικά με το υψηλό μορφωτικό επίπεδο του πατέρα. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός, ότι οι πατέρες έχουν περισσότερα εργασιακά καθήκοντα και έχουν λιγότερο ελεύθερο χρόνο σε σχέση με τις μητέρες με χαμηλή μόρφωση, οι οποίες αφιερώνουν όλο τον διαθέσιμο χρόνο στο παιδί τους.

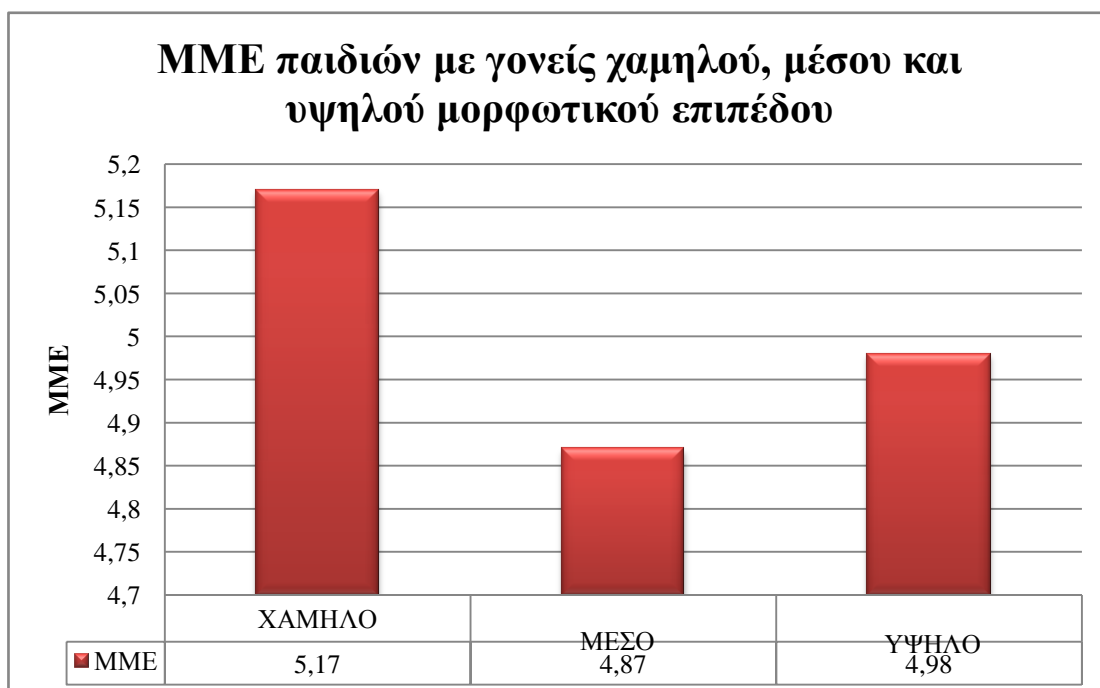
Σχήμα 5: MME παιδιών με πατέρα υψηλού και μητέρα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.

Το Σχήμα 6, απεικονίζει το MME των παιδιών με πατέρα χαμηλού και μητέρα υψηλού μορφωτικού επιπέδου. Σύμφωνα με αυτό, το MME επηρεάζεται από τον πατέρα. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός, ότι η μητέρα έχει περισσότερα οικιακά και εργασιακά καθήκοντα σε σχέση με τον πατέρα. Έτσι, ο πατέρας αφιερώνει περισσότερο χρόνο στο παιδί.

Σχήμα 6: ΜΜΕ παιδιών με πατέρα χαμηλού και μητέρα υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Τέλος, σύμφωνα με το τελευταίο σχήμα (Σχ. 7), το ΜΜΕ των παιδιών δεν επηρεάζεται από το μορφωτικό επίπεδο και των δύο γονέων, καθώς τα παιδιά με γονείς χαμηλής μόρφωσης έχουν μεγαλύτερο ΜΜΕ από παιδιά με γονείς μέσης και υψηλής μόρφωσης.

Σχήμα 7: ΜΜΕ παιδιών με γονείς χαμηλού, μέσου και υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

7.3. Μέτρο διασποράς

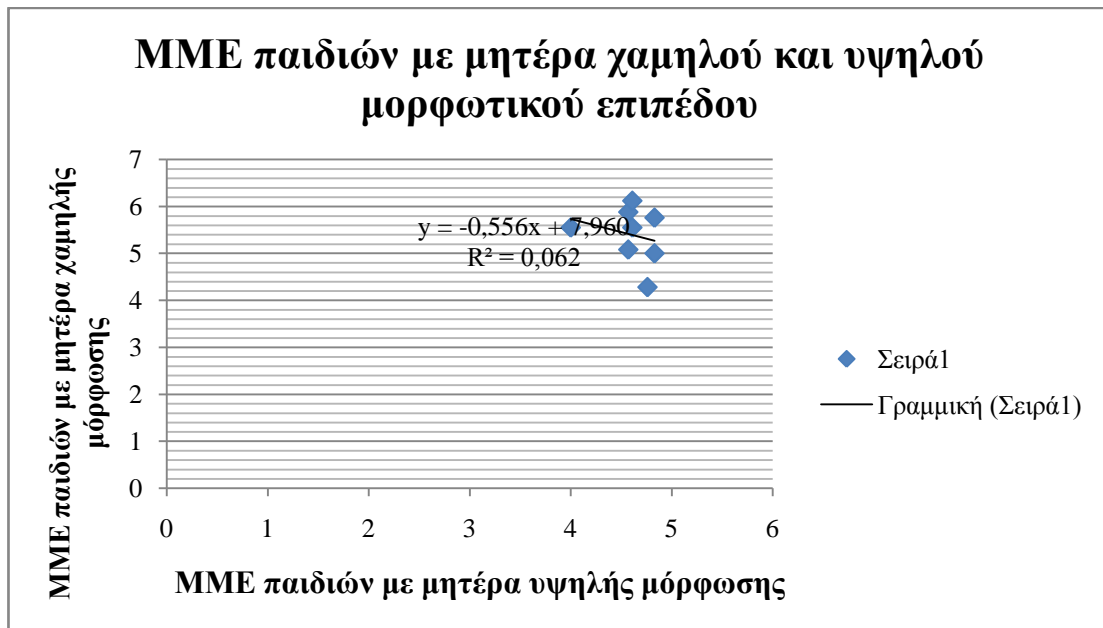
Το μέτρο διασποράς που χρησιμοποιήθηκε, ήταν η τυπική απόκλιση. Αυτό το μέτρο επιλέχθηκε, καθώς εκφράζεται με τις ίδιες μονάδες, με τις οποίες εκφράζονται και οι παρατηρήσεις της έρευνας. Το μέτρο αυτό δίνει με τρόπο περιληπτικό και αντικειμενικό τη μεταβλητότητα ή την ανομοιογένεια των παρατηρήσεων (Αδαμόπουλος, Δαμιανού & Σβέρκος, 1991). Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, το υψηλό μορφωτικό επίπεδο της μητέρας και του πατέρα έχουν τη μικρότερη τυπική απόκλιση, πράγμα το οποίο σημαίνει, ότι υπάρχει μεγαλύτερη ομοιογένεια. Το MME δηλαδή των παιδιών είναι περισσότερο σταθερό, όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο, αλλά όχι κατ' ανάγκην μεγαλύτερο.

Πίνακας 1: Τυπική απόκλιση με βάση τα μορφωτικά επίπεδα των γονέων.

Μορφωτικά επίπεδα	Μητέρα	Πατέρα
Χαμηλό	0.59	0.65
Μέσο	0.48	0.54
Υψηλό	0.40	0.48

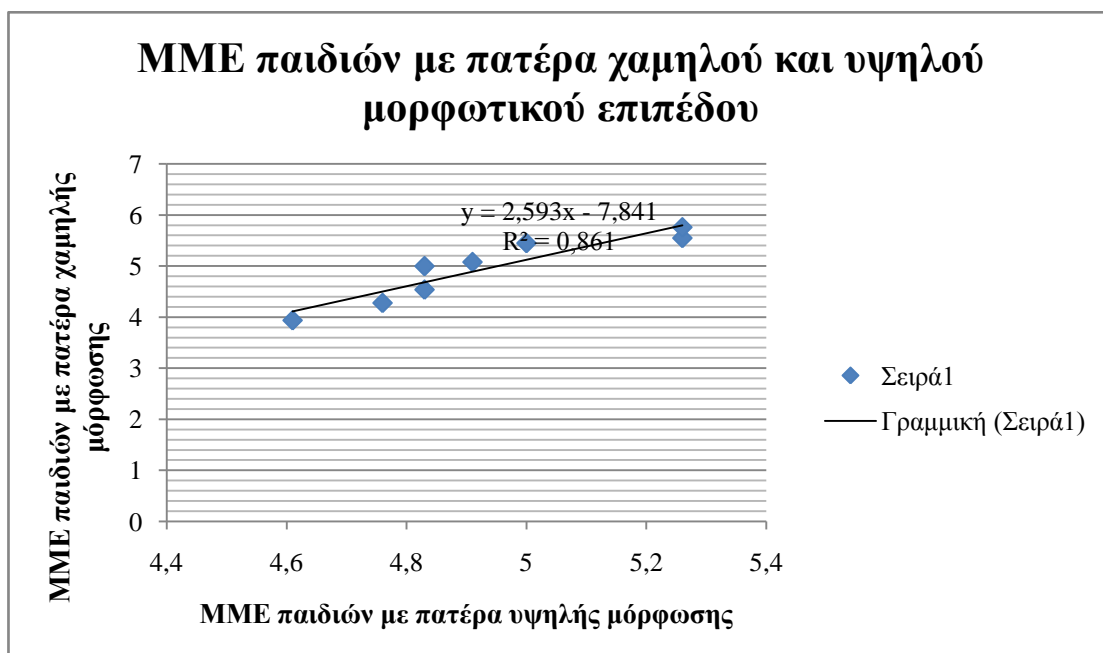
7.4. Ευθεία παλινδρόμησης

Για την περαιτέρω μελέτη της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η ευθεία παλινδρόμησης, καθώς αποτελεί μια στατιστική μέθοδο, που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό της σχέσης εξάρτησης μιας εξαρτημένης μεταβλητής Y από μια άλλη ανεξάρτητη μεταβλητή X (Γναρδέλλης, 2003). Στο Σχήμα 1 οι μεταβλητές, οι οποίες μελετούνται είναι το MME παιδιών με μητέρα χαμηλής μόρφωσης και το MME παιδιών με μητέρα υψηλής μόρφωσης. Παρατηρείται, ότι ο συντελεστής της ευθείας παλινδρόμησης είναι αρνητικός. Καταλήγουμε λοιπόν στο ίδιο συμπέρασμα με τα ραβδογράμματα που προαναφέρθηκαν, ότι δηλαδή το υψηλό μορφωτικό επίπεδο της μητέρας δεν επηρεάζει το MME των παιδιών.

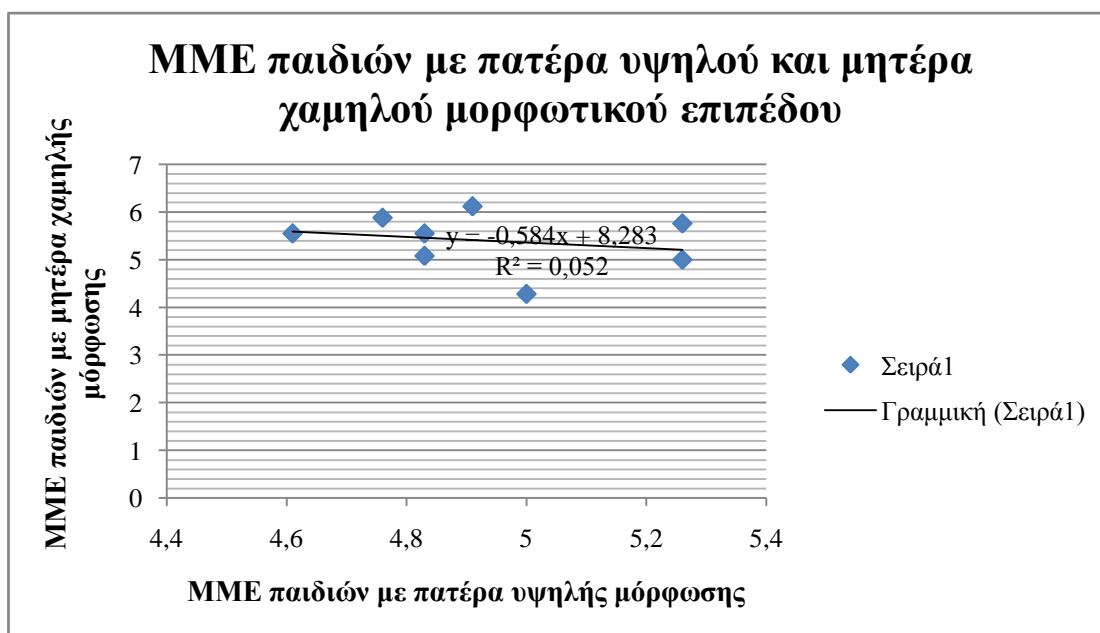
Σχήμα 1: ΜΜΕ παιδιών με μητέρα χαμηλού και υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Σύμφωνα με το παρακάτω σχήμα (Σχ. 2), οι μεταβλητές που απεικονίζονται είναι το ΜΜΕ παιδιών με πατέρα χαμηλής μόρφωσης και το ΜΜΕ παιδιών με πατέρα υψηλής μόρφωσης. Ο συντελεστής της ευθείας παλινδρόμησης σε αυτή την περίπτωση είναι θετικός. Αυτό σημαίνει, ότι όσο πιο υψηλό είναι το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα, τόσο μεγαλύτερο είναι το ΜΜΕ των παιδιών. Βέβαια, η σχέση τους και στα δύο σχήματα (Σχ. 1 & 2) δεν είναι τέλεια, γιατί κάποιες τιμές είναι απομακρυσμένες από την ευθεία παλινδρόμησης.

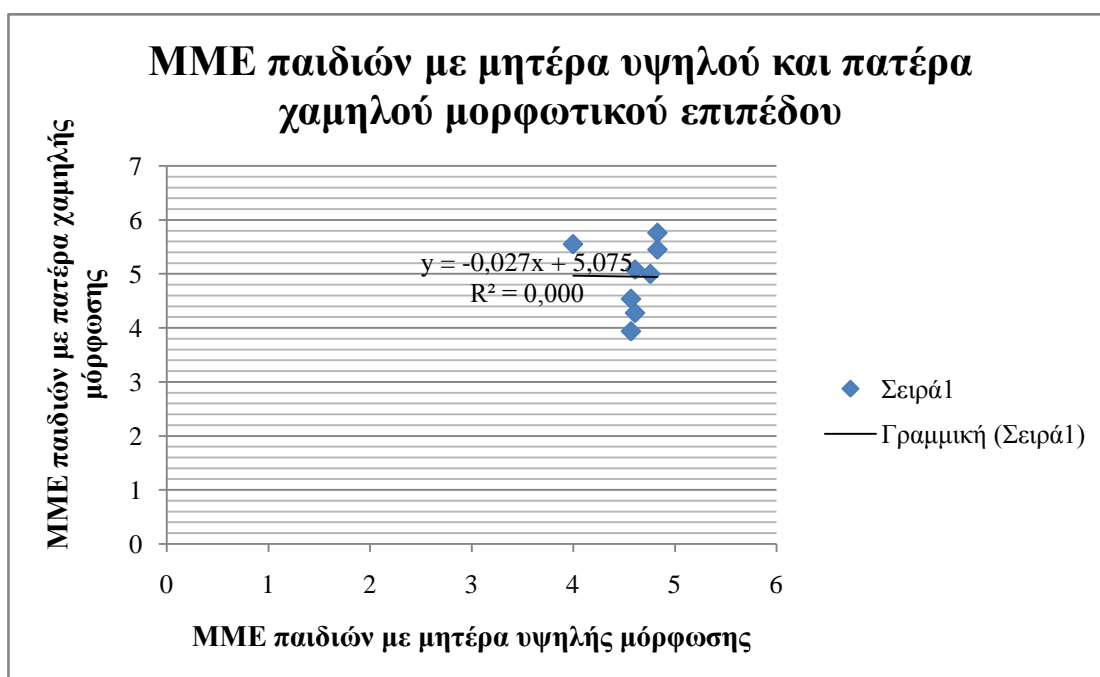

Σχήμα 2: ΜΜΕ παιδιών με πατέρα χαμηλού και υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Στο Σχήμα 3, ο συντελεστής είναι αρνητικός. Αυτό σημαίνει, ότι η υψηλή μόρφωση του πατέρα δεν επηρεάζει το MME των παιδιών, σε σχέση με το MME παιδιών με μητέρες χαμηλής μόρφωσης. Αρνητικός συντελεστής παρατηρείται επίσης, και στο Σχήμα 4. Σύμφωνα με αυτό, το MME των παιδιών δεν επηρεάζεται από το υψηλό μορφωτικό επίπεδο της μητέρας. Αντίθετα, επηρεάζεται από το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πατέρα.

Σχήμα 3: MME παιδιών με πατέρα υψηλής και μητέρα χαμηλής μόρφωσης.

Σχήμα 4: MME παιδιών με μητέρα υψηλής και πατέρα χαμηλής μόρφωσης.

7.5. Συζήτηση αποτελεσμάτων

Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, ο πατέρας συμμετέχει ενεργά στην ανατροφή του παιδιού. Σήμερα ο θεσμός της οικογένειας έχει εξελιχθεί και ο πατέρας συμμετέχει στο παιχνίδι με το παιδί και συνομιλεί μαζί του. Αυτή η συνήθεια δεν υπήρχε πριν από 20 χρόνια, καθώς ο ρόλος του περιοριζόταν στο να δουλεύει και να κουβαλάει τα αγαθά στο σπίτι. Συγκεκριμένα, όσο πιο υψηλή είναι η μόρφωση του πατέρα, τόσο πιο πολύ αυξάνεται το MME των παιδιών. Αντίθετα, όσο αυξάνεται η μόρφωση της μητέρας, τόσο μειώνεται το MME. Αυτό συμβαίνει γιατί παύει να ισχύει ο παραδοσιακό ρόλος, σύμφωνα με τον οποίο η γυναίκα έχει αναλάβει τη φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών. Επομένως, η γυναίκα έχει μετακινηθεί σε εργασιακούς χώρους. Αντίστοιχα και ο άντρας συμμετέχει σε δουλειές του σπιτιού, οι οποίες θεωρούνταν γυναικείες. Η αύξηση συμμετοχής του πατέρα στην ανατροφή του παιδιού έχει αποδειχτεί και σε άλλες έρευνες, όπως του Pressman (1980), του New και David (1985) κ.λπ. (Μαυρικάκης, 1997).

Από την άλλη πλευρά, είναι σημαντική και η συμβολή της μητέρας στην αύξηση του MME. Από τα αποτελέσματα παρατηρείται, ότι η μόρφωση της μητέρας δεν επηρεάζει το MME. Τα παιδιά με μητέρα χαμηλής μόρφωσης έχουν μεγαλύτερο MME σε σχέση με παιδιά με μητέρες υψηλής μόρφωσης. Αυτό συμβαίνει γιατί οι μητέρες υψηλής μόρφωσης, λόγω των εργασιακών ασχολιών έχουν παραμελήσει την ανατροφή του παιδιού (Μαυρικάκης, 1997), ενώ οι μητέρες με χαμηλή μόρφωση λόγω των μειωμένων εργασιακών ασχολιών αφιερώνουν περισσότερο χρόνο με το παιδί τους. Επομένως, σε αυτή την περίπτωση η υψηλή μόρφωση της μητέρας δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αύξηση του MME, αλλά αποτελεί την αιτία για μείωση των ασχολιών με το παιδί, το οποίο οδηγεί στη μείωση του MME.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι η μόρφωση επηρεάζει έμμεσα την αύξηση ή τη μείωση του MME των παιδιών. Αποτελεί δηλαδή, την αιτία για μειωμένη ή αυξημένη συμμετοχή των γονέων, πράγμα το οποίο οδηγεί σε αύξηση ή μείωση του MME των παιδιών αντίστοιχα. Για παράδειγμα, πατέρες με υψηλή μόρφωση, διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους στο παιδί, καθώς γνωρίζουν, ότι η ανάπτυξη του λεξιλογίου και της σύνταξης επηρεάζεται από τα γλωσσικά ερεθίσματα που δέχεται (Παπαηλιού, 2005). Αντίθετα, ένας πατέρας με χαμηλή μόρφωση, πιθανόν να μην γνωρίζει πόσο σημαντική είναι η συμβολή του στην ανάπτυξη του

παιδιού, προτιμάει να συναντήσει φίλους ή να ασχοληθεί με κάτι άλλο, όπως με το ψάρεμα. Όσον αφορά τη μητέρα με υψηλή μόρφωση μπορεί να γνωρίζει, ότι είναι σημαντική η συμμετοχή της, όμως να μην έχει χρόνο για το παιδί, καθώς ασχολείται με εργασιακές και οικιακές εργασίες. Ενώ, η μητέρα με χαμηλή μόρφωση έχει περισσότερο χρόνο για το παιδί, λόγω μειωμένων εργασιακών καθηκόντων.

Για την αύξηση λοιπόν του ΜΜΕ, είναι απαραίτητη η συμμετοχή τουλάχιστον ενός γονέα, είτε με χαμηλή, είτε με υψηλή μόρφωση, ο οποίος θα απαντά σε ερωτήσεις και θα παρέχει πληροφορίες και συντροφιά στο παιδί. Η γλωσσική συμμετοχή των γονέων σε διάφορες δραστηριότητες με τα παιδιά τους, βοηθά την ανάπτυξη της σύνταξης, λόγω της προτροπής των γονέων για επανάληψη και επεξήγηση των λεγομένων τους από το παιδί. Με αυτόν τον τρόπο, προστίθενται νέα στοιχεία στη γλώσσα του παιδιού. Επίσης, η αφήγηση βιβλίων και η διατύπωση ερωτήσεων από το γονέα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις αφηγήσεις του παιδιού, καθώς θα είναι ικανό να μεταδίδει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες στα άλλα άτομα (Παπαηλιού, 2005). Τα παραπάνω συμπεράσματα δεν είναι γενικεύσιμα, απλά δίνεται η δυνατότητα για περισσότερη διερεύνηση.

Το ΜΜΕ μπορεί να μην επηρεάζεται άμεσα από τη μόρφωση των γονέων, αλλά σε γενικές γραμμές καθίσταται ωφέλιμο η συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή του παιδιού. Οι γονείς ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της γλώσσας με πολλούς τρόπους από την πρώιμη παιδική ηλικία και συμβάλλουν στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού, έχοντας συνάψει ο καθένας μια διαφορετική ψυχοκοινωνική σχέση με αυτά (Χριστίδης, 2002). Ειδικότερα, η συμμετοχή του πατέρα στην ανάπτυξη του παιδιού είναι σημαντική, καθώς του προσφέρει επικοινωνιακά ερεθίσματα και διευρύνει τις γνωστικές ικανότητες σε διάφορα θέματα. Σύμφωνα με έρευνες, τα παιδιά, των οποίων οι πατέρες χρησιμοποιούν πιο ποικιλόμορφο λεξιλόγιο, παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανάπτυξη της γλώσσας. Αντίθετα, το λεξιλόγιο της μητέρας δεν επηρεάζει σημαντικά τις γλωσσικές τους δεξιότητες (Pancsofar & Vernon-Feagans, 2006). Τέλος, ανάλογα με το μορφωτικό επίπεδο, επηρεάζεται και η σχολική επίδοση. Το παιδί, μέσα από τις συζητήσεις και τις δραστηριότητες με τους γονείς, μαθαίνει να προσαρμόζεται στο σχολείο, να έχει στόχους, να ενδυναμώνεται η αυτοεκτίμησή του, να γνωρίζει τις δυνατότητές του, να συγκεντρώνει μεγαλύτερη βαθμολογία και να διαβάζει πιο πολλές ώρες (Ζερβουδάκη, 2011).

7.6. Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Μέσα από την περιήγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας διαπιστώνεται η ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση. Αυτό αποσκοπεί στη μελέτη ευρύτερου δείγματος που να είναι αντιπροσωπευτικό για τον πληθυσμό μιας χώρας, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τη μόρφωση, αλλά και άλλους παράγοντες που πιθανόν να επηρεάζουν το ΜΜΕ. Επίσης, καθίσταται αναγκαία η ενημέρωση των γονέων, αλλά και όλων όσων ασχολούνται με τα παιδιά, όπως λογοθεραπευτές, δάσκαλοι, βρεφονηπιοκόμοι, ειδικοί παιδαγωγοί κ.λπ., σχετικά με τη σημαντικότητα της συμμετοχής στη γλωσσική διαμόρφωση και εξέλιξη του παιδιού. Οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα είναι οι παρακάτω:

- I. Συμμετοχή περισσότερων παιδιών και γονέων από διάφορες περιοχές, ώστε τα αποτελέσματα να θεωρούνται γενικεύσιμα και κατά συνέπεια το δείγμα να είναι πιο αντιπροσωπευτικό.
- II. Έρευνα σχετικά με το αναμενόμενο ΜΜΕ των παιδιών σε κάθε ηλικία, καθώς στην Ελλάδα τέτοιου είδους έρευνες είναι σχεδόν ανύπαρκτες.
- III. Μελέτη της επίδρασης του ΜΜΕ των παιδιών από το μορφωτικό επίπεδο των γονέων σε αστικές και αγροτικές περιοχές και σύγκριση των αποτελεσμάτων, με σκοπό να προσδιοριστεί κατά πόσο το ΜΜΕ των παιδιών επηρεάζεται, από τον τόπο κατοικίας τους.
- IV. Μελέτη της επίδρασης του ΜΜΕ των παιδιών από άλλους παράγοντες, όπως η οικονομική κατάσταση των γονέων, τα πνευματικά ερεθίσματα που δέχονται τα παιδιά, το φύλο τους, τον τρόπο με τον οποίο απαντούν και εξηγούν τα γεγονότα οι γονείς κ.λπ.
- V. Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνών, διατυπώνοντας συγκεκριμένες παιδαγωγικές προτάσεις και κατά συνέπεια πιθανή βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας.

7.7. Προτάσεις για την ενημέρωση γονέων

Σύμφωνα με όσα απορρέουν από τη μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, παρουσιάζονται παρακάτω κάποιες προτάσεις με σκοπό την ενημέρωση των γονέων

και άλλων ειδικών, οι οποίοι ασχολούνται με παιδιά, σχετικά με την αναγκαιότητα της συμμετοχής των γονέων στην ανατροφή των παιδιών. Οι προτάσεις αυτές είναι οι εξής:

- I. Πραγματοποίηση ημερίδων με σκοπό την ενημέρωση των γονέων με χαμηλή μόρφωση, σχετικά με την γενική ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και για την αναγκαιότητα της συμμετοχής τους σε αυτή.
- II. Η παραπάνω πρόταση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με εξειδικευμένους σχολικούς συμβούλους, τους οποίους θα ορίσει η πολιτεία.
- III. Επιμορφωτικά προγράμματα για τους εκπαιδευτικούς, τους λογοθεραπευτές, τους ειδικούς παιδαγωγούς κ.λπ., σχετικά με την ανάπτυξη της γλώσσας και συμβολή των γονέων στην ανάπτυξη αυτή, με σκοπό να συμβουλευούν τους γονείς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

I. Ελληνική

Αδαμόπουλος, Λ., Δαμιανού, Χ. & Σβέρκος, Α. 1999. *Μαθηματικά και στοιχεία στατιστικής*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.

Αποστόλου, Π. 2011. *Μαθησιακές και ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της δυσλεξίας: Η οπτική των εφήβων μαθητών και των γονέων τους* (Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης).

Βογινδρούκας, Ι. 2002. *Η ανάπτυξη του λόγου σε παιδιά με αυτισμό και βαριές διαταραχές στην επικοινωνία* (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

Γεωργίου, Στ. 2000. *Σχέση Σχολείου-Οικογένειας και Ανάπτυξη του Παιδιού*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Γιάννου, Μ. 2006. *Εκπαιδευτική κινητικότητα και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο*. Ανακτήθηκε από <http://benl.primedu.uoa.gr/ptde/database-ptde/kinitikotita.pdf>

Γναρδέλλης, Χ. 2003. *Εφαρμοσμένη στατιστική*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Δαμιανού, Χ. 2006. *Μεθοδολογία δειγματοληψίας: Τεχνικές και εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη: Σοφία.

Ζερβουδάκη, Ε. 2011. *Η εμπλοκή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία και η επίδρασή της στις επιδόσεις μαθητών δημοτικού σχολείου* (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

Ζιάβρα, Ν. & Σκεύας, Α. 2009. *Ωτορινολαρυγγολογία: Στοιχεία ανατομίας, φυσιολογίας και παθολογίας*. Θεσσαλονίκη: University studio press.

Καμπανάρου, Μ. 2007. *Διαγνωστικά θέματα λογοθεραπείας*. Αθήνα: Έλλην.

Κατή, Δ. 2009. *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί* (4^η έκδ.). Αθήνα: Οδυσσέας.

Κλαδάκης, Ι. 2012. *Διερεύνηση των στάσεων των γονέων σχετικά με την εμπλοκή τους στη διδακτική - μαθησιακή διαδικασία σε επίπεδο Δημοτικού Σχολείου* (Διδακτορική διατριβή, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

- Κολιάδης, Ε. 1994. *Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη: Κοινωνιογνωστικές θεωρίες* (τ. 2), Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Κουράκη, Ι. 2004. *Διερεύνηση της μνήμης σε παιδιά με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής* (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κρήτης).
- Κουτσουβάνου, Ε. 1991. *Η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού της προσχολικής ηλικίας και η τηλεόραση*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Μαλεγιαννάκη, Α.Χ. 2015. *Ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών διαστάσεων του συστήματος της προσοχής σε παιδιά σχολικής ηλικίας* (Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο).
- Μαυρικάκης, Μ. 1997. *Η συμβολή του πατέρα και της μητέρας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού προσχολικής ηλικίας* (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κρήτης).
- Mulhauber, R. 2002. *Κοινωνικοποίηση: Θεωρία και έρευνα*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Odonoghue, O. & Garard, M. 2005. *Κλινική ωτορινολαρυγγολογία*. Αθήνα: Παρισιάνου.
- Παπαδόπουλος, Θ.Α. 2010. *Σύνδρομο αποφολίδωσης και νευροαισθητήρια απώλεια ακοής* (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών). Διαθέσιμο από τη βάση δεδομένων του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Κωδ. 25690).
- Παπαηλιού, Χρ. 2005. *Η ανάπτυξη της γλώσσας: Θεωρητικές προσεγγίσεις και ερμηνευτικά δεδομένα από την τυπική και αποκλίνουσα γλωσσική συμπεριφορά*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Παρασκευόπουλος, Ι. 1985. *Εξελικτική ψυχολογία: Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση* (τ. 1), Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Παρασκευόπουλος, Ι. 1985. *Εξελικτική ψυχολογία: Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση* (τ. 2), Αθήνα: Αυτοέκδοση.

- Ραδιώτης, Α. 1992. *Μελέτη του ουδού και της απόσβεσης του ακουστικού αντανακλαστικού σε παιδιά με φυσιολογική ακοή* (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Αθηνών).
- Ρούσσο, Π. 2011. *Γνωστική ψυχολογία: Οι βασικές γνωστικές διεργασίες*. Αθήνα: Τόπος.
- Σακελλαρόπουλος, Π. 2001. *Σχέσεις μητέρας και παιδιού στον πρώτο χρόνο της ζωής* (3^η έκδ.). Αθήνα: Παπαζήσης.
- Σακκάς, Β. 2001. *Οικογένεια και μαθησιακές δυσκολίες* (Διδακτορική διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο).
- Σούπη, Ε. 2013. *Χρήσιμο γλωσσικό υλικό: Εικόνες περιγραφής*. Ανακτήθηκε από <http://logotherapeia-ioannina.blogspot.gr/2013/02/blog-post.html>
- Shiple, K. & McAfee, G. 2013. *Διαγνωστικές προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία*. Αθήνα: Gotsis.
- Φιλιππάκη – Warburton, Ειρ. 1992. *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Τζάνη, Μ. 1993. *Σχολική επιτυχία: ζήτημα ταξικής προέλευσης και κουλτούρας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Τζιόλα, Μ. 2013. *Μελέτη της εξέλιξης της φωνητικής ικανότητας μετά από παράλυση των φωνητικών χορδών* (Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο).
- Φλουρής, Γ. 1989. *Αυτοαντίληψη, σχολική επίδοση και επίδραση γονέων: Μια πανελλήνια έρευνα σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Φραγκουδάκη, Α. 1985. *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Χριστίδης, Α. 2002. *Όψεις της γλώσσας*, Αθήνα: Νήσος.

II. Ξενόγλωσση

- Antonelli, A.L. 2005. *Organizational and SES Predictors of Student Achievement and School Effectiveness*. Retrieved from ProQuest/UMI.
- Baker, D. P., & Stevenson, D. L. 1986. Mothers' strategies for children's achievement: Managing the transition to high school. *Sociology of Education*, 59, 156-166.
- Brown, R. 1973. *A first language: The early stages*. Cambridge University Press. Retrieved from Journal of Child Language.
- Bruner, J. 1974/75. *From communication to Language: A psychological perspective*. *Cognition* 3, 225-287. Retrieved from Sciences direct.
- Finders, M., & Lewis, C. 1994. *Why some Parents Don't Come to School*. Educational Leadership. Retrieved from <https://books.google.gr>
- Hoff, E. 2005. *Language Development* (3rd ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning.
- Lamb-Parker, F., Piotrkowski, C. S., Baker, A. J. L., Kessler-Sklar, S., Clark, B., & Peay, L. 2001. *Understanding barriers to parent involvement in Head Start: aresearch-community partnership*. *Early Childhood Research Quarterly*, 16(1), 35-51. Retrieved from Sciences direct.
- Lareau, A., & Shuman, W. 1996. The Problem of Individualism in Family-School Policies. *Sociology of Education*, 69, 24-39. Retrieved from jstor.org.
- Lawson, M. A. 2003. School-Family Relations In Context: Parent and Teacher Perceptions of Parent Involvement. *Urban Education* 38(1), 77-133. Retrieved from <http://ue.sagepub.com/content/38/1/77.short>
- Lenneberg, E. 1967. *Biological foundations of language*. New York: Wiley.
- Mc Namara-Horvat, E., Weininger, E. B., Lareau, A. 2003. From Social Ties to Social Capital: Class Differences in the Relations between Schools and Parent Networks. *American Educational Research Journal*, 40(2), 319-351.
- O'Donnel, J., Kirkner, S. L., & Meyer-Adams. 2008. N. Low-Income, Urban Consumers' Perceptions of Community School Outreach Practices, Desired Services, and Outcomes. *The School Community Journal*, 18(2), 147-164.

- Okpala, C. O., Okpala, A.O. & Smith, F.E. 2001. Parental involvement, instructional expenditures, family socioeconomic attributes, and student achievement. *The Journal of Educational Research*, 95(2), 110-115.
- Pancsofar, N. & Vernon-Feagans, L. 2006. Mother and father language input to young children: Contributions to later language development, *Applied Developmental Psychology*, 27(2), 571-578.
- Parker, M. & Brorson, K. 2005. A comparative study between mean length of utterance in morphemes (MLUm) and mean length of utterance in words (MLUw). *First language*, 25(3), 365-376. Retrieved from Sciences direct.
- Ryan, B. A. & Adams, G. R. 1995. The family-school relationships model. In B. A. Ryan, G. R. Adams, T. P. Gullotta, R. P. Weissberg, & R. L. Hampton (Eds.), *The Family-School Connection: Theory, Research, and Practice* (pp. 3-28). Newbury Park, CA: Sage.
- Skinner, B.F. 1957. Verbal behavior. Retrieved from books.google.gr.
- Zanjani, M., Vahab, M. & Karimi, L. 2014. Comparing “Mean Length of Utterance” and “Mean Length of Five Phrasal Utterances” between 2-To-5 Year-Old Normal Farsi - Speaking Children. *Journal of Rehabilitation Science and Research*, 52-55. Retrieved from Sciences direct.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Έντυπο προς υπογραφή στους γονείς για την έγκριση συμμετοχής του παιδιού τους, αλλά και τη δική τους στην έρευνα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Έντυπο έγκρισης διεξαγωγής έρευνας

Αγαπητοί κηδεμόνες,

Ονομάζομαι Σεβδαλή Καλλιόπη και είμαι φοιτήτρια Λογοθεραπείας του ΤΕΙ Καλαμάτας. Στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας με θέμα «Μελέτη της επίδρασης του μορφωτικού επιπέδου των γονέων στο Μέσο Μήκος Εκφωνήματος των παιδιών από 6-8 ετών, της νήσου Καρπάθου (Ν. Δωδεκανήσου)» διεξάγω μια έρευνα.

Θα χαρώ πολύ αν έχω την συγκατάθεσή σας, για να πάρω ένα δείγμα ομιλίας από το παιδί σας, με τη βοήθεια δημοσιογραφικού μαγνητόφωνου. Το δείγμα ομιλίας θα χρησιμοποιηθεί μόνο για ερευνητικούς σκοπούς και αφού απομαγνητοφωνηθεί θα διαγραφεί. Η διαδικασία αυτή θα διαρκέσει περίπου 10 λεπτά. Η λήψη δείγματος θα πραγματοποιηθεί στο σπίτι σας, κατόπιν τηλεφωνικής συνεννόησης. Στη συνέχεια θα σας δοθεί ένα σύντομο ερωτηματολόγιο, το οποίο θα πρέπει να συμπληρώσετε. Αν συμφωνείται το παιδί σας να συμμετάσχει στην έρευνα, υπογράψτε το έντυπο και επικοινωνήστε μαζί μου στο τηλέφωνο 6972686451. Επισημαίνεται, ότι όλη η διαδικασία θα είναι **ΑΝΩΝΥΜΗ**.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων,

Σεβδαλή Καλλιόπη

Η συνεργασία σας θα είναι πολύτιμη.

Υπογραφή γονέα

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση από τους γονείς.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Αγαπητέ κηδεμόνα,

Η συμπλήρωση του ακόλουθου ερωτηματολογίου αποτελεί ουσιαστική συμβολή στην έρευνα με τίτλο: «Μελέτη της επίδρασης του μορφωτικού επιπέδου των γονέων στο Μέσο Μήκος Εκφωνήματος των παιδιών από 6-8 ετών, της νήσου Καρπάθου (Ν. Δωδεκανήσου)».

Η ενεργός συμμετοχή σας για την επιτυχή έκβαση της παρούσας έρευνας είναι καθοριστικής σημασίας, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι κάθε έρευνα έχει ως στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων, καθώς και τη διατύπωση προτάσεων.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν απαιτεί την καταχώρηση προσωπικών στοιχείων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η **ανωνυμία** των συμμετεχόντων. Οι απαντήσεις είναι **εμπιστευτικές** και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για ερευνητικούς σκοπούς. Παρακαλώ συμπληρώστε το ακόλουθο ερωτηματολόγιο και **επιστρέψτε το** στην ερευνήτρια, έπειτα από τηλεφωνική συνεννόηση.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

Σεβδαλή Καλλιόπη
Φοιτήτρια Λογοθεραπείας
Τηλέφωνο επικοινωνίας: 6972686451
email: popisevdali@gmail.com

Αριθμός παιδιού: _____

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στοιχεία του δείγματος της έρευνας

Για την περιγραφή του δείγματος της έρευνας είναι απαραίτητη η συμπλήρωση των παρακάτω πεδίων:

Απαντά: η μητέρα _____ ο πατέρας _____ και οι δυο γονείς _____

Δημογραφικά στοιχεία παιδιού				
Φύλο	Αγόρι		Ηλικία	_____ ετών και _____ μηνών
	Κορίτσι			
Τάξη	Α΄ Δημοτικού		Σχολείο φοίτησης	1 ^ο Δημοτικό Πηγαδίων
	B΄ Δημοτικού			2 ^ο Δημοτικό Πηγαδίων
				Δημοτικό Απερίου
Αδέρφια	0		Σειρά γέννησης	0
	1			1ο
	2			2ο
	3			3ο
	4			4ο
	5			5ο
	Άλλο			Άλλο
Παλιά περιοχή κατοικίας	Κάρπαθος		Τωρινή περιοχή κατοικίας	Πηγάδια
	Αθήνα			Σε χωριό
	Θεσσαλονίκη			
	Άλλο:			

Δημογραφικά στοιχεία γονέων				
Στοιχεία	Μητέρα		Πατέρα	
Ηλικία	_____		_____	
Σπουδές	Απόφοιτη Δημοτικού		Απόφοιτος Δημοτικού	
	Απόφοιτη Γυμνασίου		Απόφοιτος Γυμνασίου	
	Απόφοιτη Λυκείου		Απόφοιτος Λυκείου	
	Πτυχιούχος Ι.Ε.Κ		Πτυχιούχος Ι.Ε.Κ	
	Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι		Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι	
	Πτυχιούχος Πανεπιστήμιου		Πτυχιούχος Πανεπιστήμιου	
	Κάτοχος μεταπτυχιακού		Κάτοχος μεταπτυχιακού	
	Κάτοχος διδακτορικού		Κάτοχος διδακτορικού	
Σημερινό Επάγγελμα	_____		_____	
Παλιότερο Επάγγελμα	_____		_____	

Για την επιλογή του δείγματος της έρευνας είναι απαραίτητη η συμπλήρωση των παρακάτω στοιχείων ή πεδίων:

Σύντομο ιστορικό παιδιού			
1. Γνωρίζετε αν το παιδί σας αντιμετωπίζει κάποιες από τις παρακάτω δυσκολίες;			
Ναι, αντιμετωπίζει	→	Σύνδρομο	
		Αυτισμό	
		Εγκεφαλική παράλυση	
		Νοητική υστέρηση	
		Βαρηκοΐα ή κώφωση	
		Άλλο: (δυσπραξία, δυσφασία, τραυλισμός, καθυστέρηση λόγου και ομιλίας, ειδική γλωσσική διαταραχή κ.α.).	
Όχι, δεν αντιμετωπίζει	_____		

Σύντομο ιστορικό παιδιού

2. Πως θα χαρακτηρίζατε την επίδοσή του στο σχολείο;

Κακή	
Μέτρια	
Πολύ καλή	
Άριστη	

3. Εκτός από τα ελληνικά χρησιμοποιείτε και άλλη γλώσσα για να επικοινωνήσετε με το παιδί;

Ναι, χρησιμοποιούμε	→	Αγγλικά	
		Αλβανικά	
		Γερμανικά	
		Άλλη:	
Όχι, δεν χρησιμοποιούμε	_____		

4. Με ποιους ζει το παιδί στο σπίτι;

Με τους γονείς	
Με τους παππούδες	
Με γονείς και παππούδες	
Με άλλα συγγενικά πρόσωπα	
Με άλλα συγγενικά πρόσωπα και γονείς	

5. Με τι ασχολείται τον ελεύθερο χρόνο του;

Παίζει με τους φίλους του		Διαβάζει εξωσχολικά βιβλία	
Παίζει με τον υπολογιστή		Παίζει ποδόσφαιρο	
Κάνει μαθήματα χορού		Βλέπει ντοκιμαντέρ	
Ακούει μουσική		Πηγαίνει θέατρο	

Άλλο: _____
_____

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ερωτήσεις της ημι-δομημένης συνέντευξης προς τα
παιδιά, τα οποία συμμετείχαν στην έρευνα.

ΗΜΙ-ΔΟΜΗΜΕΝΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

(Συζήτηση με τη βοήθεια των παρακάτω ερωτήσεων για την απόκτηση του δείγματος ομιλίας).

- 1 Γεια σου! Πως σε λένε;
- 2 Τι κάνεις;
- 3 Τι **τάξη** πας;
- 4 Έχεις **αδέρφια**; (Αν ναι → πόσα, ηλικία, τάξη).
- 5 Που μένεις; (Περιέγραψε μου, το **σπίτι** σου).
- 6 Έχεις **κατοικίδιο**; (Περιέγραψε το, όνομα, χρώμα, που το έχετε κ.α.).
- 7 Σου αρέσει το **σχολείο**;
- 8 Ποιο **μάθημα** σου αρέσει πιο πολύ και **γιατί**;
- 9 Έχεις **φίλους**; Θες να μου μιλήσεις για αυτούς; → (Πόσους; Ονόματα; Τι τάξη πάνε; Με τι παίζουν;).
- 10 Σου αρέσει να πηγαίνεις **εκδρομή** με την τάξη σου; Που πηγαίνετε; Τι κάνετε όταν πηγαίνετε;
- 11 Θες να μου περιγράψεις πως περνάς τη **μέρα** σου (π.χ. τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις);
- 12 Όταν δεν έχεις διάβασμα τι κάνεις;
- 13 Ποιο είναι το αγαπημένο σου **παραμύθι**; Θες να μου το πεις;
- 14 Ποιο είναι το αγαπημένο σου **παιχνίδι**; Θες να μου πεις πως παίζεται;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV

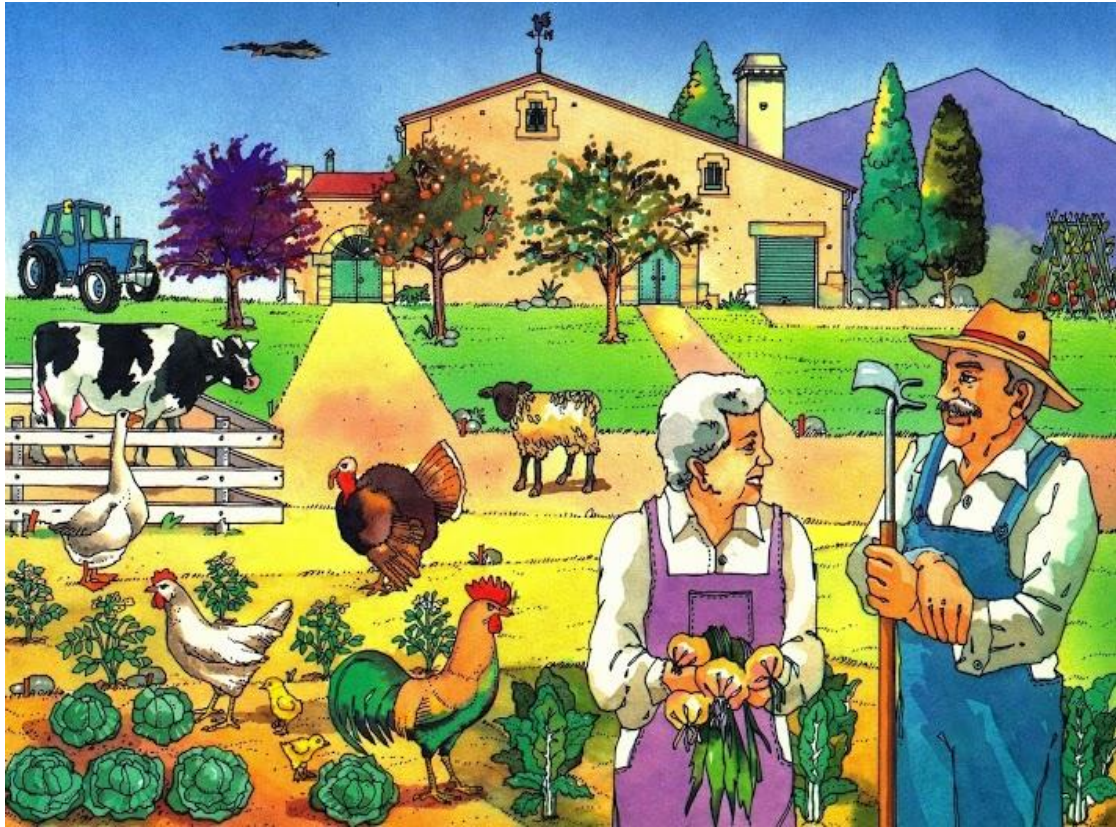
Εικόνες για την απόκτηση επαρκούς γλωσσικού
δείγματος, με οικείο περιεχόμενο.

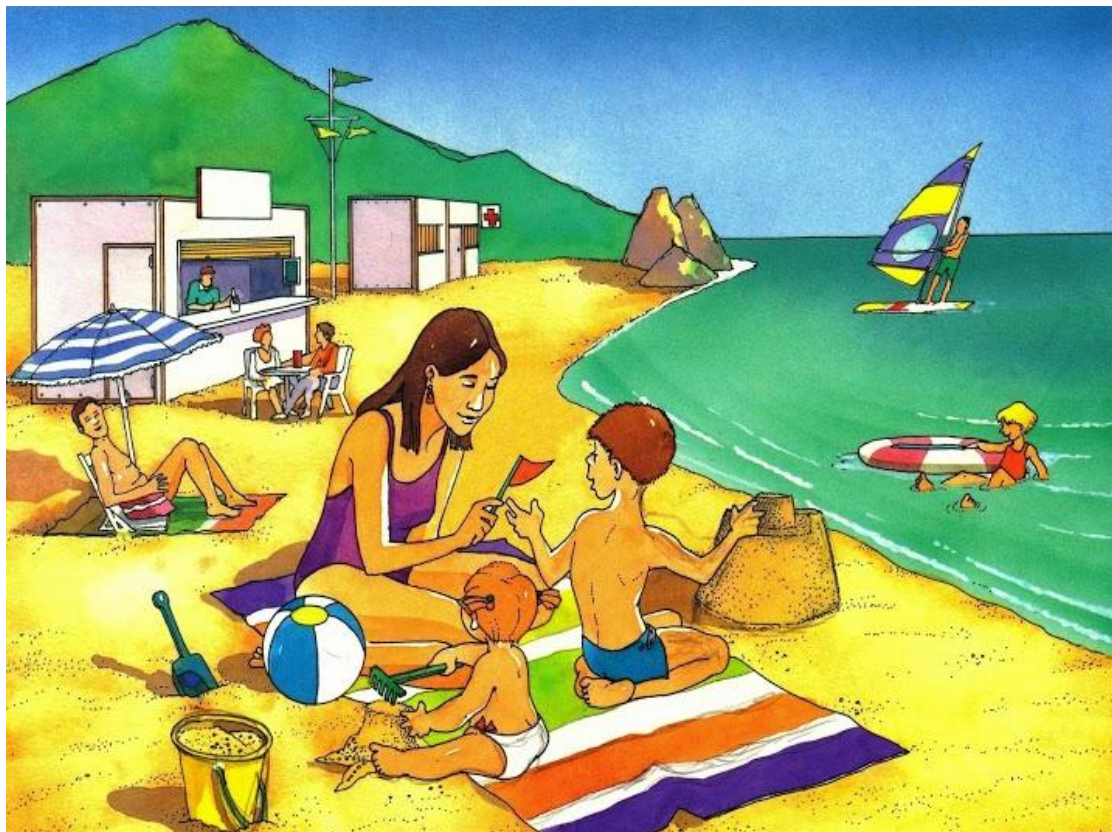
Εικόνα 1: Η φάρμα – Αγροτικές ασχολίες – Φύση – Ζώα (Shipley & McAfee, 2013).

Εικόνα 2: Η παιδική χαρά – Ψυχαγωγία παιδιών (Σούπη, 2013).

Εικόνα 3: Το αγρόκτημα – Αγροτικές ασχολίες – Φύση – Ζώα (Σούπη, 2013).

Εικόνα 4: Η παραλία – Παιχνίδια στη θάλασσα – Ιατρείο – Καντίνα (Σούπη, 2013).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Γλωσσικά δείγματα των παιδιών. Σημειώνεται, ότι στους διαλόγους το Ε σημαίνει Ερευνήτρια και το Π παιδί. Επίσης, για την εξασφάλιση την ανωνυμίας των συμμετεχόντων τα ονόματα θα αναφέρονται ως «Ανώνυμος/η».

1. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 13

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.55
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 13		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανόνημη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά είμαι.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Βήτα ένα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι. Έναν αδερφό πιο μικρό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Έχει δύο καναπέδες η κουζίνα είναι απέναντι. Έχει έναν διάδρομο από δίπλα από της μαμάς. Έχει το δωμάτιό μας δεξιά από την κουζίνα. Έχει την αυλή.	
Ε:	Το δωμάτιο σου πως είναι;	

Π:	Έχει από την μία πλευρά αγορίστικα και από την άλλη κοριτσίστικα και κρεβάτι το ένα πάνω από το άλλο.
Ε:	Έχεις και παιχνίδια;
Π:	εεε τέσσερις κούτες από τα παλιά χρόνια. Έχω πολλές κούκλες και ένα φορηγάκι που έχει αυτό το μικρό ανθρωπάκι. Έχει και μια ρόδα που μου την έδωσε η γιαγιά μου και ένα μεγάλο εεε σπίτι με τσουλήθρα.
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Όχι. Έχω ζωάκια πάνω στο γραφείο, σκύλο με μωρά. Τα μικρά είναι μαύρα με άσπρο και τα μεγάλα είναι καφέ ανοιχτό.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γυμναστική, γιατί τρέχουμε και γυμναζόμαστε.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι, η Ανώνυμη που ήρθε πριν, η Ανώνυμη, η Ανώνυμη και η Ανώνυμη και μας κυνηγάνε τα αγόρια.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στην Κυρά Παναγιά. Παίζουμε, είχαμε πάρει και τα πλέξι πλέξι και πλέκαμε. Πηγαίναμε εεε κάτω από δέντρα και τρώγαμε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Την Δευτέρα τρώω πρωινό. Έρχομαι εδώ, μαθαίνουμε πράγματα μετά πηγαίνω σπίτι ξεκουράζομαι και μετά διαβάζω τα αγγλικά.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω με τον αδερφό μου κρυφτό. Πλέκω πλέξι πλέξι στο σπίτι. Έχω πολλά τελείωσε όλο το ποτήρι.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ναι. Είναι σε μια σαλάτα μέσα και είναι μια σταγόνα ξύδι μια σταγόνα λάδι και πηγαίνει πάνω στην φέτα και τσουλάνε. Είναι χειμώνας και κάνουν τσουλήθρα σε ένα λάχανο εεε και κάνουν τσουλήθρα πάνω σε ένα μαχαίρι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Το κυνηγητό. Το ένα άτομο κυνηγεί το άλλο και εμείς πηγαίνουμε στις τουαλέτες των κοριτσιών.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.

Π:	Τα γουρούνια εδώ πίνουν γάλα από την μαμά τους. Ο κόκορας τρώει εεε καλαμπόκι. Εδώ πέρα η αγελαδίτσα πίνει από την μαμά της γάλα, κάθετε πάνω σε ένα ξύλο και παίρνει ένα γουρουνάκι. Αυτός καβαλά ένα άλογο. Αυτός ψαρεύει, εεε η μαμά πάπια πηγαίνει βόλτα με τα μικρά της. Εδώ πέρα κάθετε πάνω στα άχυρα. Εδώ μέσα αρμέγει και αυτός βάφει και ο σκύλος τρέχει.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ πρέπει να είναι ένας παππούς και μια γιαγιά σε ένα αγρόκτημα και παίρνουνε τα λαχανικά και τα πηγαίνουν σπίτι. Συζητάνε τι να φτιάξουν για φαγητό και ο παππούς μετά το μεσημέρι εεε θα πάει να αρμέξει την αγελάδα.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ ένα κοριτσάκι φτιάχνει έναν πύργο και ο αδερφός της φτιάχνει έναν πιο μεγάλο. Αυτό είναι μέσα στο νερό και η μαμά του του δίνει σημαϊάκι. Κάθετε αυτός κάτω από την ομπρέλα και συζητάνε κάτι εεε με κάποιον και εδώ συζητάνε αυτοί οι δύο. Αυτός καθαρίζει ποτήρια και αυτό είναι σερφινγκ.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω μια γιαγιά και έναν παππού να μιλάνε, δύο παιδιά να περπατάνε, κάνουν κούνια παίζουν μπάλα, να προσπαθούν να πιάσουν το μπαλόνι και αυτός κάνει τσουλήθρα.

2. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 14

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρας: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 3.94
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 14		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Εσύ τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Έναν αδερφό, πηγαίνει Δευτέρα Γυμνασίου.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Το σπίτι μου είναι πολύ μεγάλο. Είναι σε πολυκατοικία και από πάνω μένουν οι συγγενείς μου. Απέναντι εεε μένει η γιαγιά μου και το σπίτι μου έχει σαλόνι, κουζίνα. Κοιμάμαι ξεχωριστά από τον αδερφό μου. Έχω ψηλό κρεβάτι και έχουμε ψαράκια. Έχουμε ένα χρυσόψαρο, είχαμε και κάτι άλλα αλλά πεθάνανε.	
Ε:	Τα έχετε στο δωμάτιο σου;	

Π:	Όχι, τα έχουμε στον διάδρομο.
Ε:	Εκτός από ψαράκια έχετε άλλα κατοικίδια;
Π:	Όχι, μόνο η θεία μου έχει ένα κατοικίδιο που είναι σκυλάκι.
Ε:	Πως είναι;
Π:	Είναι μεγάλο.
Ε:	Πως το ονομάσατε;
Π:	Ντορέτα και την χαϊδεύω και παίζουμε. Όταν πάμε εκεί και τρώμε και έχω λερωμένα χέρια και πάω και τα πλένω και έρχεται και τα μυρίζει.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά, γιατί κάνουμε ωραία πράγματα. Κάνουμε εεε και με το χίλια και αυτό μου αρέσει.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Έχω τέσσερις και παίζουμε καμιά φορά με τα αγόρια. Κάνουν τα λιοντάρια και εμείς τους ανθρώπους και μας κυνηγάνε. Παίζουμε και κυνηγητό και πάμε στις τουαλέτες των κοριτσιών και κάποια αγόρια μπαίνουν μέσα.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στην Κυρά Παναγιά εεε και ξαφνικά άρχισε να βρέχει και πήγαμε στο εκκλησάκι και όταν σταμάτησε πήγαμε στα δέντρα μας και εγώ με τους φίλους μου είχαμε βρει ένα μεγάλο δέντρο και δεν μας έβρεχε.
Ε:	Παίζατε και κάποιο παιχνίδι;
Π:	Ναι, καμιά φορά άμα έχει κανένα αγόρι παίζουμε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα έρχομαι εδώ, παίζω με τους φίλους μου και κάνω τα μαθήματα μου και μετά πάω σπίτι μου αλλάζω, πλένομαι και τρώω και μετά κάνω τα μαθήματα μου και στις εφτά η ώρα έχω χορό και στις οχτώ έρχομαι σπίτι, αλλάζω τρώω και μετά βλέπω λίγο παιδικά και μετά πάω για ύπνο.
Ε:	Εκτός από αυτό κάνεις και τίποτα άλλο;
Π:	εεε δεν κάνω τίποτε άλλο, κάνω αγγλικά μου αρέσει να ζωγραφίζω.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Είναι ένα βιβλίο που μου αρέσει και το λένε η μικρή μπαλαρίνα.

Ε:	Θυμάσαι να μου πεις με λίγα λόγια τι λέει;
Π:	Ναι. Είναι ένα παιδάκι που πάει σχολείο μπαλαρίνων και έχει κάποιες φίλες εκεί που την κοροϊδεύουν, δεν μπορεί να κάνει στροφές και θα χορέψουν εκεί και πήρε μια θέση που η άλλη η φίλη της δεν μπορούσε γιατί είχε σπάσει το πόδι της. Πήρε αυτή την θέση της και έμαθε να κάνει μπαλέτο και μετά τις πετούσαν λουλούδια και η δασκάλα της της έδωσε ένα μεγάλο μπουκέτο.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι οι κούκλες. Παίρνω της μαμάς μου τα παλιά της εκείνα που βαφόταν και της βάρφω. Παίζω εκεί πέρα και καμιά φορά κάνω ότι έχουν έρθει στο κομμωτήριο και τους φτιάχνω τα μαλλιά.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Εδώ είναι μια παιδική χαρά με λίγα παιδάκια που έχασαν το μπαλόνι τους. Δυο μεγάλους, έναν παππού και μια γιαγιά που κάθονται. Ένα παιδί που είναι στην τσουλήθρα. Δυο αγόρια εεε παίζουν μπάλα και ένα παιδί κάνει κούνια. Μια βρύση και ένας σκουπιδοτενεκές και εκεί έχει ένα σχολείο με ένα μεγάλο ρολόι και δέντρα και ένα εκκλησάκι.
Ε:	Εδώ;
Π:	Είναι μια γιαγιά και ένας παππούς και έχουν κάτσει. Έχουν αγελάδες, χήνες, κόκορες, ένα τρακτέρ και κρεμμύδια. Έχουν και μαρούλι και κοτόπουλα. Έχουν πορτοκάλια, δέντρα και ένα μεγάλο σπίτι και εκεί πέρα έχουν κάτι ντομάτες.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ είναι μια μαμά με τα παιδιά της και φτιάχνουν κάστρα εεε και εκεί ένας μεγάλος στην θάλασσα και ένας που κάνει σερφινγκ. Δυο μεγάλους που κάθονται στην καφετέρια και ένα μεγάλο που κάθετε κάτω από μια ομπρέλα και κάτι βράχους.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ είναι μια φάρμα που είναι ένα κοριτσάκι που έχει μια γατούλα, ένα γουρούνι ένα κόκορα εεε και αγελάδες, ένα μεγάλο σπίτι με έναν που αρμέγει τις αγελάδες. Ένα κορίτσι που παίζει στα άχυρα και έναν που βάρφει το σπίτι, εεε έναν που είναι πάνω στο άλογο και μια πάπια με τα παπάκια που είναι κοντά στα μήλα και εκεί έχει καλαμπόκια.

3. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 15

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρα: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Μενετές	ΜΜΕ: 5
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 15		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Βήτα δύο, Δημοτικού.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Όχι.	
Ε:	Από πού είσαι;	
Π:	Από Μενετές.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Μεγάλο με δύο τηλεοράσεις μαύρες, ένα συνηθισμένο σπίτι.	
Ε:	Το δωμάτιο σου πως είναι;	
Π:	Μπλε βαμμένο, έχει κάτι αυτοκόλλητα αστέρια γιατί ήμουν από μικρός εκεί, τηλεόραση, γραφείο, βιβλιοθήκη, κλιματιστικό εεε αυτά.	

Ε:	Έχεις και παιχνίδια;
Π:	Ναι. Λίγες μπάλες κάτω από το κρεβάτι, σπαθιά, πάζλ, αμάξια, αυτά.
Ε:	Έχεις κάποιο κατοικίδιο στο σπίτι;
Π:	Έχω ένα σκύλο και είναι άνθρωπος, δέκα χρονών, είναι μεγάλος, μαύρο με άσπρο. Μια φορά είχαμε πιάσει μια πέρδικα και την πέταξε ο μπαμπάς και ήταν εεε πεθαμένη και το σκυλί πήγε και την έφερε με το στόμα.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Μαθηματικά, γιατί είναι πιο εύκολα και πιο βαρετά. Ο μπαμπάς μου μου μαθαίνει κάθε μέρα από χίλια από την κυρία που μας μάθαινε το καλοκαίρι, δηλαδή είμαι πιο μπροστά.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, δεκαπέντε. Παίζουμε ποδόσφαιρο, περπατάμε πάμε εκδρομή αυτά.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Όπου μας πάρουν. Στην Κυρά Παναγιά, καθόμαστε τρώμε φαγητό, εεε περπατάμε, παίζουμε λίγο, κάποιος παίρνουν και κάτι παιχνίδια τέτοια, κάτι σαν τουβλάκια.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Πάω σχολείο, κάνω τα δόντια μου, του μπαμπά του ανοίγω το κλιματιστικό, του φέρνω χάπια. Είναι και τα καντήλια. Έρχονται οι γείτονες και μετά πάω να κοιμηθώ.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα τι κάνεις;
Π:	Παίζω ηλεκτρονικά, κάθε φορά έρχονται οι γείτονες είναι και συγγενείς μας και κουβεντιάζουμε και βλέπουμε ειδήσεις, αυτά.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Όχι.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Ηλεκτρονικά, παίζω μπάσκετ, ποδόσφαιρο, αυτοκίνητα, αυτά.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Κάποιοι εδώ κάθονται. Εδώ περπατάνε. Εδώ είναι λούνα Παρκ. Εδώ έχει μια βρύση. Εδώ είναι τα παιδιά, παίζουν ποδόσφαιρο και εδώ νομίζω είναι μια εκκλησία. Εδώ δεν ξέρω τι είναι αυτό, μπορεί να είναι ένα σχολείο αυτά.

Ε:	Εδώ;
Π:	Πάπιες, κότες, αγελάδες, εεε μαρούλια, κρεμμύδια, δυο άνθρωποι κλαδεύουν κάτι δηλαδή με χόρτα, εδώ το σπίτι τους, αυτά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Κάποια παιδιά το καλοκαίρι κάνουν παιχνίδια με την άμμο και εδώ κολυμπάνε, αυτά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Είναι εδώ κάτι γουρούνια. Εδώ μια γάτα. Εδώ είναι ένα άλογο και μέσα εκεί τις αγελάδες. Εδώ ένας σκύλος. Εδώ ένας άνθρωπος που βάφει, ένα κορίτσι ένα σπίτι, αυτά.

4. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 16

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	MME: 4.76
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 16		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Αλλα δύο πιο μικρά. Η μεσαία είναι πέντε χρονών και η μικρή τεσσάρων.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, Πηγάδια μένω.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Είναι διώροφο, έχει τέσσερα δωμάτια, η μαμά το ένα το έκανε σιδερωτήριο. Έχουμε κουζίνα, σαλόνι, εεε έχουμε τα παιχνίδια μας και μια τραπεζαρία. Είναι ένα δωματιάκι και έχουμε την βιβλιοθήκη μου, το κρεβάτι μου και πράγματα δικά μου. Έχουμε κουκλόσπιτο, κούκλες, παιχνίδια μαγειρικής, μικρή κουζίνα, αυτά.	

Ε:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Έχω ψαράκια, τόσο μικρά πορτοκαλί σε ένα μεγάλο ενυδρείο κοντά στην τραπεζαρία
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά, γιατί μου αρέσουν πιο πολύ τα μαθηματικά.
Ε:	Γιατί τι κάνετε;
Π:	Διαίρεση, πρόσθεση, πολλαπλασιασμό, αυτά.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Έχω πολλές, οι δυο είναι στην γειτονιά μου και βγαίνουμε έξω και παίζουμε και οι άλλες συνήθως έρχονται σπίτι μου.
Ε:	Τι παίζεις στο σχολείο;
Π:	εεε με πιάνει ο ένας από εδώ και η άλλη από την άλλη και κάνουμε γλίστρες.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Έχουμε πάει στο Σάνταλο και στην Κυρά Παναγιά. Ξαπλώνουμε, παίζουμε διάφορα, κάνουμε ότι μας έρθει, μιλάμε δεν ξέρω άλλα.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί πάω σχολείο. Όταν γυρνάω σπίτι τρώω, εεε διαβάζω και μετά στις πέντε και μισή έχω αγγλικά. Πέντε και μισή με εφτά και εφτά με οχτώ χορό και οχτώ με εννιά ποδόσφαιρο και ήμαστε είκοσι τέσσερα κορίτσια. Διαβάζω και βιβλία.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Από αυτά που έχω διαβάσει είναι οι τρεις σωματοφύλακες, αλλά δεν μπορώ να το πω.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις μου το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι το κρυφτό. Ένα παιδί φιλάει και οι άλλοι κρύβονται και αυτός που φιλάει μετράει πέντε δέκα δεκαπέντε μέχρι το εκατό και μετά λέει φτου και βγαίνω και οι άλλοι έχουν κρυφτεί και πρέπει να τους φτύσει και να πει φτου μια τάδε.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω κάποια παιδιά που παίζουν μπάλα. Κάποια παιδιά που εεε πετάνε. Ένα κοριτσάκι κάνει κούνια. Ένα αγοράκι κάνει τσουλήθρα. Αυτοί κάθονται και

	αυτοί πετάνε ένα μπαλόνι. Βλέπω πολλά σπίτια και πολλά δέντρα και αυτή η εικόνα είναι μέσα στην παιδική χαρά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Δύο ηλικιωμένοι άνθρωποι πρέπει να είναι αγρότες. Ένας παππούς και μια γιαγιά έχουν ένα αγοράκι και εκεί ζώα και εκεί δέντρα και χορτάρι. Έχουν φυτέψει πράγματα και τέτοια και πίσω εκεί και αυτό εδώ είναι ένα πουλάκι.
Ε:	Εδώ;
Π:	Αυτοί είναι στην παραλία κάποιοι άνθρωποι, κολυμπάνε εδώ. Μάλλον έχει καντίνα τα παιδάκια φτιάχνουν κάστρα και αυτή παίζει με την άμμο και αυτή την βοηθά, αυτοί κάθονται και πίνουν καφέ, αυτό δεν ξέρω τι είναι.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Αυτό είναι μια φάρμα, πολλά ζώακια, αγελάδες, κότες και γουρούνια. Εκεί μια λίμνη που ψαρεύει ένας ψαράς. Αυτό το αγοράκι πιάνει το μικρό γουρουνάκι. Εδώ δεν ξέρω τι γίνεται. Εδώ είναι καρότσα, κάτι φτιάχνει αυτός και ένα κορίτσι πάνω στο άλογο, μια βαρκούλα εκεί, αυτά.

5. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 20

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρας: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4.68
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 20		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά είμαι.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Βήτα Δημοτικού.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν μεγαλύτερο.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από τα πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Είναι μεγάλο. Έχει πισίνα. Έχει κρεβάτι, καναπέ, τηλεόραση και δύο σκυλιά και σκάλες και μπαλκόνι. Το δωμάτιο μου έχει δύο κρεβάτια, το ένα πάνω από το άλλο, ο αδερφός μου κοιμάται εεε στο κάτω και εγώ στο πάνω και έχω φωτογραφίες. Έχω θρανίο. Έχω καρέκλα. Έχω παιχνίδια, αυτοκίνητα, φορτηγά.	

E:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Ναι. Ένα κυνηγόσκυλο. Το αγαπώ πολύ, παίζουμε μαζί μπάλα, όταν του λέω να μου την δώσει και μου δίνει το χέρι του. Μέσα στο σπίτι έχω κούνιες, η γάτα κάνει κακά κοιμάται, το κουνέλι κοιμάται μέσα στο κλουβί.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Το αγαπημένο μου μάθημα είναι η θεατρική αγωγή, γιατί κάνουμε θέατρα. Τα αγγλικά, γιατί μου αρέσουν και όποιος είναι φρόνιμος του δίνει ένα αρκουδάκι, έχω πάρει πολλά.
E:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε καμιά φορά κάτι με πιστόλια, κάτι ψεύτικα. Τους βλέπω, όταν κάνουμε προπόνηση.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στο Σάνταλο, στην Κυρά Παναγιά. Παίζουμε, κάνουμε πικ νικ, κρυφτό κυνηγητό.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί ξυπνάω, πάω σχολείο, εεε δυο η ώρα και μετά αλλάζω, τρώω και μετά αλλάζω, παίζω λίγο και μετά πάω για μπάλα, μετά τρώω κοιμάμαι και ξανά τα ίδια.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Εκτός από μπάλα, όταν είμαι ελεύθερος, τα Σαββατοκύριακα πηγαίνω βόλτα στο λιμάνι και τρώω παγωτό. Πάω με τον μπαμπά μου στα καφεενεία, βλέπω αγώνες.
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Δεν μου αρέσουν τα παραμύθια.
E:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Μου αρέσει η μπάλα. Κάνουμε εκδρομή. Πρώτα πίνουμε νερό και παίζουμε. Ήμαστε δυο ομάδες αλλά ήμαστε συμπαίκτες και θα πάμε τουρνουά στην Ρόδο. Έχουμε πολύ καλό προπονητή, έναν ολλανδό.
E:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω μια γιαγιά και έναν παππού να μιλάνε. Κάτι παιδιά σχολάνε. Ένα παιδί να κάνει τσουλήθρα, δύο παιδιά να έχουν ένα μπαλόνι. Ένα παιδί να κάνει εεε τραμπάλα και δύο παιδιά να παίζουν μπάλα.

Ε:	Εδώ;
Π:	Ένα τρακτέρ, ένα σπίτι, ένα αετό, κάτι δέντρα, θάμνοι, μηλιές, ντομάτες, αγελάδες, κατσίκια, αυτό είναι πάπια νομίζω, κόττες, κόκορες, λαχανικά, ένας αγρότης και μια αγρότισσα.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω κάτι ανθρώπους εδώ πέρα να κάνουν σερφινγκ. Έναν άνθρωπο να κάνει ηλιοθεραπεία, ένα παιδί να κάνει κάστρο, αυτό εδώ να σκάβει στην άμμο, μετά δίνει στο παιδί σημαία, νοσοκομείο, εδώ κάτι για να πίνουμε, βράχια.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Ένας ψαράς που κάνει ψάρεμα, δέντρα, βράχια, γαλοπούλα, γουρούνι, γάτα, ποτάμι, άχυρα και μια τσουγκράνα. Εδώ πάνω μήλα, μια χήνα με τα μωρά της, άλογο με έναν αναβάτη, ένα τρακτέρ με δυο ανθρώπους, μια αγελάδα, εεε άλλη μια αγελάδα που την αρμέγουν. Έχει και ένα κορίτσι που είναι πάνω στα άχυρα και παίζει με το κινητό της. Ένας άνθρωπος που βάφει, ένας σκύλος που πηγαίνει πάνω στον κόκορα και ένα μωρό αγελάδας και κάτι γουρούνια.

6. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 21

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	MME: 4.57
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 21		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Όχι.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι μικρό, δύο δωμάτια, καναπέ, κουζίνα, εεε αυτά.	
Ε:	Το δωμάτιο σου πως είναι;	
Π:	Τετράγωνο και πηγαίνω πάνω, παιχνίδια, μολύβια πάνω στα ράφια.	

Ε:	Τι παιχνίδια έχεις;
Π:	Αεροπλάνο, σβούρες, μπάλα, αυτά.
Ε:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Όχι.
Ε:	Αν έπαιρνες, τι θα διάλεγες;
Π:	Σκύλο μικρό και μαύρο.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Με αυτά τα τετράγωνα, αφαίρεση, διαίρεση.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, δεκαοκτώ, μπάλα.
Ε:	Τους φίλους σου τους βλέπεις και εκτός σχολείου;
Π:	Καμιά φορά έρχονται σπίτι.
Ε:	Τι παίζεται;
Π:	Με όπλα, έχει κάτι πλαστικές σφαίρες και πυροβολάμε ο ένας τον άλλον.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στην Κυρά Παναγιά, δεν θυμάμαι και πολλά παίζαμε, τρώγαμε, αυτά.
Ε:	Τι παίζατε;
Π:	Τίποτα, είχε φέρει ο Ανώνυμος μπάλα.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Βλέπω τηλεόραση, παίζω, τρώω, αυτά.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα με τι ασχολείσαι;
Π:	Με τηλεόραση, ηλεκτρονικά, όπλα, μπάσκετ, μπάλα, τείκεν κάτι σαν καράτε αυτά.
Ε:	Τι κάνεις με τα όπλα;
Π:	Έχει ένα μοχλό, εεε πατάς τα κουμπιά σκοτώνεις και κυνηγάς.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;

Π:	Με τους τρεις λύκους και τα τρία γουρουνάκια.
Ε:	Θυμάσαι να μου πεις με λίγα λόγια τι λέει;
Π:	Όχι.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις τι κάνετε στο ποδόσφαιρο;
Π:	Ασκήσεις.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Δύο παιδιά παίζουν ποδόσφαιρο. Δύο παιδιά πετάνε το μπαλόνι. Δυο πάνε βόλτα. Ένα παιδί κάνει τσουλήθρα, εεε ένα άλλο κάνει κούνια, εκεί τρία σπίτια. Έχει δέντρα, έχει βρύση για να πίνεις νερό. Έχει δυο που κάθονται σε ένα παγκάκι.
Ε:	Εδώ;
Π:	Δύο κηπουροί που έχουν κότες και τρακτέρ και ένα σπίτι, αγελάδα, κατσίκια, σπίτια, δέντρα, αεροπλάνο, κατσίκια, λουλούδια.
Ε:	Εδώ;
Π:	Είναι καλοκαίρι, κάνουν σανίδα, φτιάχνουν κάστρα στην άμμο, ξαπλώνουν, πίνουν πορτοκαλάδα. Έχει και ένα νοσοκομείο.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Είναι ένα παιδί που έχει ζώα ένας αχυρώνας, ένα τρακτέρ μια βάρκα κότες, γρασίδι, δέντρα, κάποιον που βοηθάνε και κρατάνε ένα γουρούνι. Έχει αγελάδες, κότες, έχει και γάτες.

7. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 22

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρας: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.88
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 22		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, μια μεγαλύτερη αδερφή.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από τα Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Εδώ στα πηγάδια, είναι στο επαρχείο, εκατόν είκοσι τετραγωνικά. Έχει τρία δωμάτια, έναν διάδρομο, εεε ένα μεγάλο σαλόνι, μία κουζίνα, ένα μπάνιο, αυτά. Έχει δύο δωμάτια, αλλά εγώ πήγα εκεί που είχα την βιβλιοθήκη μου και κοιμάμαι εκεί πέρα γιατί δεν θέλω να κοιμάμαι με την αδερφή μου.	
Ε:	Τι παιχνίδια έχεις;	

Π:	Ηλεκτρονικά, τουβλάκια, τρενάκι, μια μπάλα, δεν θυμάμαι. Έχω πολλά βιβλία.
Ε:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Όχι.
Ε:	Θα ήθελες να είχες;
Π:	Ένα μικρό σκυλάκι και ένα κουνελάκι. Το σκυλάκι να είναι άσπρο και το κουνελάκι γκρι.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά, γιατί είναι πιο χρήσιμα.
Ε:	Τι κάνετε εκεί;
Π:	Διαίρεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμό, πρόσθεση, κάθετη αφαίρεση.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, την τάξη μου. Παίζουμε ποδόσφαιρο, μερικές φορές κρυφτό κυνηγητό, αυτά. Έρχεται ο φίλος μου καμιά φορά στο σπίτι και παίζουμε.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στο Σάνταλο, στην Κυρά Παναγιά. Παίζουμε, τρώμε, καμιά φορά παίζουμε και ποδόσφαιρο που φέρνουν τα παιδιά μπάλα, παίζουμε κυνηγητό.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Πηγαίνω στο σχολείο. Το πρωί όταν ξυπνήσω πίνω το γάλα μου, εεε τρώω πρωινό. Κατά το μεσημέρι κάνω τα γραφτά μου, μετά όταν τελειώνω βλέπω λίγο τηλεόραση και μετά όταν τελειώνω βγαίνουμε βόλτα έξω και όταν γυρνάμε κοιμόμαστε.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Την Τετάρτη και την Παρασκευή έχω μπάλα.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Κανένα.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Μπάλα, κάνουμε λίγες ασκήσεις, κάνουμε κεφαλές, παίζουμε στο τέλος ποδόσφαιρο. Μια Απριλίου πάμε τουρνουά.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.

Π:	Βλέπω ένα κορίτσι που κάνει κούνια. Δύο παιδιά που προσπαθούν να πιάσουν ένα μπαλόνι. Κάποια που κάθονται σε ένα παγκάκι, άλλα κρατάνε χέρι και περπατάνε στο πάρκο. Βλέπω δυο παιδιά που παίζουν στο πάρκο. Ένα αγόρι να κάνει τσουλήθρα, εεε ένα σκουπιδοτενεκέ, μια βρύση, ένα σχολείο και εκεί πέρα μια εκκλησία και δέντρα και χορτάρι, δρομάκια, ουρανό, ένα ρολόι, ένα σταυρό.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω ένα σπίτι, ένα τρακτέρ, δέντρα, ένα κόκορα, ένα κορίτσι, μια χήνα, μια κότα, μια γατούλα, μια αγελάδα, φράκτης, κρεμμύδια, δυο ανθρώπους, φυτά μικρά, κοτόπουλα δρόμοι, ένα θερμοκήπιο, ένα φράκτη, ένα πουλί που πετάει στα βουνά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω ένα κάστρο από άμμο, μια μπάλα θάλασσας, δυο παιδιά, μια μαμά, μια πετσέτα. Ένα παιδί που κολυμπάει με μια σανίδα. Έναν άνθρωπο που κάνει σερφινγκ, τρεις πέτρες μεγάλες. Ένας άνθρωπος που είναι μέσα σε ένα μαγαζί, μια σημαία και ένας άλλος άνθρωπος με μια εεε ομπρέλα από πάνω του, ένα φτυάρι, ένα κουβά με άμμο, μια τσουγκράνα και βουνό.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Έξι γουρούνια, ένα κόκορα, μια γάτα, έναν διάνο, μια χήνα με τρία μικρά, έναν αχυρώνα, τρεις αγελάδες και δύο μέσα ένα σκύλο, ένα τρακτέρ, μια λίμνη χορτάρι, μια βάρκα. Ένας άνθρωπος που ψαρεύει, βουνά, φράκτη, σανό. Ένας άνθρωπος που βάφει τον αχυρώνα, μέσα ένας άνθρωπος που αρμέγει την αγελάδα, πάνω είναι ένα παιδί πάνω στο σανό. Ένα άλογο με μία κοπέλα πάνω, δύο άνθρωποι που είναι στο τρακτέρ, καλαμπόκι, νερό, ένας άνθρωπος πέρα που κρατά το γουρούνι, σύννεφα, αυτά.

8. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 23

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	MME: 4.57
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 23		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Βήτα ένα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν μικρό αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Έχουμε κουζίνα, το μπάνιο, το δωμάτιο μου, το κρεβάτι μου, μια τηλεόραση για να βλέπουμε το βράδυ άμα έχει κανένα έργο, για να βλέπουμε και να σηκωνόμαστε το πρωί. Παίζουμε, βλέπουμε τηλεόραση, εεε πηγαίνουμε καμιά φορά έξω και παίζουμε στο δωμάτιο μου. Έχουμε τέσσερις ντουλάπες, δύο πάνω και δύο κάτω. Έχουμε και τηλεόραση, ένα κομοδίνο και έχει συρτάρι και βάζουμε τα πράγματα μέσα, ένα καθρέπτη, ένα τόσο πράγμα και βάζουμε τα παιχνίδια μας μέσα και ένα κρέμεται και βάζουμε και εκεί παιχνίδια. Έχουμε	

	σφραγίδες κάτι ψεύτικες αράχνες που την πετάμε στην μαμά, ηλεκτρονικά, ήρωες που έχει ο αδερφός μου και αμάξια.
E:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Είχαμε ένα σκυλί αλλά μας το πήρανε και δύο χρυσόψαρα σε μια γυάλα και έχουμε ρίξει κάτι χρωματιστές πέτρες μέσα.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γυμναστική και η θεατρική αγωγή, γιατί βγαίνουμε έξω και τρέχουμε και παίζουμε και ήμαστε όλοι χαρούμενοι.
E:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Μπάλα, κρυφτό, αμπάριζα, κυνηγητό. Τους βλέπω στο επαρχείο και παίζουμε μήλα και ξύνουμε κάτι ξύλα.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στην Κυρά Παναγιά, στην Αγία Κυριακή. Παίζουμε πρώτα, ανεβαίνουμε τον τοίχο και ψάχνουμε το ψηλότερο δέντρο και ανεβαίνουμε πάνω. Αφήνουμε τα πράγματα μας, εεε κυνηγάμε ότι βρούμε και βρίσκουμε ξύλα και κάνουμε ότι παίζουμε με την έκτη και τους παίρνουμε τα κλαδιά τους και κάνουμε σπίτια.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Πηγαίνω σχολείο πάντα εκτός αν είμαι άρρωστος. Έρχεται ο Ανώνυμος σπίτι και παίζουμε και μετά πηγαίνουμε στην γιαγιά μου ή σε κανένα φίλο μου και παίζουμε.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω στην τηλεόραση έχουμε μια εφαρμογή και μπαίνω στο ίντερνετ και βγαίνουμε έξω και παίζουμε
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Η κοκκινোসκουφίτσα.
E:	Θυμάσαι να μου πεις με λίγα λόγια τι λέει;
Π:	Ήταν ένα κορίτσι και πήγε να φροντίσει την γιαγιά του που ήταν άρρωστη και είδε τον λύκο στο δάσος και είπε από εκεί είναι ο συντομότερος δρόμος που είχε λουλούδια και εεε αυτή θα σταμάταγε να έκοβε και αυτός θα πήγαινε από τον σύντομο δρόμο και πήγε στο σπίτι της γιαγιάς και πήγε να την φάει τη γιαγιά και αυτή πήγε κρύφτηκε στην ντουλάπα. Βρήκε ο λύκος τα ρούχα της γιαγιάς και η κοκκινোসκουφίτσα και λέει ποιας είναι αυτά και λέει τι μεγάλα δόντια και μετά λέει για να σε φάω. Μετά μπήκε η κοκκινোসκουφίτσα εεε στην ντουλάπα μαζί με την γιαγιά της και μετά πήγε ο κυνηγός και άνοιξε την κοιλιά του

	λύκου, ενώ είχε φάει ο λύκος την γιαγιά και την κοκκινοσκουφίτσα. Ο κυνηγός άνοιξε την κοιλιά του λύκου με το όπλο και έβγαλε την γιαγιά και την κοκκινοσκουφίτσα.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Είσαι κλέφτης και προσπαθείς να κρυφτείς και μπαίνεις καμιά φορά μέσα στον τενεκέ και σου δίνει ένα καρφί και σου λέει που πρέπει να πάς. Πρέπει να μπεις μέσα στον κάδο για να σε πάνε στον σκουπιδότοπο, γιατί εκεί ξεχνάνε λεφτά μέσα στα παντελόνια και πρέπει μετά να βγω από το παιχνίδι να τα κλείσω και μετά να πάω σπίτι να δω κανένα καρτούν που έχει το βράδυ.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω δύο παιδιά που παίζουν μπάλα και ένα που κάνει κούνια. Εδώ πέρα κυνηγάνε το μπαλόνι γιατί τους έφυγε. Εδώ πέρα πάνε βόλτα οι γονείς. Εδώ κάνουν τσουλήθρα και εδώ μιλάνε.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ πέρα βλέπω τον διάνο, το γουρούνι, εεε την αγελάδα, τη χήνα, τον κόκορα, την κότα. Εδώ βλέπω το σπίτι τους, τον αετό και εδώ βλέπω που έχει μαζέψει τα φυτά και εδώ βλέπω που μιλάνε.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω που κολυμπάνε. Εδώ πέρα που παίζουν και φτιάχνουν κάστρο στην άμμο. Εδώ πέρα που κάνει ηλιοθεραπεία και εδώ πέρα που κάνει σκι. Εδώ πέρα πουλάνε αναψυκτικά, παγωτά και εδώ πίνουν καφέ.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ ένας άνθρωπος που κάνει ιπασία. Εδώ πέρα μαγειρεύει. Εδώ ένας που παίζει. Εδώ πέρα φτιάχνει το τρακτέρ. Εδώ πέρα αρμέγει. Εδώ πέρα τρέχει ο σκύλος για να βάλει μέσα τα ζώα. Εδώ ένα αγοράκι που κρατάει το γουρουνάκι. Εδώ πέρα την χήνα και τα αρνιά και τον κόκορα.

9. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 24

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρας: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.17
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 24		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, ένα μεγαλύτερο.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Έχει ένα καναπέ, από εδώ είναι η κουζίνα, μετά από εδώ είναι το τραπέζι και έχει και ένα φωτιστικό δίπλα στον καναπέ με ένα τραπεζάκι και έχει μία σκάλα που οδηγεί πάνω στα κρεβάτια. Έχει ένα δωμάτιο εεε που έχω μόνο παιχνίδια και έχω και ένα δωμάτιο που κοιμάμαι. Εκεί έχει ένα κρεβάτι, δίπλα έχει ένα κομοδίνο, πάνω έχω κάτι φωτογραφίες με μένα και τον αδερφό μου και έχει και μία μεγάλη ντουλάπα που μέσα έχει του αδερφού μου τα ρούχα και τα δικά μου.	

	Έχω κούκλες, έναν υπολογιστή που παίζει ο αδερφός μου και ένα σπίτι που είναι για της κούκλες μου.
E:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Ναι, έχω ένα σκύλο. Είναι κορίτσι και το λένε Λίλα και από χρονών είναι ενός μήνα. Είναι λίγο μικρό, σου φαίνεται μεγάλο, αλλά είναι μικρό.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Μου αρέσει η γυμναστική και τα μαθηματικά. Μου αρέσουν, γιατί μου αρέσουν οι προσθέσεις και οι αφαιρέσεις και η γυμναστική, γιατί παίζουμε παιχνίδια και γυμνάζομαι.
E:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Διάφορα πράγματα, όπως εεε μήλα, ζώα, κυνηγητό, μπάλα, πυραμίδα, πολλά παιχνίδια.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Συνήθως πάμε στην Κυρά Παναγιά. Εγώ με τις φίλες μου παίζουμε, ξαπλώνουμε κάτω από τα δέντρα και τρώμε. Παίρνουμε ξύλα και φτιάχνουμε ένα σπίτι από ξύλα και βάζουμε μέσα τα σαλιγκάρια. Παίζουμε και άλλα παιχνίδια, μμμ ας πούμε κρυφτό, κρυβόμαστε πίσω από τα δέντρα πίσω από τους θάμνους και τα χόρτα.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Την Δευτέρα το πρωί σηκώνομαι από το κρεβάτι μου και φτιάχνω το γάλα μου, το πίνω, μετά ξεκουράζουμε λίγο. Παίζω με της κούκλες μου. Βλέπω λίγο τηλεόραση και πηγαίνω σχολείο εεε και το απόγευμα η μαμά μου μαγειρεύει το φαγητό και βγάζω την τσάντα μου, ξεκουράζομαι και τρώω.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα παίζω λίγο υπολογιστή ή ξεκουράζομαι. Πηγαίνω και Καρπάθικα.
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Η χιονάτη και οι εφτά νάνοι.
E:	Θυμάσαι να μου πεις με λίγα λόγια τι λέει;
Π:	Ναι. Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένα κοριτσάκι που είχε πεθάνει η μαμά της και ο πατέρας της ξανά παντρεύτηκε μια κακιά μητριά και την έβαλε να γίνει καθαρίστρια του σπιτιού και είχε και φίλους που ήταν ζώα και δεν είχε που να μείνει και πήγε στο δάσος και βρήκε εεε μια καλύβα που εκεί μέσα ζούσαν οι εφτά νάνοι και τότε είπε η μητριά πώς είναι καλά και δεν ήθελε να υπάρχει η Χιονάτη. Τότε μεταμφιέστηκε σε γιαγιά και είχε μήλο δηλητηριασμένο και τότε

	πήγε στην Χιονάτη και της είπε να φάει το μήλο και το έφαγε και λιποθύμησε και μετά οι εφτά νάνοι την έβαλαν σε γυάλινο εεε φέρετρο και την πήγαν στον κήπο και τότε εμφανίστηκε ένας πρίγκιπας και ήρθε και την φίλησε και τότε έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι μάστερ χάι. Είναι κάτι κούκλες που είναι τέρατα, που είναι κάτι σαν την μάρμπι. Θα σου περιγράψω μία κούκλα που είναι κάτι σαν λύκος. Είναι καφέ, έχει αφτιά και εδώ στο χέρι έχει δαχτυλίδι και ένα μεγάλο σκουλαρίκι και έχει τεράστιες γόβες και παίζουν και μιλάνε μαζί.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω παιδιά που παίζουν στην παιδική χαρά και δύο αγόρια παίζουν μπάλα. Το αγοράκι και το κοριτσάκι προσπαθούν να πιάσουν το μπαλόνι. Ένα σχολείο εδώ και εεε ένα κοριτσάκι που κάνει κούνια και ένα αγοράκι που κάνει τσουλήθρα. Ένα ζευγάρι που κάθεται στο παγκάκι και γελάνε και δύο παιδιά μόλις ήρθαν να παίξουν.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω μία φάρμα που έχει κότες, κόκορες, αγελάδα, ένα τρακτέρ, ένα σπίτι. Εδώ είναι μία γιαγιά με τον παπού. Ο παπούς σκάβει το χωράφι και γιαγιά τα μαζεύει και βλέπω και ένα αρνάκι που είναι καφέ σε ένα δρόμο και βλέπω την αγελάδα μμμ και έχει και λάχανα και διάφορα. Έχει και κάτι πουλάκια και ένα κόκορα εδώ.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ είναι στην παραλία. Δύο παιδιά παίζουν με το χόμα και η μαμά τους τους βοηθάει. Μερικά εδώ παιδιά παίζουν στην θάλασσα και αυτός κάνει ηλιοθεραπεία και εδώ παίζουν διάφορα πράγματα και να φάνε και εδώ είναι το νοσοκομείο που πηγαίνει, όταν χτυπήσει κάποιος να πάει εκεί.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω και πάλι μία φάρμα που έχει ένα γουρουνάκι, ένα τρακτέρ, έναν άνθρωπο πάνω στο άλογο, μία γάτα. Ένα παιδί που κρατάει ένα γουρουνάκι, ένα σπίτι και αγελάδες, ένα κόκορα και μία πάπια, ένας άνθρωπος που ψαρεύει, ένα τρακτέρ.

10. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 25

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρας: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	MME: 4.54
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 25		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα, βήτα δύο.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, ένα πιο μικρό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι, είναι πολύ κοντά στο σχολείο. Υπάρχει ένα μικρό χωράφι πιο πίσω, εεε έχω φίλους και μου αρέσει γενικά εδώ που είμαι. Το σπίτι μου έχει πολλά παιχνίδια. Έχουμε πάνω εεε έχει ένα τέρμα στην πίσω αυλή εεε αυτά. Υπάρχουν τρία τραπέζια. Έχουμε ένα για να τρώμε τα μεσημέρια και το βράδυ και ένα όταν κάνουμε δείπνο με φίλους. Στο δωμάτιο μου εεε έχω δύο κρεβάτια συγκεκριμένα κοιμάται ο παππούς μου, γιατί του έκοψαν ρεύμα στο σπίτι του	

	εεε έχω αφίσες ποδοσφαίρου. Ασχολούμαι με το ποδόσφαιρο και ασχολούμαι με την επίθεση και το τέρμα.
Ε:	Έχεις κατοικίδιο;
Π:	Ναι, αλλά είναι στην Αθήνα γιατί το χτύπησε αυτοκίνητο και πρέπει να κάνει εγχείρηση και πρέπει να πάει σε εκπαιδευτή και το Πάσχα θα έρθει. Τον λένε Δία, είναι περίπου τόσο, είναι τριών χρονών, είναι δυνατό σκυλί. Εγώ το μεγάλωσα και το εκπαίδευσα. Το έχω μάθει να πιάνει την μπάλα, να παίζουμε κυνηγητό και να κυνηγάει την ουρά του.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η θεατρική αγωγή μου αρέσει πιο πολύ, γιατί εκεί έφτιαξα ένα κουκλάκι μόνος μου εεε και το πηγαίνουμε σε κάθε τάξη και παίζουμε με αυτό.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Έχω πάρα πολλούς. Παίζουμε ποδόσφαιρο, ηλεκτρονικά και πάσες ή αγγελάκια και καμιά φορά κρυφτό, κυνηγητό.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Το καλοκαίρι πάμε μικρή Αμμοωπή. Το Πάσχα σε κανένα δάσος. Βρίσκουμε ένα δέντρο μόνος μας. Έχουμε βάλει εκεί ένα σημάδι με σπρέι και ξέρουμε, γιατί έχουμε αφήσει και πάμε για τραμπολίνο κι έχουμε φτιάξει ένα στρατό πάνω από πενήντα άτομα και παίζουμε νεροπόλεμο. Εγώ είμαι αρχηγός και έχουμε τρία δέντρα στην διάθεση μας.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί πάω σχολείο. Το μεσημέρι κάθομαι και κάνω τα μαθήματα μου, τρώω, πίνω γάλα, παίζω λίγο υπολογιστή και πάω στους φίλους μου και παίζω.
Ε:	Όταν δε έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Γυμναστική, γιόγκα, κάμψεις, πάνω από εκατό.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Πιο πολύ μου αρέσει ο δράκος και το ποντίκι.
Ε:	Θυμάσαι να μου πεις με λίγα λόγια τι λέει;
Π:	Είναι ένας δράκος και ένα ποντίκι, που είναι φίλος και είχε μπλεχτεί σε ένα συγκρότημα αρουραίων με ληστές και την τελευταία στιγμή έρχεται ο δράκος και είναι εεε παντοδύναμος και βασιλιάς της ζούγκλας και έτσι τους νικάει και έχει πιάσει αλλεργία το ποντίκι και έτσι το φροντίζει και μετά ο αγρότης μπήκε στην σπηλιά του και το ποντίκι ήθελε να πετάξει σαν τον φίλο του τον δράκο και έβλεπε την μαϊμού να φτιάχνει φτερά και έφτιαχνε και αυτός αλλά δεν

	κατάφερε να πετάξουν.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το αγαπημένο σου παιχνίδι;
Π:	Στο ποδόσφαιρο κάνουμε σουτ, σε όσους δεν μπορούν δεν τα μετράμε. Εγώ δεν έχω κάνει ποτέ γιατί είμαι τέρμα και παίζουμε με άλλες ομάδες. Εγώ πηγαίνω στον Ποσειδώνα, γιατί εκεί πάει ο ξάδερφος μου και ο φίλος του.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω κάποια παιδιά που παίζουν ποδόσφαιρο. Κάποια γιαγιά και έναν παππού να συζητάνε. Κάποια παιδιά προσπαθούν να πιάσουν το μπαλόνι τους. Ένα παιδί να κάνει τσουλήθρα. Δύο εεε τριτάκια να περπατούν και ένα παιδί κάνει κούνια. Υπάρχει ένα σχολείο, μια βρύση που πίνουν νερό, ο κάδος, η εκκλησία, εδώ η τάξη και υπάρχουν πολλά παιδιά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω ένα σπίτι παλιό, ένα τρακτέρ, μια πάπια και μία γιαγιά. Η γιαγιά κρατάει μερικά κρεμμύδια, ο παππούς κρατάει ένα φτυάρι. Βλέπω εκεί πολλές κόττες, μπροστά είναι ο κόκορας βέβαια, μία αγελάδα, εκεί μια καμινάδα, γκαράζ και ντομάτες εδώ και βλέπω ότι ζουν στο βουνό.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω κάποιον να κάνει σερφινγκ. Ένα παιδί με την κουλούρα του. Ένα παιδί με την μαμά του να φτιάχνουν κάστρα στην άμμο και το μωρό να φτιάχνει έναν αστερία και τα κουβαδάκια τους να είναι γεμάτα και ο μπαμπάς να βλέπει ένα τόπι. Ένα φτυαράκι. Φυσικά πολύ άμμο. Ο ναυαγοςώστης και εδώ είναι ένα νοσοκομείο. Εδώ ένας βράχος να πηδάμε. Ένα εεε μπαρ μία ομπρέλα πολύχρωμη και ένα βουνό.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ βλέπω ένα παιδί, ένα μεγάλο γουρούνι, εκατό πενήντα κιλά, να πίνουν γάλα τα μικρά. Εδώ βλέπω και μία γαλοπούλα και μία χήνα, με τα χηνάκια να περπατάνε, μία αγελάδα. Έναν άνθρωπο που την αρμέγει και έναν που ιππεύει το άλογο. Ένας ψαρεύει, ο άλλος φτιάχνει το τρακτέρ, ο άλλος βάφει τον τοίχο, παίζει με το κινητό πάνω και εδώ είναι ο μύλος ου βγάζει αλεύρι.

11. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 28

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.08
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 28		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Με λένε Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα Δημοτικού.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Τρία, δυο που είναι πιο μεγάλα. Η Ανώνυμη τελείωσε και ο Ανώνυμος πάει Τρίτη Γυμνασίου.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι. Από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Έχει μεγάλα δέντρα, λουλούδια εεε έχει και κυλικείο. Έχω καλύτερους φίλους παίζω, έχω μεγάλη αυλή και αυτά. Μέσα έχει πολλές πόρτες, διαδρόμους και έχει και πολλά γραφεία. Το δωμάτιό μου, το μοιράζομαι με τον αδερφό μου. Είναι λίγο μικρό, έχω τις κούκλες μου, έχω ένα γραφείο για να διαβάσω και πολλά βιβλία.	

E:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Ναι, ένα γατάκι εεε μαύρο με άσπρο.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα εικαστικά, γιατί ζωγραφίζουμε εεε το σχολείο έξω που παίζουμε.
E:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε κρυφτό, κυνηγητό, αερόμπαλα και άλλα διάφορα παιχνίδια.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	εεε στην Κυρά Παναγιά. Παίζουμε κυνηγητό, κρυφτό, μαμά και παιδί και άλλα, τρώμε και πίνουμε.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	εεε το πρωί πίνω το γάλα μου, φεύγω για το σχολείο. Μετά που γυρνάω γράφω την αντιγραφή μου, κάνω μια φωτοτυπία, πάω και κοιμάμαι, ξαπλώνω. Μετά μαθαίνω την ορθογραφία μου και πάω να κοιμηθώ.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω με τον αδερφό μου πάσες, αερόμπαλα και άλλα πολλά.
E:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Δεν το θυμάμαι.
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Το κρυφτό. Φυλάει ο ένας και αν κάνεις μάνα ξαναφιλάς.
E:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Εδώ έχει ένα πολλά γουρούνια και πολλά προβατάκια, μπαίνουν μέσα στο σπίτι και πολλά δέντρα και θάλασσα και πολλά φορτηγά.
E:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω κοτούλες, αρνάκια και δύο ανθρώπους. Η γυναίκα μαζεύει κρεμμύδια και ο άλλος σκάβει με πολλά δέντρα και ένα φορτηγό και ένα σπίτι.
E:	Εδώ;
Π:	Εδώ είναι ένα παιδάκι που πάει να κολυπήσει, ένα άλλο παιδάκι είναι στη ξαπλώστρα, άλλοι κάνουν σερφινγκ, άλλοι παίζουν μόνοι τους και το παιδάκι με τη μαμά τους έχουν κάτω μια πετσέτα και προσπαθεί να πάει να κολυπήσει.

Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω παιδάκια να παίζουνε στην παιδική χαρά. Βλέπω δύο παιδάκια που παίζουν μπάλα. Ένα άλλο αγοράκι με ένα εεε κοριτσάκι πετούν ένα μπαλόνι. Ένα αγοράκι πάει να κάνει τσουλήθρα. Δύο άνθρωποι κάθονται σε ένα παγκάκι. Βιβλιοθήκη, το σχολείο και αυτό εδώ είναι η εκκλησία με πολλά δέντρα. Εδώ βρύση και εδώ κάδος.

12. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 29

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.55
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 29		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, μια μεγαλύτερη αδερφή.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι μικρό, έχει παράθυρα, έχει μια πόρτα, δύο υπνοδωμάτια, καθρέφτες, παράθυρα. Έχει πολλά ηλεκτρονικά, έχει υπολογιστή, εεε αυτά, ένα κρεβάτι και παιχνίδια και ένα σπαθί, αυτοκόλλητα, ψυγείο Από έξω έχει μια αυλή και ένα μπαλκόνι.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	

Π:	Ναι, έναν σκύλο, είναι μεγάλος και είναι το χρώμα του άσπρο με καφέ και έχει πολλή δύναμη.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γυμναστική, γιατί εκεί πέρα δεν διαβάζουμε. Δεν γράφουμε τίποτα. Και τα μαθηματικά γιατί εκεί κάνουμε προσθέσεις.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, όλη τη τάξη. Τις πιο πολλές φορές με τα αγόρια παίζουμε κυνηγητό και γίγαντες.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Ναι, σε ένα γήπεδο με λάσπες ή μερικές φορές σε μια εκκλησία. Εμείς πάλι παίζουμε κυνηγητό, τίποτα άλλο. Εκεί δεν μπορείς να παίζεις γίγαντες.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Σηκώνομαι εφτά η ώρα, πηγαίνω σχολείο. Μετά σχολάω από το σχολείο, παίζω υπολογιστή, τρώω, πίνω νερό, παίζω υπολογιστή, κοιμάμαι, διαβάζω τα μαθήματά μου, πάω στη γιαγιά μου και μετά όταν πάει έντεκα η ώρα πάω για ύπνο.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω ηλεκτρονικά, τάμπλετ, αυτά. Δεν παίζω υπολογιστή, χάλασε.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ναι. Μια φορά και έναν καιρό ήταν τρία μικρά γουρουνάκια και φτιάχνανε τρία σπίτια, νομίζω με ξύλο, με άχυρα και με πέτρα. Ο κακός λύκος φύσαγε τα σπίτια. Το ένα δεν εεε έπεσε και μπήκε από την καμινάδα και άνοιξαν ένα καζάνι με φωτιά και έπεσε μέσα.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Μου αρέσει το μάλινγκραφτ. εε είναι ένα παιχνίδι με τουβλάκια και κάνεις ότι θες. Αυτό, δεν κάνεις τίποτα άλλο. Μπορείς να φτιάξεις ένα σπίτι και τέτοια.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις. Παίζω στον υπολογιστή κάτι με σπαθιά και πολεμικά παιχνίδια, αυτά.
Π:	Βλέπω μια γυναίκα που πήγαινε πάνω στο άλογο, άλλη μια γυναίκα που έχει ένα γουρούνι, αγελάδες, μια φάρμα και ένα ψαρά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Ένα γέρο και μια γριά, εεε πρόβατα, κατσίκες, αγελάδες, φυτά, αυτά.

Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω μια παραλία, ένα μικρό και ένα μεγάλο και μια μαμά, μια ομπρέλα και εστιατόριο, νοσοκομείο, βράχια.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω δύο παιδιά που παίζουν με ένα μπαλόνι, μια που κάνει κούνια, μια που κάνει τσουλήθρα, δυο αγόρια που παίζουν μπάλα, δύο γέρους, ένα κορίτσι και ένα αγόρι.

13. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 31

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4.91
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 31		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, ένα μικρότερο αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Είναι μεγάλο, έχει δύο δωμάτια, έχει μπάνιο, έχει την κουζίνα, έχει ένα κρεβάτι, μια κούτα με παιχνίδια. Έχει κάτι ντουλάπια που βάζουμε μέσα τα ρούχα, εεε έχει μια μεγάλη ντουλάπα που βάζουμε μέσα τα ρούχα και έχει και άλλες κούτες που έχει μέσα παιχνίδια. Έχει κουκλάκια, έχει τουβλάκια.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	

Π:	Έναν σκύλο, είναι μεγάλος και τρέχει γρήγορα και είναι καλός.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γυμναστική, γιατί παίζουμε ποδόσφαιρο, μαθαίνουμε την παρέλαση, αυτά.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε κυνηγητό, παίζουμε γίγαντες και κρυφτό.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Ναι, Κυρά Παναγιά, γήπεδο, σε αυτά. εεε παίζουμε κυνηγητό, ποδόσφαιρο, εε αυτά, τρώμε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί ξυπνάω, θα πάμε στο μπαμπά στο αεροδρόμιο, μετά πάμε σχολείο, μετά γυρνάμε και τρώμε και κάνω τα διαβάσματά μου, όταν τα τελειώνω βλέπω παιδικά, και παίζω.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	εεε παίζω ηλεκτρονικά, παίζω με τον αδερφό μου, πάμε βόλτα.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Είναι ο λαγός και η χιονάτη. Δεν το θυμάμαι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Να παίζω κουκλάκια με τον αδερφό μου, παίζω καλούς και κακούς, και πέφτουν κάτω και μετά πολεμάνε.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	εεε βλέπω κάτι γουρουνάκια, μια κυρία να κρατάει ένα γουρουνάκι, ένα σιτάρι, ένα παγόني, κάτι μήλα εδώ, μια κυρία να ανεβαίνει πάνω στο άλογο, δύο ανθρώπους να κοιτάνε το τρακτέρ, εεε τις αγελάδες με έναν άνθρωπο, τον κύριο να βάφει και ένα κορίτσι να είναι πάνω στο άχυρο και έναν κύριο που ψαρεύει.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω τα παιδιά που παίζουν μπάλα, εεε εδώ να παίζουν κούνια, εδώ να παίζουν με ένα μπαλόνι και εδώ να κάνει ένα παιδί τσουλήθρα και εδώ μια κυρία και ένας κύριος να συζητάνε και εδώ είναι ένα αγόρι και ένα κορίτσι πάνε χεράκι χεράκι.
Ε:	Εδώ;

Π:	Βλέπω μια κυρία να συζητάνε με έναν κύριο. Εδώ βλέπω έναν κόκορα, μια κότα, ένα παγόνι, ένα πρόβατο μια αγελάδα, ένα τρακτέρ.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω τη μαμά του παιδιού και το μωρό. Το παιδί φτιάχνει ένα κάστρο και το μωρό. Εδώ βλέπω έναν κύριο που ξαπλώνει. Βλέπω ένα παιδί να κολυμπάει και έναν κύριο να κάνει σερφινγκ και δύο κύριους να κάθονται και να τρώνε και τον κύριο εδώ να τον σερβίρει.

14. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 32

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 32		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν αδερφό πιο μεγάλο.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι μεγάλο, μέσα έχει υπολογιστή, έχει ηλεκτρονικά, έχει δύο τηλεοράσεις, έχει δύο δωμάτια, κάναμε και τρίτο, εεε έχω παιχνίδια, αυτοκινητάκια.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	
Π:	Έχω δύο σκύλους, μεγάλους, μαύρους αλλά τους χάρισα.	

Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά και γυμναστική. Γιατί στα μαθηματικά έχει πράξεις και στη γυμναστική παίζουμε.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε κυνηγητό και γίγαντες. Είναι δύο μέσα και προσπαθεί οι τρεις να περάσουν από την άλλη και μετά πάλι το ίδιο.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Ναι. Στο μεγάλο γήπεδο και στην κυρά Παναγιά. Παίζουμε μπάλα, τρώμε, τρέχουμε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Διαβάζω, τρώω, εεε κοιμάμαι, πάω έξω και παίζω.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Πάω μέσα στο δωμάτιο και παίζω υπολογιστή, κοιμάμαι.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Όχι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Ηλεκτρονικά. Παίζω πολεμικά.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω κόκορα, κότα, αγελάδα, γουρούνι, πάπια, τρακτέρ, ανθρώπους, αγελάδες και μια λίμνη.
Ε:	Εδώ;
Π:	Παίζουν με το μπαλόνι, παίζουν μπάλα, κάνουν κούνια, κάνουν τσουλήθρα, περπατάνε, κάθονται.
Ε:	Εδώ;
Π:	Κότα, γαλοπούλα, πάπια, μμμ πρόβατο, μια γυναίκα και ένα άντρα, μια κατσίκα και δέντρα, ντοματιές.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Παιδιά στην παραλία, κάνουν σερφινγκ, περπατάνε, ηλιοθεραπεία, φτιάχνουν ένα κάστρο.

15. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 34

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.26
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 34		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, δύο μεγαλύτερα αδέρφια.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Το σπίτι μου είναι αρκετά μεγάλο και στο Λευκό και εδώ. Το ένα έχει έξω κάγκελα μπλε, είναι άσπρο, έχουμε και δωμάτια. Στην αρχή έχουμε κάτω ένα υπόγειο εεε που είναι μεγάλο και από πάνω είναι η κουζίνα και δίπλα είναι ο κήπος. Το σπίτι μου έχει την κουζίνα, έχει ένα δωμάτιο της γιαγιάς μου. Στο υπόγειο υπάρχουν τρία δωμάτια, δύο μπροστά και ένα λίγο πιο πίσω. Δίπλα στο τελευταίο έχει ένα μπάνιο, μια μπανιέρα και ένα νεροχύτη. Το δωμάτιο μου έχει κολλημένο στον τοίχο ένα αρκουδάκι, το σεντόνι είναι με φεγγάρια, τα	

	μαξιλάρια είναι με αστέρια και είναι άσπρο, έχω ένα πιγκουίνο μικρό περίπου τόσο, έχω ένα κουνέλι, έχω όμως και το κοτέτσι που έχει μέσα αληθινά κουνέλια, αληθινά σκυλάκια, αληθινά γατάκια, εεε αληθινά ποντίκια. Τα ποντίκια τα φέραμε από την Κάσο. Τα έχω έξω αλλά, όταν τα πρωτοπήραμε τα κουνέλια τα είχαμε μέσα γιατί δεν είχαμε κλουβιά.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά γιατί είναι ωραία, έχει ασκησούλες, μερικές φορές παίζουμε με αυτά, μαθαίνουμε την ώρα, μας μαθαίνει πώς να κάνουμε διαίρεση.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Έχω πολλές. Παίζουμε μερικές φορές με τα αγόρια και άλλες με τα κορίτσια κυνηγητό, κροκοδειλάκια, παίζουμε μερικές φορές κρυφτό, μερικές φορές παίρνουμε και μπάλα και παίζουμε μπάλα, μετά άμα κουραζόμαστε παίζουμε ντεντέκτιβ, ζωγραφίζεις κάτι και μετά βάζεις τον βαθμό.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στην Κυρά Παναγιά, στο γήπεδο, εκείνο το μεγάλο που έχουμε εδώ. Παίζουμε τα ίδια, κυνηγητό, κρυφτό, τρώμε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα το πρωί διαβάζω ένα παραμύθι, μετά πηγαίνω στο σχολείο, γυρνάω από το σχολείο, κάνω τα μαθήματά μου, μετά κάνω τα αγγλικά, μετά ξεκουράζομαι λίγο και μετά πάω στα αγγλικά. Το βράδυ γυρνάω, παίζω λίγο υπολογιστή, και μετά πέφτω για ύπνο και διαβάζω ένα παραμύθι.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα κοιμάμαι και διαβάζω ένα παραμύθι.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Το αγαπημένο μου παραμύθι είναι οι περιπέτειες των τσαμπουκαλών, που είναι μερικά παιδιά που μιλάνε για τη βία και αυτά τα παιδιά χωρίς να κάνει ένα παιδάκι τίποτα το σπρώχνουν στην άκρη και μετά εεε του βάζουν τον σκύλο πράσινο και τον είχαν δέσει. Μετά είχαν πάρει μερικές τσίχλες από ένα παιδάκι και μετά μερικές έπεσαν πάνω στο τραπέζακι και πήραν οι άλλοι οι καλοί και τις μασήσανε και κάνανε μια φούσκα και πήγαινε στο τσαμπουκαλόνησι που είχε ένα πειρατή και αυτός ήταν γεμάτος βία και ήρθε μια γοργόνα που έφερε ένα μπουκάλι και αυτό έλεγε καλά λόγια για το νησί να γίνει κανονικό, αλλά ο πειρατής ήξερε για τα χαρτιά και ο παπαγάλος δεν ήταν παπαγάλος, ήταν κοπέλα και η γοργόνα ήταν κοπέλα ήταν φίλες και ο παπαγάλος έβαζε σε κάθε μπουκάλι ένα γυαλί που μπορεί να πάνε σε ένα χάρτη, ο χάρτης της αγάπης. Μετά ο πειρατής βρήκε τα γυαλιά και τα έριξε στη θάλασσα, αλλά ο σκύλος του τα έκανε γυαλιά εεε κανονικά που φοράμε και τα έβαλε στα μάτια του πειρατή και ήθελε να τα βγάλει αλλά δεν μπόρεσε και

	έκλαιγε για αυτά που είχε κάνει στο νησί. Και μετά κάνανε ένα θέατρο το είδαν τα παιδιά που έκαναν βία σε εκείνο το παιδάκι και κλαίγανε γιατί δεν ήθελαν να το κάνουν αυτό.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Το ψεύτικο το ποντικάκι που το κουρδίζεις. Το κουρδίζεις και περπατάει.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω γουρουνάκια μικρά και ένα μεγάλο. Βλέπω έναν κόκορα και ένα μικρό κοτοπουλάκι. Βλέπω μια αγελάδα με τα μικρά της. Βλέπω ένα γουρουνάκι εεε πάνω στο χώμα, μια γατούλα, μήλα και μια μεγάλη χήνα και μικρά. Βλέπω μια γαλοπούλα, ένα άλογο που το καβαλάει ένας άνθρωπος, ένα τρακτέρ και μια φάρμα που μέσα έχει αγελάδες και το βάφουν κόκκινο και βλέπω σιτάρι μια τσουγκράνα. Βλέπω μια θάλασσα και έναν άνθρωπο να ψαρεύει μια βάρκα. Βλέπω δέντρα και σύννεφα, βουνά και ξύλα και νερό.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω δύο παιδάκια που παίζουν με τη μπάλα, άλλα δύο που παίζουν με ένα μπαλονάκι και ένα μπαμπά με ένα κοριτσάκι που χαιρετάει. Έναν παππού με μια γιαγιά, ένα κοριτσάκι που κάνει εεε κούνια και ένα αγοράκι που κάνει τσουλήθρα. Βλέπω ένα σπίτι εδώ και ένα μεγάλο κτίριο και από δίπλα ένα μεγάλο κτίριο. Βλέπω ένα κάδο, μια βρύση, βλέπω χώμα, βλέπω και φυτά, δέντρα και τον ουρανό.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω μια γιαγιά και έναν παππού και η γιαγιά κρατάει τα κρεμμύδια και ο παππούς κρατάει το σκαλιστήρι. Βλέπω μια γαλοπούλα και ένα κόκορα, μια κότα, μια χήνα και ένα προβατάκι και μια αγελάδα. Βλέπω ένα τρακτέρ. Βλέπω μαρούλια, ντοματιές, λουλούδια, δέντρα και ένα μεγάλο σπίτι. ένα μωβ δέντρο, πορτοκαλιές. Βλέπω μια καμινάδα, βλέπω και εκεί πάνω έναν κόκορα με ένα βέλος και ένα πουλί.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ βλέπω μια μαμά και μια σημαία και το παιδάκι θέλει να τη βάλει πάνω στο κάστρο. Βλέπω μια μπάλα, ένα παιδάκι που κάνει το χώμα σαν να κάνει ένα αστερία, σαν να κάνει έναν πύργο. Βλέπω ένα κουβαδάκι που πάνω μμμ έχει χώμα μια μπάλα, έναν άνθρωπο που πάνω έχει μια ομπρέλα και ένα παιδάκι στη θάλασσα με ένα σωσίβιο κόκκινο με άσπρο, ένα βουναλάκι και εκεί έχει ένα νοσοκομείο και ένα καφενείο. Εδώ έχει ένα μεγάλο παιδί που κάνει σερφινγκ.

16. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 38

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Απέρι	ΜΜΕ: 5.08
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 38		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Μια μεγαλύτερη αδερφή.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Απέρι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι ωραία. Έχουμε ένα, δύο τραπέζια, κουζίνα, σαλόνι, δύο δωμάτια, ένα δικό μας και ένα του μπαμπά και της μαμάς. Βασικά έχουμε εεε τρία δωμάτια, το ένα είναι για τη γιαγιά και το παππού, αλλά η γιαγιά μου μένει στην Αθήνα. Έχουμε και τρακτέρ και τηλεόραση. Έχουμε δύο κρεβάτια, το ένα για μένα και το άλλο για την αδερφή μου. Κάθε φορά αλλάζουμε και στάση από τα κρεβάτια μας, χθες αλλάξαμε θέση. Έχουμε και ένα ράφι για τα βιβλία και συρτάρια, για να έχουμε τις κορδέλες μας και μια ντουλάπα για τα ρούχα. Στο σαλόνι έχουμε	

	παιχνίδια, όπως κούκλες, κουζινικά.
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Έχουμε δύο σκυλιά εδώ και τρία στο χωριό. Τους είχαμε κάνει εκπαίδευση και είχαμε τρία πρώτα αλλά το ένα πέθανε, παίζαμε μαζί τους, παίζαμε στα χόρτα.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά, η γυμναστική, η θεατρική αγωγή και τα εικαστικά. Γιατί στα εικαστικά ζωγραφίζουμε, στη θεατρική αγωγή κάνουμε θέατρα, τα μαθηματικά είναι ωραία γιατί λύνουμε πράγματα και η γυμναστική μου αρέσει που παίζουμε.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε σκοινάκι, εεε κυνηγητό και άλλα. Στο σπίτι μου έρχονται και παίζουμε με τα σκυλιά.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Είχαμε πάει στο εεε μετεωρολογικό σταθμό και πήγαμε και στο γήπεδο και σε κάποια άλλα μέρη. Παίζουμε κρυφτό, εεε για παράδειγμα μπανάνα ξεμπανάνα, τα μανιτάρια και καθόμαστε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	εεε το πρωί ετοιμάζομαι για το σχολείο και τα Σάββατα ξαπλώνω ή βλέπω τηλεόραση και τα απογευματάκια ή το μεσημέρι παίζω με τη Ανώνυμη ή κάνω μαθήματα.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω ή βλέπω τηλεόραση και όταν πηγαίνω Αθήνα κάνω γυμναστική.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ναι. Ο Θάμερ. Το βρήκα στην Αθήνα, έχω διαβάσει μόνο την μια ιστορία. Είναι ο Θάμερ μμμ που βρίσκεται με ένα φίλο, έπαιζε με τις αδερφές του εεε κρυφτό και κυνηγητό και πήγε να κρυφτεί ο Θάμερ και καθώς κρυβότανε βρήκε έναν σκαντζόχοιρο και του φώναζε και μετά πήγε και το βρήκε η αδερφούλα του και μετά είδαν τον σκαντζόχοιρο και μετά του φωνάζανε να τον ξυπνήσει και μετά ξύπνησε και τρόμαξε και έγινε μια μπαλίτσα και μετά έγιναν φίλοι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Τα κουκλάκια. Παίζω με την αδερφή μου, παίζω τα βασίλεια και με τα σκυλάκια μου παίζω εεε με τα κουκλάκια παίζω πιο πολύ από τα σκυλάκια.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.

Π:	Ένα παιδί που κρατάει ένα γουρουνάκι, μια γάτα και έναν άνθρωπο και έναν άλλον άνθρωπο που εεε ιπεύει ένα άλογο και δύο ανθρώπους που φτιάχνουν ένα τρακτέρ και έναν άνθρωπο που αρμέγει μια αγελάδα και έναν άνθρωπο που κάνει στα άχυρα βουτιές και παίζει και έναν άνθρωπο που βάφει. Βλέπω ένα γουρουνάκι να ταΐζει τα μικρά της, μια αγελάδα που ταΐζει το μικρό της, έναν κόκορα με ένα μικρό κοτοπουλάκι.
Ε:	Εδώ;
Π:	Ένα παιδί κάνει τσουλήθρα και ένα παιδί κάνει κούνια και παιδιά που παίζουνε μπάλα και δύο ανθρώπους που γελάνε, δύο που πάνε περίπατο και δύο που παίζουν με το μπαλόνι.
Ε:	Εδώ;
Π:	Δύο άνθρωποι που ταΐζουν και καλλιεργούν τα χωράφια τους και βλέπω και αγελάδες εεε πρόβατα, γαλοπούλες, κότες και κόκορες. Βλέπω πως η γυναίκα κρατάει κάτι. Ο άντρας κρατάει μια τσουγκράνα και θερίζουν τα χωράφια ή φυτεύουν κάτι.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Τρεις άνθρωπους που κάθονται σε μια πετσέτα και παίζουν στην άμμο και η μαμά τους δίνει ένα σημαιάκι στο παιδί, έναν άνθρωπο που ξαπλώνει, δύο ανθρώπους που κάθονται και πίνουν καφέ και έναν άνθρωπο που κάνει σερφινγκ και ένα παιδί που παίζει με την μπάλα του.

17. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 40

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.08
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 40		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, ένα πιο μικρό αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι πολυκατοικία και δίπλα έχει και άλλους. Έξω έχει δύο μεγάλες αυλές και έχει εεε δύο δωμάτια και την κουζίνα και μια ντουλάπα για να βάζουμε τα παιχνίδια. Έχει ένα μεγάλο αρκούδι και δύο μικρά αρκούδια και ένα δρόμο. Έχουμε και ένα σπιτάκι. Έχω έναν δικό μου ψεύτικο υπολογιστή. Έχουμε και κουζινικά για σχολείο. Έχουμε βιβλία. Έχουμε και ένα ελικόπτερο, αλλά έχει χαλάσει.	

Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Έχω δύο χρυσόψαρα.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα εικαστικά, γιατί ζωγραφίζουμε διάφορα πράγματα, όπως τους Έλληνες που πολεμούσαν.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε κρυφτό, κυνηγάμε τα κορίτσια. Εγώ πηγαίνω στα σπίτια τους και παίζουμε με σπαθιά, παίζουμε παζλ, παίζουμε επιτραπέζια εεε και στρατιωτικά.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Την πρώτη φορά πήγαμε στην εκκλησία και τη δεύτερη φορά στο γήπεδο. Παίξαμε λίγο με τη μπάλα, τρέχαμε γύρω από την εκκλησία, κάτσαμε και τρώγαμε.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα έχω σχολείο και όταν τελειώσω διαβάζω και όταν τελειώσω τα μαθήματα παίζω και όταν μου λέει η μαμά να γράψω ορθογραφία τη γράφω και μετά παίζω.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα εεε παίζω με τον υπολογιστή μου, αυτοκινητάκια, παίζω επιτραπέζια, με τη μπάλα, με τη μπάλα, όταν μας αφήνει η μαμά.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ναι, ο κότσυφας ζούσε σε ένα δέντρο μιας πόλης και γεννήθηκε στις πρώτες λιακάδες, δεν θυμάμαι άλλο.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Έχω πολλά, υπολογιστή, αυτοκινητάκια, κουκλάκια, έχω μια ολόκληρη φάρμα και κουκλάκια ιππότες.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω μια φάρμα που έχει ζωάκια μέσα. Βλέπω γουρουνάκια έναν άνθρωπο που είναι πάνω στα άλογα, εεε δύο ανθρώπους, ένας πάνω στο τρακτέρ και ένας που βάφει και έναν άνθρωπο που κρατάει ένα γουρουνάκι. Βλέπω έναν άνθρωπο που ψαρεύει και έχει μια βάρκα εκεί πίσω. Βλέπω πολλά δέντρα, έναν άνθρωπο με μπογιά. Βλέπω και άχυρα για να τρώει το άλογο. Βλέπω και αγελάδες και μια γατούλα.

Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω παιδάκια που παίζουν, παιδάκια που παίζουνε ποδόσφαιρο και παιδάκια που κάνουν τσουλήθρα και κούνια και μια βρύση και ένας κάδος. Βλέπω και γρασίδι εεε και την εκκλησία και πολλά δέντρα και μεγάλους.
Ε:	Εδώ;
Π:	Στη τρίτη βλέπω έναν παππού και μια γιαγιά που μαζεύουν φυτά και έχουν μια γαλοπούλα, μια χήνα, μια κότα, μια αγελάδα. Έχει και ένα τρακτέρ και το σπίτι τους και μια καμινάδα και δέντρα και γρασίδι.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ στην τελευταία βλέπω μια μαμά, ένα κοριτσάκι ένα αγοράκι και ένα κορίτσι. Βλέπω και έναν άνθρωπο να κάνει σερφινγκ και μια κοπέλα που έπεσε από το σωσίβιο. Βλέπω και ένα νοσοκομείο και έναν άνθρωπο που είναι στην πετσέτα του με τη ξαπλώστρα του.

18. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 41

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 6.12
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 41		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ένα, δύο, τρία, τέσσερα. Είναι πιο μεγάλα εκτός από την αδερφή μου που είναι πιο μικρή.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Έτσι, έτσι σαν τετράγωνο, έχει μια πόρτα μπλε, έχει και άλλη πόρτα ξύλινη και το μπαλκόνι του δωματίου. Είναι μέσα γεμάτο εεε με τηλεόραση, καναπέ και πολυθρόνες και καρέκλες. Και καναπέ κάτω από το καλοριφέρ. Έχει μέσα πολλά παιχνίδια στο δωμάτιο και άλλα παιχνίδια που έχω μέσα. Έχω κούκλες και πόνι.	

Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Όχι αλλά θα ήθελα ένα πόνι, μου αρέσουν τα πόνι. Το πόνι θα ήθελα να το πω Άννα και να είναι φούξια, με ροζ μαλλιά μακριά και φτερά μωβ και χρυσή ουρά και χρυσά μαλλιά και χρυσά φτερά και χρυσό κέρατο.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γλώσσα και τα μαθηματικά, γιατί είναι πανεύκολα.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Στην τάξη μου έχω τη Ανώνυμη, την Ανώνυμη, τον Ανώνυμο και τον Ανώνυμο και παίζουμε έξω διάφορα παιχνίδια.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Με το λεωφορείο και με τα πόδια εκεί που πήγαμε πέρσι στο γήπεδο, φάγαμε, παίξαμε και μετά φύγαμε με το λεωφορείο και φτάσαμε στην τάξη μας.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Πηγαίνω σχολείο, παίζω με την αδερφή μου, βλέπω παιδικά, ξεκουράζομαι.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Εγώ παίζω, πηγαίνω παραδοσιακό χορό στην κυρία Ανώνυμη.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Μια φορά και έναν καιρό ήταν σε ένα παλάτι μια κακιά βασίλισσα με δύο κόρες και δοκίμασε το εεε γοβάκι και τη μεταμόρφωσε σε πριγκίπισσα μια νεράιδα και μετά το βράδυ της έφυγε το γοβάκι και ήταν στην σκάλα και έζησαν αυτοί καλά και αυτοί καλύτερα.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Τα πόνι και τις κούκλες, παίζω στο δωμάτιό μου, ακριβώς η μαμά μου το ταΐζει, της βάζω ρουχαλάκια.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω εδώ έναν αχυρώνα, βλέπω ένα κόκορα, εεε μια γάτα ένα γουρούνι και δύο, αγελάδες και έναν κόκορα πάνω, και ένα παιδί που κρατάει ένα γουρούνι. Και ένας που ψαρεύει.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω παιδική χαρά, που παίζει ένα κοριτσάκι εεε κούνια και βλέπω αγοράκια που παίζουν μπάλα. Ένα κορίτσι και ένα αγόρι κοιτάζουν ένα μπαλόνι. Αυτή η

	γριούλα κάθετα σε ένα παγκάκι. Βλέπω μια βρύση που βγάζει νερό και έναν κάδο.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω έναν αγρότη μαζί με τη γυναίκα του. Είναι ένα προβατάκι ένα κοτόπουλο ένας κόκορας και μια κότα και μια αγελάδα.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Στην παραλία βλέπω έναν άνθρωπο που κοιμάται. Βλέπω τη μαμά του παιδιού να χτίζει ένα κάστρο και η αδερφή του χτίζει ένα κάστρο και βλέπω ένα κουβά και μια μπάλα και ένα φτυάρι, του δίνει η μαμά του μια σημαία για να το βάλει. Βλέπω ένα παιδάκι με την κουλούρα να κάνει εεε κολύμπι, βλέπω έναν άνθρωπο που κάνει βόλτα μέσα στην θάλασσα.

19. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 42

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4.61
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 42		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, είναι τριών χρονών και το λένε Ανώνυμος.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, μένω Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Έχω μια βεράντα, μια πολυκατοικία και μμμ μένω στον τρίτο όροφο. Μέσα έχει καναπέ μεγάλο, τηλεόραση εεε δύο τουαλέτες εεε και δύο δωμάτια. Το δωμάτιό μου έχει ένα κρεβάτι και κούνια για τον αδερφό μου και ντουλάπες μεγάλες και αυτοκόλλητα. Έχω πολλά παιχνίδια, τρεις κούτες. Έχει σπαθιά, όπλα και όλα τα αγορίστικα.	

E:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Όχι, αλλά θα ήθελα σκύλο, μια ράτσα χωρίς τρίχωμα.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Το κανονικό, αυτό που μας κάνει η κυρία. Τα μαθηματικά, γιατί έχει αριθμούς και όχι γράμματα.
E:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε στα διαλείμματα, μιλάμε, κυνηγάμε τα κορίτσια.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Κυρά Παναγιά και παίζουμε μπάλα, τρώμε, παίζουμε. Παίζουμε το παπούτσι σου βρωμάει, αυτά.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Ξυπνάω, μετά βλέπω λίγο τηλεόραση, εεε μετά πηγαίνω σχολείο, μετά τρώω, διαβάζω. Βλέπω τηλεόραση και μετά πηγαίνουμε στο μαγαζί μια βόλτα.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα ζωγραφίζω, παίζω με τον αδερφό μου, βλέπω τηλεόραση, αυτά.
E:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ο Τζακ πήγε σε μια αγορά να πάρει λεφτά, να πουλήσει την αγελάδα. Μετά ήρθε ένας μάγος που του πήρε την αγελάδα και του έδωσε τρία φασόλια. Μετά η μαμά του θύμωσε. Μετά τον έβαλε εεε στο κρεβάτι χωρίς φαγητό. Μετά τα φασόλια μεγάλωσαν και έγινε μια μεγάλη φασολιά. Μετά ο Τζακ βγήκε έξω και σκαρφάλωσε στη φασολιά και βρήκε ένα κάστρο που εκεί υπήρχε ένας γίγαντας και βρήκε τα λεφτά. Μετά ο Τζακ εεε γύρισε. Μετά ξαναπήγε εεε πήρε μια χρυσή άρπα και μετά ξαναέφυγε και μετά ξαναπήγε, πήρε μια κότα που έκανε χρυσά αυγά και μετά ο γίγαντας τον κυνήγησε και ο Τζακ μετά κατέβηκε και του έκοψε τη φασολιά και ο γίγαντας έπεσε.
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	εεε οι φιγούρες, έχεις κούκλα για τέτοια, όλα τα αγόρια τα παίζουνε. Οι φιγούρες πόκεμον, κρατάμε έτσι, παιχνίδια.
E:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω τρακτέρ, άλογο, αγελάδες, γουρούνια, γάτα, άχυρα, χήνα, μήλα, γαλοπούλα, ανθρώπους, εεε κάποιος που ψαρεύει, μια βάρκα και ένα σπίτι με αγελάδες που τις αρμέγουν, ένα σκύλο και ένα κόκορα.

Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω παιδιά που παίζουν μπάλα, κάποια παιδιά που τους έφυγε το μπαλόνι. Ένα παιδί που κάνει τσουλήθρα. Ένα κοριτσάκι που κάνει κούνια. Βλέπω εεε σχολεία, παιδιά που γύρισαν από το σχολείο, βρύση και δύο ηλικιωμένους.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω μια φάρμα που έχει ένα τρακτέρ, ένα σπίτι, μια αγελάδα, μια κότα, μια χήνα, μια γαλοπούλα, ένα πρόβατο και έναν κόκορα και βλέπω και φυτά μπρόκολα, εεε κοτοπουλάκια, χόρτα και δέντρα.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω μια ομπρέλα που κάθεται ένας άνθρωπος, βλέπω ένα κυλικείο. Βλέπω έναν που κάνει σερφινγκ, έναν που παίζει με μια βάρκα, ένα ιατρείο, η μαμά που παίζει με τα δυο παιδιά και φτιάχνουν πύργους και δυο παιδιά που είναι σε ένα τραπέζι.

20. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 43

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4.61
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 43		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Όχι.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Επειδή εγώ παλιά είχα ξύλινο σπίτι, όχι με ξύλα έμοιαζε με πέτρινο και τώρα το βάψαμε εεε πορτοκαλί και το σπίτι μας τώρα έχει ένα σκαλί και ένα δέντρο και πάνω από το σπίτι μας έχει έναν φούρνο κάθε Σάββατο δουλεύω πάνω στο φούρνο. Το σπίτι μου μέσα έχει ένα μεγάλο τραπέζι, πολλές καρέκλες, μπροστά και πίσω και έχουμε ένα μικρό τραπεζάκι και εκεί διαβάζω και με βοηθάει η μαμά μου, γιατί δεν ξέρω τι λέει και έχω και ένα δωμάτιο που έχει γραφείο και διάβαζα παλιά με έναν κύριο που ερχόταν να μου κάνει μάθημα. Έχω πολλά	

	παιχνίδια, εεε κούκλες, σπιτάκια, άλογα, ντουλάπες μια πάνω μία κάτω και έχει πράγματα μέσα, παπούτσια, ρούχα, φορέματα.
E:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Όχι, η μαμά δεν μου παίρνει, γιατί ο γιατρός είπε ότι δεν πρέπει να ακουμπάω ούτε σκύλους ούτε γάτες. Μόνο αυτά που ξέρω, όπως της νονάς μου, του Γιάννη και της Μαρίας και του Χρήστου που έχουν ένα σκυλάκι μεγάλο. Εγώ θα ήθελα να είχα μια γατούλα και ένα σκυλάκι.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η θεατρική αγωγή, γιατί κάνουμε θέατρα, ζωγραφίζουμε και κάνουμε και πολλά άλλα. Κάναμε και θέατρο. Βάλαμε ένα πανί πάνω στο θρανίο και παίζαμε την κοκκινοσκουφίτσα.
E:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Αμέ, πολλές. Παίζουμε, εεε μιλάμε, βλέπουμε σαλιγκάρια, πεταλούδες.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Από παλιά πηγαίναμε στη κυρά Παναγιά, γήπεδο και στο Σάνταλο. Παίζουμε μπάλες, κούκλες, περπατάμε, τρώμε φαγητό, κάνουμε στα ψέματα γυμναστική.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα η μαμά μου και εγώ τρώω, ξεκουράζομαι λίγο, παίζω στο μεγάλο μου υπολογιστή. Μετά η μαμά μου μου λέει να φέρω τα μαθήματά μου να διαβάσουμε και μου φωνάζει λίγο, γιατί λέει ότι είμαι κακό κορίτσι.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω ξεκουράζομαι, παίζω, εεε δεν πηγαίνω στη θάλασσα, βοηθάω το μπαμπά μου στον φούρνο. Συνήθως έρχεται η καθαρίστρια και μας καθαρίζει το σπίτι και καθαρίζει το δωμάτιό μου, σκουπίζει και μερικές φορές παίζω μαζί της, την βοηθάω.
E:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Μια φορά και έναν καιρό ήταν η κοκκινοσκουφίτσα. Και μια φορά η μαμά της είπε ότι της έφτιαξε μια πίτα με φρούτα, βούτυρο, μαρμελάδα. Μετά η κοκκινοσκουφίτσα πήγε στο δάσος και γνώρισε εεε ένα ελάφι και ένα γουρουνάκι και είδε ένα ταύρο και μετά η κοκκινοσκουφίτσα περπάτησε στο δάσος, βρήκε λουλουδάκια για να πάει στη γιαγιά της και άφησε το καλάθι κι όταν πήγε στη γιαγιά της είδε έναν λύκο. Τρόμαξε και έτρεξε στο δάσος μετά έφτασε στο σπιτάκι της γιαγιάς. Η γιαγιά είχε εεε κρυφτεί σε ένα μπαούλο. Η κοκκινοσκουφίτσα ρώτησε τον λύκο: «γιαγιά γιατί έχεις τόσα μεγάλα αυτιά», για να σε ακούω καλύτερα, «γιαγιά γιατί έχεις τόσα μεγάλα μάτια», για να σε βλέπω καλύτερα, «γιαγιά γιατί έχεις τόσο μεγάλα δόντια», για να σε φάω

	καλύτερα, μετά τους έφαγε, μετά ο κυνηγός άνοιξε την κοιλιά του λύκου και του έβαλε πέτρες και τον έριξαν σε ένα πηγάδι.
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Είναι το κρυφτό, κάποιος φιλάει, μετράει μέχρι το εκατό και οι άλλοι κρύβονται, μόνο αυτό κάνουν και μετά κάποιος τρέχει και λέει φτου μια τάδε.
E:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Μια φάρμα, μια αγελάδα, εεε μια γάτα, ένας άντρας που αρμέγει, γουρούνια που πίνουν γάλα από τη γουρούνα, ένας κόκορας, μια πάπια, μήλα, ένα άλογο που καλπάζει κάποιος, ένας που ψαρεύει και δέντρα.
E:	Εδώ;
Π:	Βλέπω ένα κτίριο, μια εκκλησία, εεε σπίτι, δέντρα. Βλέπω ένα παιδάκι που κάνει κούνια, ένα παιδάκι που γλιστράει από τη τσουλήθρα, κάποια παιδάκια που θέλουν να πιάσουν το μπαλόνι γιατί του έφυγε. Ένας μπαμπάς και μια μαμά και μια γιαγιά και ένας παππούς και δύο παιδιά που παίζουν μπάλα και εδώ ένας κάδος.
E:	Εδώ;
Π:	Βλέπω ένα παιδάκι φτιάχνει κάτι και η μαμά του το βοηθάει, του δίνει τη σημαία. Το κορίτσι φτιάχνει και αυτό έναν πύργο, μια μπάλα, μια ομπρέλα, μια πετσέτα, ένα νοσοκομείο, και εδώ αυτός έπεσε εεε μέσα στη θάλασσα.
E:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω δέντρα, ένα σπίτι, μια αγελάδα, μια γαλοπούλα, ένα πρόβατο, μια πάπια, μια κότα, ένας κόκορας και λαχανικά και μια γιαγιά και ένας παππούς.

21. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 44

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4.83
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 44		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν μεγάλο αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Από Κρήτη, αλλά μένω στα Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι όλο το σαλόνι και ο καναπές. Δεν έχει δωμάτια για να μαγειρεύουν. Είναι ολόκληρο. Και στο δωμάτιο μου, δεν έχουμε διαφορετικό δωμάτιο εγώ και ο Ανώνυμος, έχουμε ένα κρεβάτι πάνω και του Ανώνυμος κάτω και έχουμε και μια κούτα με παιχνίδια στο ίδιο δωμάτιο. Έχω παιχνίδια εεε πολλά, έχω και βιβλία και κούκλες και ψεύτικα μωρά πάρα πολλά.	

Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Ναι, ένα κουταβάκι, άσπρο.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η θεατρική αγωγή, γιατί μας κάνει παιχνίδια και παίζουμε κουκλοθέατρο και φτιάξαμε κάτι κούκλες και παίζουμε.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε σκάκι, παίζουμε κυνηγητό, εεε κρυφτό.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Πήγαμε εκδρομή με το λεωφορείο δύο φορές στο ίδιο γήπεδο, γιατί ήταν κρύο και για αυτό πήγαμε στις Μενετές. Παίζουμε με τις κούκλες, η Ανώνυμη είχε φέρει κούκλες και παίζαμε και τρώγαμε εκεί. Τρέχαμε μαζί και παίζαμε κυνηγητό πολύ γιατί μας αρέσει.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα πρώτα βλέπω εεε τηλεόραση και μετά κάνω τα μαθήματά μου. Το απόγευμα τρώω όλο το φαγητό μου και παίζουμε υπολογιστή και το βράδυ εεε βλέπουμε ξανά τηλεόραση και όταν δεν έχουμε σχολείο κοιμόμαστε εννέα η ώρα και όταν έχουμε σχολείο δεν κοιμόμαστε εννέα η ώρα κοιμόμαστε οκτώ η ώρα. Όταν είναι το βράδυ διαβάζω παραμύθια.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα, πηγαίνω μέσα και παίζω με τον αδερφό μου. Πηγαίνω λάτιν και Καρπάθικα.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ήταν ένα παιδάκι που ήταν φτωχό, εεε δεν ήταν φτωχό. Ο θείος του τον πήρανε για να πάρει λεφτά, αλλά κανονικά δεν ήταν η νονά του και μετά όταν τον βγάλανε το παιδί νόμιζαν, ότι αυτοί ήταν οι γονείς του αλλά δεν ήτανε. Τότε το παιδάκι το βγάλανε έξω από το σπίτι. Ο μπαμπάς το είπε γιατί ήταν λίγο κακός και τον βγάλανε έξω και πήγε στο μαγαζί και τον μάλωνε και τον είδε ένας παππούς με μια μαϊμού με τρία σκυλάκια και τον πήρε μαζί του και τον πήγαине σε χώρες με αεροπλάνα και κάνανε παραστάσεις. Αυτό το παιδάκι στο τέλος βρήκε την κανονική του μαμά και είχε και ένα αδερφάκι και μετά παντρεύτηκε.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Οι κούκλες. Παίζω με κούκλες. Επειδή δεν του αρέσει του αδερφού μου, παίζω μόνη μου, γιατί δεν του αρέσει η κούκλα.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.

Π:	Εδώ βλέπω ένα κορίτσι που προστατεύει τα παιδάκια της γουρούνας και εδώ βάφει το σπίτι. Εδώ ψαρεύει. Εδώ είναι πάνω στο εεε άλογο. Εδώ είναι μια γαλοπούλα. Εδώ ένα τρακτέρ. Εδώ είναι μια γουρούνα με τα γουρουνάκια της. Εδώ είναι μια γατούλα, μια πάπια, ένα άλλο παπάκι. Εδώ που έφυγε από την οικογένειά του, βουνά, πουλί, αυτά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω ένα παιδί που κάνει τσουλήθρα, ένα που κάνει κούνια, ένα που παίζει μπάλα. Εδώ παίζουν με το μπαλόκι. Εδώ είναι φίλοι και πηγαίνουν βόλτα. Εδώ κάθονται ένας παππούς και μια γιαγιά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω μια φάρμα και ένας παππούς και μια γιαγιά που μιλάνε. Εδώ κρατάει εεε καρότα και κότες και αγελάδα, μια γαλοπούλα και ένας κόκορας. Να και ένα τρακτέρ και πρόβατο και βουνά. Αυτά δεν θυμάμαι τι είναι.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ είναι στην παραλία και κάνει κάστρο, εδώ κολυμπάει, εδώ κάθονται και χαλαρώνουν, εδώ τρώνε, εδώ είναι ένα ιατρείο. Η μαμά βοηθάει και δίνει τη σημαία στο παιδί. Εδώ παίζει με την άμμο. Εδώ κάνουν μπάμιο, αυτά.

22. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 46

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 4.28
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 46		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν αδερφό που είναι μωρό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	εεε είναι μεγάλο, με αυλή, είναι καφέ, μέσα έχει κουζίνα, σαλόνι, τρία δωμάτια, δύο τουαλέτες και διάφορα πράγματα. Το δωμάτιό μου είναι μπλε. Έχω σχεδιάσει ένα αρκούδι πάνω στον τοίχο, έχω παιχνίδια, ένα διάροφο κρεβάτι και μια κούνια που κοιμάται ο αδερφός μου και μια ντουλάπα και πολλά παιχνίδια, βιντεοπαιχνίδια, ιππότες, έχω υπολογιστή, κάτι κουκλάκια.	

Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Ναι, έχω πολλά. Έχω κουνέλια, έχω κατσίκες, έχω γάτα και σκύλο και λυκόσκυλο. Το αγαπημένο μου ζώο είναι η γάτα. Την έχουμε στο σπίτι και ο σκύλος που τον έχουμε στο μαγαζί του μπαμπά μου.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά γιατί έχουν προβλήματα.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε με παιχνίδια που φέρνει ο Ανώνυμος, κυνηγητό, εεε κρυφτό, αυτά.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Πάμε σε ένα εκκλησάκι. Πρώτα τρώμε, μετά παίζουμε με κάτι αμαξάκια, μετά πάμε και πίνουμε κάτι και μετά παίζουμε πάλι.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα πάω σχολείο, διαβάζω και παίζω και βλέπω τηλεόραση και τρώω.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα παίζω. Παίζω ποδόσφαιρο. Είμαι σε ομάδα με αληθινό ποδόσφαιρο και την ομάδα την λένε Ποσειδώνα, αλλά ο κύριός μας είναι ξένος και την λέει Ποσειδών. Και πάμε Ρόδο.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ο Μίστερ μπιν, δεν το ξέρω καλά αλλά μέσα λέει ότι για παράδειγμα, μμμ δεν σας λέω γιατί θα γελάσετε. Μέσα στο βιβλίο έχει μια εικόνα με τον Μίστερ μπιν και τον βοηθό του που είναι κακός, τα κλασσικά και ληστεύουν τράπεζες και λέει μέσα, δεν θυμάμαι. Μετά πάει σπίτι του, κάνει σχέδια σε ένα χάρτη για ληστείες και αυτά.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι το κρυφτό. Φυλάει κάποιος και μετά κρύβονται οι άλλοι και όταν βγει και βρει κάποιον λέει φτου ένας τάδε και μετά φυλάει αυτός που θα χάσει.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω μια γαλοπούλα, ένα τρακτέρ, αγελάδες, γουρούνια, γάτα, χήνα, ένα άλογο. Ένας άνθρωπος εδώ πέρα που ψαρεύει εεε μια κυρία εδώ πέρα, έναν άνθρωπο που βάφει τον τοίχο εεε τον αχυρώνα και εδώ ένα παιδάκι που κάθεται πάνω στα άχυρα.

Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω ένα παιδί που κάνει κούνια. Βλέπω εδώ δύο παιδιά που παίζουν μπάλα και εδώ ένα παιδί που κάνει τσουλήθρα. Εδώ ένα αγοράκι και ένα κορίτσι να κάνει μπαλόκι, δύο ανθρώπους εδώ, δύο παιδάκια που πάνε βόλτα. Εδώ μια γιαγιά και ένας παππούς που κάθονται στο παγκάκι, αυτά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω μια φάρμα, βλέπω ένα τρακτέρ και αγελάδες, κότες, εεε κατσίκες και κοτόπουλο, γαλοπούλα, έναν κόκορα εδώ και μια χήνα και έναν αγρότη και μια γιαγιά και φυτά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω πολλά εδώ. Εδώ βλέπω έναν άνθρωπο κάτω από μια ομπρέλα. Βλέπω μια μαμά με ένα μικρό μωράκι και ένα μεγάλο που φτιάχνουν πύργους και εδώ βλέπω δύο ανθρώπους που πίνουν καφέ, εδώ έναν άνθρωπο που κάνει σερφινγκ και εδώ ένα παιδί που παίζει μπάλα.

23. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 47

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Απέρι	ΜΜΕ: 5.76
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 47		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανόνημη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη Δημοτικού.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, μία μεγάλη αδερφή.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Απέρι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι μεγάλο και έχουμε ένα φοίνικα στην αυλή, έχουμε ένα γκαράζ. Μέσα στο σπίτι έχουμε κουζίνα, σαλόνι, χαλιά, υπόγειο, τραπεζαρία, μπάνιο και το δωμάτιό μου. Το δωμάτιό μου είναι ο ένας τοίχος εεε μωβ και ο άλλος άσπρος. Έχω αυτοκόλλητα στους τοίχους, φωτογραφίες της αδερφής μου και του μπαμπά μου, έχω ένα γραφείο, παιχνίδια, βιβλιοθήκη, αυτά. Έχω κούκλες, κουζινικά, πάζλ, τουβλάκια, εκπαιδευτικά παιχνίδια, λούτρινια ζωάκια, κάδρα,	

	μια πόρτα. Έχω και ένα πιθηκάκι καφέ, ένα σκυλάκι άσπρο.
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Έναν σκύλο, μαύρο με άσπρο, μικρό.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η θεατρική αγωγή, γιατί παίζουμε.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι πολλές. Πηγαίνουμε έξω στο διάλλειμα, μιλάμε, παίζουμε, αυτά. Παίζουμε κυνηγητό, κρυφτό και σκοινάκι.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Έχουμε πάει σε μια εκκλησία στο γήπεδο και παίζουμε και καθόμαστε κάπου και τρώμε το φαί μας.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα τρώω πρωινό και πηγαίνω στο σχολείο. Μετά το σχολείο κάθομαι και τρώω και πηγαίνω και παίζω με τα παιχνίδια μου και μετά κάνω τις εργασίες μου και μετά όταν πέσει η νύχτα κάνω μπάνιο και κοιμάμαι.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω με την αδερφή μου λίγο. Πηγαίνω χορό και στο μαγαζί του πατέρα μου.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Η σταχτοπούτα αλλά δεν θυμάμαι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Οι κούκλες εεε ότι κάνουν περιπέτειες, πηγαίνουν με το αμάξι βόλτα.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω ζώα, βλέπω ένα πουλί, ένα κορίτσι σε ένα άλογο. Βλέπω κάποιον στο τρακτέρ, και αυτά εδώ και δέντρα και ανθρώπους και μια βάρκα.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω παιδιά που παίζουν με το μπαλόνι. Παιδιά που παίζουν μπάλα, ανθρώπους που κάθονται στο παγκάκι, ανθρώπους που περπατάνε και ένα παιδί που κάνει τσουλήθρα, και ένα παιδί στην κούνια. Βλέπω μια βρύση και κτίρια και δέντρα.

Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω μια γιαγιά και έναν παπού, δέντρα, ένα σπίτι. Βλέπω ζώα και λαχανικά, αυτά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω εδώ μια μαμά με τα παιδιά της. Βλέπω έναν που κάνει σερφινγκ, το κοριτσάκι που κολυμπάει, αυτόν εδώ που μιλάει και έναν άλλον που κάθεται στη πετσέτα του και ένα ιατρείο και βλέπω και παιχνίδια και ένα νοσοκομείο.

24. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 48

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρας: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Μενετές	ΜΜΕ: 5.08
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 48		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έχω δύο αδέρφια. Το ένα είναι ακόμα μωράκι και το άλλο πάει Πέμπτη.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Μενετές.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Είναι μεγάλο και στη μέση έχει πόρτα εκεί πέρα είναι το σαλόνι, εκεί ένα κομοδίνο, εκεί ένας καναπές και εκεί μια τηλεόραση. Μετά πηγαίνεις εεε μέσα από εκεί στρίβεις και είναι η κουζίνα από εκεί πέρα είναι οι εστίες και από εκεί είναι ο φούρνος και μετά είναι το τραπέζι εκεί και από εκεί πέρα είναι ο πάγκος μετά πηγαίνεις από εκεί μέσα και είναι το μπάνιο μετά πηγαίνεις από εκεί μέσα και είναι το δωμάτιο. Το δωμάτιό μου είναι διώροφο και έχει μια βιβλιοθήκη,	

	ένα μονό κρεβάτι, έχει και κουρτίνες. Έχω παιχνίδια, κούκλες, κουκλόσπιτα και πολλά άλλα.
E:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Έχω, αλλά δεν το έχω σπίτι το έχω στα Άπελλα. Εκεί πάμε το καλοκαίρι. Είναι ένα σκυλάκι εεε καφέ με μαύρο. Έγινε μεγάλο, ενώ πριν ήταν μικρό.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γλώσσα, γιατί κάνουμε συνέχεια πολλές ασκήσεις της γλώσσας με προτάσεις και μας βάζει ο κύριος να κάνουμε μεγάλες προτάσεις.
E:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι, πολλές. Παίζουμε κνηγητό, κρυφτό, σκοινάκι, αυτά.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Παγαίνουμε στο γήπεδο και στη παιδική χαρά. Μερικά κορίτσια παίζουν εεε με τις κούνιες και άλλα πηγαίνουν κάτω στο γήπεδο και παίζουνε μπάλα. Έχουμε και μικρό γήπεδο με δίκτυα από εκεί στη παιδική χαρά και παίζουμε μπάσκετ.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Τη Δευτέρα διαβάζω τα μαθήματά μου, μετά παίζω με ηλεκτρονικά, μετά παίζω με τον ξάδερφό μου τον Ανώνυμος και μετά βγαίνω έξω και παίζω με τις ξαδέρφες μου.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Ζωγραφίζω πλοία, εεε σπίτια, δέντρα και άλλα πολλά. Παίζουμε κρυφτό. Εκεί έχουμε βρει καλές κρυψώνες και κρυβόμαστε μέσα στα μάνια και στα δωμάτια.
E:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ναι. Ήταν πρωί και η μαμά της κοκκινোসκουφίτσας και της έδωσε ένα καλάθι με φαγητό για να πάει στη γιαγιά της γιατί ήταν άρρωστη. Η μαμά της της είπε εεε να προσέχει γιατί υπάρχει ένας λύκος σο δάσος και μετά της είπε η κοκκινোসκουφίτσα «μαμά μην στεναχωριέσαι θα προσέχω». Και μετά πήγαινε και ξέχασε τα λόγια που της είπε η μαμά της και πήγε από το δάσος και εκεί συνάντησε δεν ήξερε το μονοπάτι και εκεί συνάντησε τον λύκο και της είπε «καλημέρα κοκκινোসκουφίτσα, τι κάνεις»; και λέει είμαι καλά. Ο λύκος τη ρώτησε που πάει και εκείνη είπε: «πάω στη γιαγιά μου να της πάρω φαγητό γιατί είναι άρρωστη», και μετά ο λύκος εεε έτρεξε γρήγορα στο σπίτι και έβαλε τη γιαγιά της κοκκινোসκουφίτσας στην ντουλάπα και έβαλε τα ρούχα της γιαγιάς, το καπέλο, τα γυαλιά και η κοκκινোসκουφίτσα έφτασε και είπε: «γιατί έχεις τόσο μεγάλα δόντια» και λέει ο λύκος για να σε φάω και μετά πήγε ο λύκος να την φάει και μετά κοιμήθηκε και μετά ήρθε ο μπαμπάς της

	κοκκινοσκουφίτσας και του άνοιξε την κοιλιά και έβγαλε την κοκκινοσκουφίτσα και μετά εεε πήρε πέτρες και τις έβαλε στην κοιλιά του λύκου και τον έριξε στο ποτάμι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Είναι το κρυφτό. Βγάζουμε νούμερα. Ο ένας εεε γυρνάει στον τοίχο και ο άλλος λέει είσαι το ένα, είσαι το δύο, είσαι το τρία και μετά το παιδί διαλέγει έναν αριθμό και αυτό το νούμερο τα φυλάει και οι άλλοι κρύβονται και όταν τους βρει λέει φτου μια τάδε.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Τα γουρουνάκια, η γάτα, το άχυρο, οι γαλοπούλες, το άλογο, η πάπια με τα παπάκια της τα μικρά, το τρακτέρ, τη φάρμα, τις αγελάδες, τη γαλοπούλα, ο ψαράς που ψαρεύει.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω δύο παιδιά που παίζουν μπάλα. Ένα παιδί που κάνει τσουλήθρα. Ένα κοριτσάκι που κάνει κούνια, τους δύο εεε γονείς, τα δύο παιδιά που πάνε στο σχολείο. Βλέπω και εδώ πέρα τα σχολεία και τα γραφεία. Εδώ τον κάδο και τη βρύση και αυτά τα δύο παιδιά με το μπαλόνη.
Ε:	Εδώ;
Π:	Εδώ βλέπω τις κόττες, τα δέντρα, τα άλλα μεγάλα δέντρα, την αγελάδα, το τρακτέρ, το σπίτι, τα μαρούλια, τα κοτοπουλάκια, το χορτάρι και αυτά τα μικρά δέντρα, τον ουρανό, το πουλί και τα βουνά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω τη μαμά και το μικρό παιδί και το αγόρι που φτιάχνουν ένα κάστρο, τον κουβά, ένα φτυάρι, εεε η μπάλα, η τσουγκράνα και η πετσέτα και εδώ βλέπω έναν άνθρωπο που κάθεται στη ξαπλώστρα, εδώ είναι το ιατρείο, εδώ μια καντίνα.

25. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 49

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Μενετές	ΜΜΕ: 5
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 49		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν μεγαλύτερο αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Μενετές.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι ροζ και είναι εεε χαμηλά κάτω και είναι σε μια γειτονιά και έχω διάφορα παιχνίδια, αυτοκινητάκια και ψεύτικες αράχνες. Το κρεβάτι μου είναι διώροφο και κοιμάμαι πάνω. Έχω κουζίνα, παράθυρα, τηλεόραση, κουρτίνες, κρεβάτια, τζάμια, αυτά.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	

Π:	Έχω κατσίκες, κουνέλια και σκύλους καφέ με άσπρο και κότες και προβατίνες. Τα χω στην εξοχή.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γλώσσα, γιατί διαβάζουμε και μαθαίνουμε πιο καλά.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι και παίζουμε παιχνίδια, μπάλα, εεε μπάσκετ, μήλα και κρυφτό, αυτά.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στο γήπεδο κάτω και παίζουμε μπάλα, κρυφτό, στις κούνιες και καμιά φορά παίζουμε στο μπάσκετ.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Παίζω, διαβάζω τα μαθήματά μου, μετά από το παιχνίδι πάω και κοιμάμαι.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω με τα παιδιά, μπάλα και μπάσκετ και κυνηγητό και μήλα. Με τον πατέρα μου και την μάνα μου σκουπίζω, μαγειρεύω, εεε πλένω.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Μια φορά και έναν καιρό ήταν ο Αλή μπαμπά και οι σαράντα κλέφτες και ο Αλή μπαμπά ήταν φτωχός και αυτοί ήταν πλούσιοι και είδαν τους σαράντα κλέφτες και είχε και τον αδερφό του που ήταν κλέφτης και είχαν κάτι σακιά πάνω στα άλογα και πηγαίνανε σε μια σπηλιά και φωνάζανε: άνοιξε σπηλιά, άνοιξε. Και μετά εκεί πηγαίνανε, εεε αφήνανε και πηγαίνανε έξω και ο Αλή μπαμπά είχε πάει εκεί, φώναζε σουσάμι σουσάμι άνοιξε και αυτό άνοιξε και μετά που άνοιξε μπήκε μέσα και πήρε τα λεφτά και μετά όταν πήγαν και το βρήκανε και του φωνάζανε μετά και μετά πήγαν στο σπίτι του και έβαλαν ένα σημάδι έξω από την πόρτα, μετά η εεε γυναίκα του πήγε και έβαλε σε όλες τις πόρτες ένα σημάδι και μετά από λίγο έφυγε γιατί ανοίξανε όλες οι πόρτες και μετά η γυναίκα του πήρε το λάδι και τους έκαψε.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Ποδόσφαιρο, γιατί είμαι σε κάποια ομάδα, στο Ποσειδώνα. Πηγαίνουμε για αγώνες στη Ρόδο.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω γουρουνάκια. Ένα παιδί που κρατάει ένα γουρουνάκι, εεε μια γάτα, ένα άλογο που κάθεται πάνω ένας άνθρωπος, ένα τρακτέρ που το φτιάχνουν δύο άνθρωποι, χόμα, κότα, ντομάτες, εεε σπίτι για τα πρόβατα, αυτά.

Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω δύο παιδιά να πιάνουν ένα μπαλόνι, τσουλήθρα. Δύο παιδιά να παίζουν μπάλα, δύο άνθρωποι να κάθονται, μία βρύση, ένας κάδος, εεε τσουλήθρα, ένας κάνει κούνια κα τρία σπίτια.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω έναν άνθρωπο, με μια γιαγιά. Ο άνθρωπος κρατάει ένα τσεκούρι και βλέπω και φυτά. Βλέπω και μια κότα, μια πάπια, ένα προβατάκι και μια αγελάδα, και ένα σπίτι και ένα καρότσι και φυτά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Μία μαμά με δύο παιδάκια και το μεγαλύτερο παιδί να κάνει πύργους, το άλλο να σκάβει και βλέπω και έναν άνθρωπο να κάθεται στο χαλί και να κάθεται πάνω στη καρέκλα και από πάνω μια καρέκλα και από πάνω δύο παιδάκια με μια βάρκα. Βλέπω ένα ιατρείο, εεε πέτρες και χορτάρι και βλέπω.

26. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 52

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρας: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Απέρι	ΜΜΕ: 4.83
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 52		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά είμαι.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πάω Δευτέρα.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έχω άλλα δύο.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, είμαι από Απέρι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Ναι. Είναι σε αυλή, είναι διώροφο, μεγάλο, έχει γυαλικά, εικόνες, κουρτίνες, κρεβάτια, λάμπες, εεε παιχνίδια, ένα κρεβάτι, μια ντουλάπα, μπάλα, αμάξια, τουβλάκια, αυτά.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	

Π:	Ναι, μια γάτα, ασπρόμαυρη.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Μαθηματικά, γιατί μου αρέσουν η προπαίδεια, διαίρεση, πρόσθεση, αφαίρεση.
Ε:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε στο σχολείο και εδώ, μπάλα.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Πάμε στο γήπεδο. Παίζουμε μπάλα, πάω στη παιδική χαρά, αυτά.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Πάω σχολείο μέχρι το μεσημέρι. Γυρνάω τρώω. Κατά τις τρεις πάω για μπάλα. Γυρνάω και κάνω τα μαθήματά μου.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Πάω για μπάλα, μόνος μου.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Ναι. Μια φορά και έναν καιρό ήταν η κοκκινοσκουφίτσα και πήγε εεε στο δάσος να επισκεφτεί τη γιαγιά της και πήγε και της πήρε κάτι να φάει και μόλις πήγε στο δάσος είδε τον λύκο. Μετά έτρεχε να εεε πάει στο σπίτι και πήγε και εκεί, πρώτα όμως πήγε ο λύκος και έκανε τη γιαγιά, και μετά φώναξε τον κυνηγό και ήρθε και του έβαλαν πέτρες στην κοιλιά του και μετά τους έσωσε.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Η μπάλα, παίζουμε διπλό. Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες και παίζουμε.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Είναι στη φάρμα. Έχει πολλά ζώα, μια πάπια με τα παπάκια της, μια γαλοπούλα, μια γάτα πάνω στον φράκτη, μια γουρούνα με τα γουρουνάκια της, κάτι φυτά. Ένα παιδί κρατάει ένα γουρουνάκι και μια κοπέλα μικρή βάζει και ένα άλογο με έναν άνθρωπο πάνω του. Είναι σε δάσος και μια λίμνη και μια βάρκα.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω τα παιδιά που παίζουν εεε μπάλα και παίζουν. Και ότι είναι διάλειμμα στο σχολείο και παίζουν, δέντρα, μια εκκλησία, θάμνους, μια βρύση, παγκάκια κάτι άνθρωποι, δύο παιδιά που πάνε βόλτα. Είναι καλοκαίρι και παίζουν.
Ε:	Εδώ;

Π:	Είναι σε φάρμα, φύτεψαν ντομάτες και τις βγάζουνε, είναι καλοκαίρι πάλι και σκάβουν. Έχουν δέντρα, εεε σπίτι, πολλά βουνά, έναν αετό, κάτι λάχανα, πολλά δέντρα, κυπαρίσσια, αυτά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Είναι στη θάλασσα, τα παιδιά φτιάχνουν πύργους και κολυμπάνε. Είναι καλοκαίρι, έχει ένα ιατρείο, ένα μαγαζί και τους άλλους έξω στη θάλασσα εεε και βράχια.

27. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 53

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Μεσαίο	Μητέρα: Υψηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Αγόρι	Τόπος κατοικίας: Απέρι	ΜΜΕ: 5
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 53		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμος.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη Δημοτικού.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Έχω, εεε τέσσερα. Εγώ, ο Ανώνυμος, η Ανώνυμη και ο Ανώνυμος. Είναι μικρά. Ο Ανώνυμος είναι νηπιαγωγείο, η Ανώνυμη νήπιο και ο Ανώνυμος είναι στα μωρά.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Απέρι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Το σπίτι μου έχει μια μεγάλη εεε τηλεόραση και στην τηλεόραση έχει έναν τοίχο κόκκινο και ο άλλος τοίχος είναι πράσινος και ο άλλος είναι κόκκινος πάλι. Έχουμε πάρει τον καναπέ του σαλονιού και τον βάλουμε κάτω στο υπόγειο και τώρα τον βάλουμε μέσα στο εεε Καρπάθικο και ένα ντουλάπι, έχει μια γωνιά εκεί, καλοριφέρ, μια γωνιά που έχει πολλά παιχνίδια εκεί. Στο σαλόνι έχει	

	<p>φωτιστικό, χαλί, έχει και το γραφείο μου, μολύβια, μμμ στυλό, χρώματα. Έχει και κάτι κόκκινα μολύβια και το κρεβάτι μου είναι διώροφο, ο Ανώνυμος κοιμάται στην κούνια γιατί είναι μωρό έχει και χαλί για να μην κρυώνουμε, εεε ανεμιστήρα, καρέκλα. Εκεί έχει και ένα μαξιλάρι με κάλυμμα με παιδικά, έχει και ρούχα τσολιά και πάνα πάνω στην ταράτσα έχουμε πολλά ρούχα που τα βάζουμε για πλύσιμο. Έχω ένα ρολόι, εεε μια φιγούρα που μπαίνει στο ρολόι το κόκκινο και έχω γιογιό, αμάξια. Η Ανώνυμη έχει ένα κάθισμα φουσκωτό με τη Ντόρα. Έχω γραφείο του μάστορα, εργαλεία που μπαίνουν κάτω από το γραφείο του μάστορα, ένα πιστόλι με σφαίρες, έχω εεε μονόπολη, έχω σκάκι, πάζλ, αλλά μερικά παιχνίδια είναι στην αποθήκη.</p>
E:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Όχι, αλλά όταν θα πάω Αθήνα το χειμώνα θα αγοράσω ένα σκυλάκι άσπρο σαν τη Λίλα που είναι στο χωριό, εεε να είναι κορίτσι για να γεννήσει σκυλάκια, να έχουμε πολλά σκυλάκια.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η γλώσσα, γιατί έχει ωραίες εικόνες, μαθαίνουμε πολύ ωραία πράγματα και στα μαθηματικά αριθμούς, έχει και ένα αγαπημένο μου μάθημα με ξυλομπογιές ζωγραφίζουμε κόκκινο, μπλε αυτά που λένε οι εικόνες και αν κάνουμε λάθος το διορθώνουμε.
E:	Έχεις φίλους και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε μπάλα, εεε πιο πολύ μας αρέσει να παίζουμε μπάλα. Έχω φίλους και από τη Δευτέρα που κάνουν φασαρία.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Πιο πολύ μου αρέσει να πηγαίνω εκδρομή στο γήπεδο. Παίζουμε μπάλα, τρώμε, πίνουμε νερό, έχει παιδική χαρά, έχει κούνιες είναι του Πρωτέα, αυτό που γυρνάμε γύρω γύρω και ζαλιζόμαστε, τσουλήθρα, τραμπάλα μμμ έχει και χαλίκια η παιδική χαρά.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί πηγαίνω στο σχολείο, εεε το βράδυ βλέπω τον Ανώνυμος. Μετά πίνω το γάλα μου και πάω για ύπνο και μερικές φορές κάνουμε και μπάνιο.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Όταν δεν έχω διάβασμα πηγαίνω στο ολόημερο, εκεί δεν διαβάζουμε, περιμένουμε να τελειώσουν οι άλλοι. Μετά βγαίνουμε για διάλειμμα, μας δίνει μπάλα ο κύριος και παίζουμε, μερικές φορές μπαίνουμε μέσα εδώ και παίζουμε κρεμάλα και μετά πάμε σπίτι παίζω λίγο με τον αδερφό μου.
E:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;

Π:	Το παπάκι που δεν του άρεσαν τα πόδια του. Δεν το θυμάμαι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Ηλεκτρονικά στη τηλεόραση και παίζουμε μπάλα με το χειριστήριο, μπόουλινγκ, εεε τοξοβολία, εεε τέτοια που είμαστε στη θάλασσα και κάνουν αγώνες, μήλα.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Εδώ έχει ένα στάβλο, βάρκες, ένα καλάμι που ψάρευε ένας άνθρωπος, γαλοπούλα, μήλα, γάτα, γουρούνια, αγελάδες, εεε μοσχάρια, κόκορας, χήνα, άλογο, τρακτέρ, αγελάδες πάλι, τα φαγητά, έναν άνθρωπο εκεί βάφει το στάβλο, ποτάμι, δέντρα, ουρανό, σύννεφα, άχυρα, σκυλάκι εκεί πέρα, αυτά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω κούνιες, παιδιά, εκκλησία, γιατί βλέπω έναν σταυρό, δέντρα, σχολεία, παιδική χαρά, μπάλες, μπαλόνια, εεε κούνιες, τσουλήθρες, παγκάκια, κάδο, ουρανό. Εδώ βλέπω ήλιο να φωτίζει ένα δέντρο, γρασίδι, χώμα στα μονοπάτια, γονείς, γιαγιάδες, παππούδες, παιδάκια που παίζουν μπάλα.
Ε:	Εδώ;
Π:	Αυτός είναι στάβλος. Εδώ βλέπω δέντρα, τρακτέρ, γρασίδι, ένα σπίτι, στάβλο, φυτά, δέντρα, ντομάτες, κουνουπίδια, εεε ουρανό, κότα, χήνα, ο παππούς κρατάει τσεκούρι, αετό, καμινάδα, πέτρες.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Μια παραλία, πέτρες, ένα νοσοκομείο, καρέκλες, ομπρέλες, άμμο σωσίβιο, μαγιό, κουβαδάκι, πύργους, βουνό, θάλασσα.

28. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 55

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Υψηλό	Μητέρας: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Μενετές	ΜΜΕ: 5.26
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 55		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, δύο πιο μεγάλα.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Μενετές.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι μεγάλο και έχει πάρα πολλά δωμάτια μέσα και μένουνε τουρίστες το καλοκαίρι και εμείς. Το δωμάτιό μου είναι μικρό εεε έχει κρεβάτι, ντουλάπα, παιχνίδια και βιβλιοθήκη εεε έχω πάζλ, επιτραπέζια, πλαστελίνες, καλλυντικά, κούκλες, καθρέφτη, τουβλάκια, κουζινικά και μαρκαδόρους.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	

Π:	Όχι δεν έχω.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά, γιατί έχει πολύ ωραία πράγματα, ζωγραφίζουμε, πρόσθεση, αφαίρεση και κάτι με τον χάρτη.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε πολλά πράγματα, κρυφτό, μπάλα, εεε στεφάνι και σχοινάκι. Έρχονται σπίτι μου και παίζουμε, τριγυρνάμε στην αυλή και ψάχνουμε τη ξαδέρφη μου.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στα Πηγάδια, στο γήπεδο, παίζουμε στην παιδική χαρά και τρώμε, μόνο αυτά.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί πίνω γάλα, πάω στο σχολείο, μετά το μεσημέρι φεύγω με το λεωφορείο εεε και πάω σπίτι και μετά το απόγευμα κάνω τα μαθήματα. Όταν τα τελειώσω παίζω και μετά όταν έρθει το βράδυ πίνω γάλα και πάω στο κρεβάτι μου.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω όλη μέρα, παιχνίδια, πάζλ, μπάλα, σχοινάκι. Βγάζω καμιά φορά έξω τα ρούχα μου. Φτιάχνω βραχιόλια. Χτενίζω τις κούκλες μου. Καμιά φορά το βράδυ μπαίνω στον υπολογιστή εεε και κατεβάζω κομμάτια και χορεύω. Πάω στη γιαγιά μου και παίζω με την ξαδέρφη μου. Όταν έρθει η άλλη ξαδέρφη μου είναι στο μπάνιο, γιατί η άλλη μου ξαδέρφη δεν είναι πολύ κοινωνική.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Μια φορά και έναν καιρό ήτανε ένα κοριτσάκι που είχε γενέθλια και η γιαγιά της της έκανε δώρο ένα σκούφο και η μαμά της της είπε να πάει να πάρει φαγητό στη γιαγιά της, αλλά στον δρόμο βρήκε έναν λύκο και ο λύκος πήγε πιο γρήγορα και έκλεισε την γιαγιά της στην ντουλάπα και αυτός μπήκε στο κρεβάτι και όταν έφτασε η κοκκίνοσκουφίτσα, εεε χτύπησε την πόρτα και η κοκκίνοσκουφίτσα μπήκε και είπε: «τι μεγάλα δόντια που έχεις, τι μεγάλο στόμα, τι μεγάλα αυτιά» και είπε για να σε ακούω καλύτερα και μετά πετάχτηκε ο λύκος και έκανε την κοκκίνοσκουφίτσα μια χασιά και ήρθε ο κυνηγός και βρήκε τον λύκο στο κρεβάτι και έκοψε την κοιλιά του λύκου και βγήκε έξω η κοκκίνοσκουφίτσα και η γιαγιά και μμμ έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Η μπάλα, την κλωτσάω και κάνω πάσες, τη ρίχνω στο τέρμα και την κυλάω κάτω από τα σκαλιά.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.

Π:	Βλέπω ένα παιδί που κρατάει ένα γουρουνάκι, μια λίμνη, μια φάρμα, ένα άλογο, ένα τρακτέρ, μια γάτα, έναν κόκορα και μια αγελάδα.
Ε:	Εδώ;
Π:	Μια τσουλήθρα, ένα μπαλόκι, εεε μια μπάλα, ανθρώπους, ένα παιδί που κάνει κούνια, δέντρα, σπίτια, ένα παγκάκι που κάθονται άνθρωποι, έναν κάδο και μια βρύση.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω δύο ανθρώπους, έναν κόκορα, μια κότα, μια γαλοπούλα, ένα πρόβατο, μια αγελάδα και μια χήνα, δέντρα, ένα μεγάλο σπίτι, ένα τρακτέρ και μια γυναίκα που κρατάει φαγητά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Βλέπω ένα παιδί που κάθεται με τη μαμά του στην παραλία. Μια ομπρέλα που κάθεται από κάτω, ένας άνθρωπος, εεε ένα μαγαζί, ένα μικρό παιδί που βάζει στον κουβά άμμο, μια μπάλα και ένα παιδί που κάθεται στη θάλασσα.

29. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 57

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρα: Μεσαίο	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Απέρι	ΜΜΕ: 5.45
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 57		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Με λένε Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά είμαι.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν μεγαλύτερο αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Απέρι.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Είναι μεγάλο, αλλά λίγο μικρό. Έχει τηλεόραση, μπάνια, εεε ψυγείο, παιχνίδια, αυτοκόλλητα γυαλιστερά και μολύβια και ένα παιχνίδι γάτα και κάτι τουβλάκια.	
Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;	
Π:	Έχουμε πολλά σκυλιά αλλά σκοτώθηκαν. Θα το ζήτηγα από το μπαμπά και μου	

	είχε πει, ότι αν θα έκανα καλά τα μαθήματα θα μου το έπαιρνε.
E:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Τα μαθηματικά, γιατί είναι και αριθμοί και μου αρέσουν.
E:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι, παίζουμε κρυφτό, κυνηγητό, μπάσκετ, εεε κούκλες και μετά παίζουμε και μπάλα. Η φίλη μου έχει και ένα μωράκι και το παίζουμε.
E:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Στο γήπεδο. Παίζουμε τσουλήθρα, μπάλα και κούνιες και παίζουμε και παιχνίδια.
E:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Το πρωί βλέπω λίγο τηλεόραση και μετά καθόμαστε, τρώμε και ξαναβλέπουμε τηλεόραση.
E:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω με τα παιχνίδια και τη φίλη μου.
E:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Μια φορά και έναν καιρό ήταν η Χιονάτη και μια κακιά που εεε ήθελε να τη σκοτώσει και έστειλε έναν βοηθό για να τη σκοτώσει και έφυγε και μετά δάγκωσε ένα μήλο και έπεσε κάτω και της το έδωσε η κακιά και μετά ερχόταν ένας πρίγκιπας, αυτό θυμάμαι.
E:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Το κρυφτό, φυλάς και πρέπει να μας βρεις.
E:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Πολλά ζώα και ένα παιδάκι έχει πιάσει ένα γουρουνάκι και άλογο και έναν άνθρωπο. Έναν άνθρωπο που ψαρεύει ψάρια με εεε το καλάμι και μια βάρκα και βουνά και ένας αχυρώνας και μια πάπια και μήλα.
E:	Εδώ;
Π:	Βλέπω πολλά παιδάκια με τους γονείς τους και παίζουν μπάλα, μπαλόνια, έχει τσουλήθρα εεε και κούνια και δύο παιδάκια που είναι όρθια και δέντρα και φυτά και σπίτια.
E:	Εδώ;

Π:	Εδώ βλέπω λαχανικά και ζώα και εεε δύο ανθρώπους, μια γιαγιά και έναν παππού που μαζεύουν τα λαχανικά. Εδώ είναι μια γαλοπούλα και εδώ είναι μια αγελάδα, αυτά.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ βλέπω τη μαμά και το παιδί που είναι στην παραλία και έχει και μπάλα, ένα κάστρο και οι άλλοι κολυμπάνε και βράχους και μια σημαία και ένα μαγαζί. Εδώ ένας άντρας κάνει σερφινγκ.

30. ΔΕΙΓΜΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 66

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		
Μορφωτικό επίπεδο γονέων		
Πατέρα: Χαμηλό	Μητέρα: Χαμηλό	
Στοιχεία παιδιού		
Φύλο: Κορίτσι	Τόπος κατοικίας: Πηγάδια	ΜΜΕ: 5.76
ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΜΕΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ 66		
Ε:	Πως σε λένε;	
Π:	Ανώνυμη.	
Ε:	Τι κάνεις;	
Π:	Καλά.	
Ε:	Τι τάξη πας;	
Π:	Πρώτη.	
Ε:	Έχεις αδέρφια;	
Π:	Ναι, έναν πιο μεγάλο αδερφό.	
Ε:	Είσαι από Κάρπαθο;	
Π:	Ναι, από Πηγάδια.	
Ε:	Θες να μου περιγράψεις το σπίτι σου;	
Π:	Έχει ένα μαγαζί και από πάνω έχει άλλο. Έχει ένα μαγαζί εεε που μένει η γιαγιά μου και στο από κάτω μένω εγώ. Έχει καναπέ, έχει χαλιά, έχει κουρτίνες, έχει κουζίνα, έχει τραπέζι, καρέκλες και έχω ένα εεε υπολογιστή. Έχει παιχνίδια, έχει κούκλες, έχει καρότσι, μωρά, έχει λαγουδάκια, έχει κρεβάτι, έχει ντουλάπα, αυτά.	

Ε:	Στο σπίτι έχεις και κάποιο κατοικίδιο;
Π:	Ναι, έχω ένα σκυλάκι άσπρο.
Ε:	Ποιο μάθημα σου αρέσει πιο πολύ και γιατί;
Π:	Η θεατρική αγωγή, γιατί κάνουμε ωραία πράγματα.
Ε:	Έχεις φίλες και τι παίζεται;
Π:	Ναι. Παίζουμε παιχνίδια, σκονάκι, το φιδάκι και το κουτσό. Μερικές φορές οι φίλες μου έρχονται σπίτι μου.
Ε:	Που πηγαίνετε εκδρομή και τι κάνετε εκεί;
Π:	Πηγαίνουμε στο γήπεδο και στην εκκλησία. Παίζουμε και τρώμε, αυτά.
Ε:	Θες να μου περιγράψεις πως περνάς κάποια μέρα σου, για παράδειγμα τη Δευτέρα από το πρωί ως το βράδυ τι κάνεις;
Π:	Πάω στο σχολείο και μετά κάνω τα μαθήματά μου και μετά παίζουμε.
Ε:	Όταν δεν έχεις διάβασμα, τι κάνεις;
Π:	Παίζω.
Ε:	Θες να μου πεις το αγαπημένο σου παραμύθι;
Π:	Τα τρία γουρουνάκια. Ήταν μια φορά και έναν καιρό ένας κακός λύκος που φύσηξε δυνατά και γκρέμισε τα δύο σπίτια των γουρουνιών και πήγανε στον αδερφού του και ο αδερφός του είχε ένα τζάκι και εεε έριξε ξύλα και άναψε φωτιά στο καζάνι και μπήκε από την καμινάδα και κάηκε ο λύκος και μετά έτρεχε γύρω γύρω από το σπίτι.
Ε:	Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι και πως παίζεται;
Π:	Οι κούκλες.
Ε:	Θα σου δώσω κάτι εικόνες να μου τις περιγράψεις.
Π:	Βλέπω εδώ ένα αγοράκι, εδώ ένα εεε τρακτέρ, ένα άλογο, εδώ μια αγελάδα, κόττες, κοτοπουλάκι και εδώ είναι ένα σπίτι πίσω που είναι μια αγελάδα. Έχει και έναν άνθρωπο που είναι πάνω στο άλογο, δέντρα, αυτά.
Ε:	Εδώ;
Π:	Βλέπω μια γιαγιά και έναν παπού και παιδάκια, εεε τσουλήθρα, σπίτια, φυτά και μια μαμά και έναν μπαμπά και μπάλα και μπαλόνι και μια βρύση.
Ε:	Εδώ;

Π:	Βλέπω μια γιαγιά, έναν παπού, σπίτι, κόκορα, ένα τρακτέρ, δέντρα, φυτά, μια προβατίνα, μια αγελάδα, ένα πουλάκι και σπίτι.
Ε:	Και μια τελευταία εικόνα.
Π:	Εδώ βλέπω μια θάλασσα, εεε τη μαμά το παιδί, μια ομπρέλα, έναν άνθρωπο που κάνει ηλιοθεραπεία, άμμο, ένα κοριτσάκι, μπάλα, φυτάρι, κουβά και ένα κοριτσάκι που κάνει μπάνιο με ένα σωσίβιο, κάτι που πουλάει καφέδες και εδώ είναι ένα νοσοκομείο και μια πετσέτα και έναν βράχο και έναν αστερία και ένα κάστρο.